

Shkelqesa Miroci

Kan idrett være veien til integrering?

En kvalitativ intervjustudie basert på innvandringserfaringer knyttet til idrett som integrasjonsarena

Masteroppgave i Sosialt arbeid

Veileder: Marko Valenta

Februar 2019

Shkelqesa Miroci

Kan idrett være veien til integrering?

En kvalitativ intervjustudie basert på
innvandrerdoms erfaringer knyttet til idrett som
integrasjonsarena

Masteroppgave i Sosialt arbeid
Veileder: Marko Valenta
Februar 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

Sammendrag

Denne masteroppgaven handler om integrering av innvandrerungdom gjennom idrett. Studien fokuserer på informantenes egne opplevelser og tanker rundt temaet. Dette belyses gjennom studiens problemstilling som er: *Hvordan kan idrett bidra til integrering av innvandrerungdom?* Hensikten med studien har vært å søke mer kunnskap og dypere forståelse av hvordan idrett kan virke inn på integreringsprosessen til ungdom med innvandrerbakgrunn. Det finnes flere studier som har forsket på innvandrere og deres lave idrettsdeltakelse. Disse studiene har tidligere fokusert mer på de begrensningene som finnes for innvandrerungdom og tatt opp de faktorene som bidrar til at de uteblir fra idretten og mister en viktig arena for integrering og inkludering. I min studie prøver jeg derfor å fokusere mer på de mulighetene idrettsdeltakelse kan gi ved at jeg fokuserer på de opplevelsene informantene mener er positive. Jeg kommer samtidig til å se på utfordringer som kan forekomme, men fokuset i studien vil være informantens egne opplevelser rundt idretten og tar sikte på hva de anser som viktig for å fremme integrering ved å ta del av organisert idrett.

For å analysere ungdommenes opplevelser og erfaringer anvendes tidligere forskning på området. Forskningen omhandler idrettens posisjon i forhold til integreringsspørsmål og teori om integrering og inkludering. Innenfor en teoretisk ramme har jeg også anvendt sosial kapital og hvordan idrett kan være en arena for bonding og bridging. Studiens empiriske materialet er produsert gjennom semistrukturerte kvalitative intervju med 8 innvandrerungdom fra ulike land. Analysen tar utgangspunkt i Grounded Theory, og ble til slutt delt inn i tre analytiske hovedkategorier hvor hver av disse forsøker å svare på problemstillingen og forskningsspørsmålene som inngår i denne studien. Analysen tar utgangspunkt i informantenes svar og jeg har brukt flere sitater som fremhever det som var viktig for informantene. Analysen viser at informantene har en felles oppfatning av at idrett har hatt stor betydning for deres vellykkede integrering i Norge. Opplevelsene deres rundt organisert idrett i Norge har stort sett vært positiv og spesielt viktig med tanke på vennskap og tilhørighet. Noen av informantene opplever likevel noen sider ved idretten som utfordrende og trekker frem faktorer som rasisme, økonomi og foreldreengasjement.

Summary

This master's thesis is about integrating immigrant youth through sports. The study focuses on informants' own experiences and thoughts about the topic. This is illustrated through the study's issue which is: How can sports contribute to the integration of immigrant youth? The purpose of the study has been to seek more knowledge and a deeper understanding of how sports can affect the integration process of youth with immigrant background. There are several studies that have researched immigrants and their low sports participation. These studies have previously focused more on the limitations of immigrant youth and addressed the factors contributing to their absence from sport and losing an important arena of integration and inclusion. In my study, I therefore try to focus more on the opportunities that sports participation can give by focusing on the experiences the informants believe are positive. At the same time, I will look at the challenges that may occur, but the focus of the study will be the informant's own experiences around the sport and aim at what they consider important to promote integration by taking part in organized sports.

In order to analyze the young people's experiences and experiences, previous research is used in the field. The research deals with the position of sport in relation to integration issues and theory of integration and inclusion. Within a theoretical framework, I have also used social capital and how sports can be an arena for bonding and bridging. The study's empirical material is produced through semi-structured qualitative interviews with 8 immigrant youth from different countries. The analysis is based on Grounded Theory, and was eventually divided into three main analytical categories, each of which attempts to respond to the problem and the research questions that are included in this study. The analysis is based on the informants' answers and I have used several quotes that emphasize what was important for the informants. The analysis shows that the informants have a common opinion that sports have had great importance for their successful integration in Norway. Their experiences around organized sports in Norway have largely been positive and especially important in terms of friendship and belonging. Some of the informants, however, experience some aspects of the sport as challenging and point out factors such as racism, economy and parental involvement.

Forord

Denne masteroppgaven representerer avslutningen på min mastergrad i sosialt arbeid i Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet. Prosessen med å gjennomføre og ferdigstille en masteroppgave har vært spennende og utfordrende i samme tid. Kombinasjonen av full jobb og studier har vært krevende, men jeg har lært utrolig mye gjennom å skrive denne oppgaven.

Jeg vil med dette takke alle som har hjulpet meg på veien.

Først og fremst vil jeg takke mine informanter som har delt sine erfaringer, synspunkter og kunnskap med meg. Uten dem ville aldri denne studien ha blitt gjennomført. Som innvandrerselv er jeg stolt over å ha møtt så mange fantastiske innvandrere som er så kunnskapsrike og har virkelig stått på i deres egen integreringsprosess. Gjennom deres fortellinger har dere gitt meg ny kunnskap, men også motivasjon til å i det hele tatt skrive denne oppgaven. Jeg vil også rette en takk til mine venner og bekjente som hjalp med i komme kontakt med informanter.

Jeg vil takke min veileder Marko Valenta for gode råd og raske svar. Selv om jeg har brukt uendelig med tid å ferdigstille denne oppgaven, har du vært beroligende, og gitt meg den tiden jeg har trengt.

Til slutt vil jeg takke de som har hatt størst betydning for at jeg kan si meg ferdig med denne oppgaven. Min kjære familie, som alltid har støttet meg og vært motiverende. Dere har alltid hatt troa på meg, og uten dere hadde jeg ikke vært her den dag i dag.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Avgrensning og problemstilling	4
1.2 Bakgrunn for valg av tema	5
1.4 Studiens samfunnsaktualitet	6
1.5 Oppbygging av studien	7
1. 6 Begrepsavklaring	8
2. 0 Teoretiske perspektiver	9
2. 1. Hvem er innvandrere?	9
2. 1. 2 Idrett som integrasjonsarena	10
2. 1. 3 Prosjekter som har hatt integrasjon som sitt hovedmål	12
2. 1. 4 Faktorer som fremmer og hindrer deltakelse i idrett	13
2.2 Hva er integrering?	17
2.2.1 Integrering, segregering og assimilasjon	17
2. 2. 3 Inkludering	18
2. 2. 4 Strukturell, kulturell og sosial integrasjon	19
2. 3. Sosial kapital	21
2. 3. 1 Fotball som arena for bonding og bridging	22
2. 3. 2 Kulturell, økonomisk og sosial kapital	23
2. 4 Tidligere forskning	24
2. 5 Norsk forskning	24
2.4.1 Internasjonal forskning	26
2. 4. 2 Oppsummering	30
3. 0 Metodiske tilnærminger	30
3. 1 Kvalitativ metode som tilnærming	31
3. 2 Forsker som insider: Fordeler og utfordringer	31
3. 3 Rekruttering og utvalg	33
3. 4 Intervjuguide og gjennomføring av intervjuene	35
3. 5 Transkribering av intervjuene	37
3. 6 Etske vurderinger	38
3. 7 Oppgavens begrensinger – validitet og reliabilitet	39
3. 8 Generalisering	41
3. 9 Analytisk fremgangsmåte	42
3.9.1 Analytiske hjelpemidler	43
3.9.2 Analyse, koding og kategorisering av data	44
6.9.3 Svakheter ved grounded theory	47
4. 0 Presentasjon av funnene	48
4.1 Presentasjon av informantene	50
4.2 Idrettens betydning for integrering	51
4. 2.1 Integrering som toveisprosess «viktig å ta ansvar»	53
4.2. 2 Møtet med norsk idrett	54
4.3 Idretten som en sosial arena	57
4.3.1 Betydningen av vennskap «får venner for livet»	58
4. 3.2 Økt kulturforståelse «blitt mer åpen for all slags type mennesker»	60
4.4 Informantenes muligheter og utfordringer i idretten	62

4.4. 1 Økonomiske årsaker	64
4.4.2 Manglende foreldreengasjement «foreldre trenger mer informasjon»	66
4.4.3 Trenerens rolle «treneren er mer enn bare en trener»	69
5.0 Diskusjon	71
5.1 Fotballens betydning for integrering	71
5.1. 2 Integrering som toveisprosess	72
5.1.3 Møtet med norsk idrett	74
5.1.4 Oppsummering	78
5. 2 Idretten som en sosial arena	78
5.2. 1 Betydningen av vennskap	79
5.2.2 Økt kulturforståelse	82
5.2.3 Oppsummering	84
5.3 Informantenes muligheter og utfordringer i idretten	85
5.3.1 Økonomiske årsaker	88
5.3.2 Manglede foreldreengasjement	90
5.3.3 Trenerens rolle	93
5.3.4 Oppsummering	95
6.0 Avsluttende oppsummering og refleksjon	96
6.1 Refleksjoner rundt forskningsprosessen	99
6.2 Implikasjoner for videre forskning	100
7.0 Referanser	102
8.0 Vedlegg	106
8.1 Vedlegg 1. Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet	106
8.2 Vedlegg 2. Intervjuguide	108

1.0 Innledning

Med økende innvandring i samfunnet aktualiseres spørsmål om integrering. Noen vil hevde at arbeidslivet er den viktigste arenaen for integrasjon i det norske samfunnet. Dette ser man tydelig i norsk politikk hvor koblingen mellom arbeid og integrering blir fremhevet som det viktigste tiltaket fordi arbeid fører til økt deltakelse i samfunnet og gir muligheten til å få et sosialt nettverk slik at man kan lære det norske språket bedre. Betydningen arbeid har for integrering er ikke til å undervurdere, men likevel kan integrering handle om mye mer enn bare arbeid i seg selv. Med denne oppgaven vil jeg derfor se nærmere på hvor viktig fritid kan være for integreringsprosessen. I denne sammenhengen vil jeg trekke frem idretten som egnet arena. Litteraturen jeg har anvendt for å besvare problemstillingen min tyder på at det er en positiv sammenheng mellom idrett og integrering. I oppgaven kommer jeg til å vise til flere studier som har forsket på dette temaet og som anslår at idretten er en egnet arena for integrering.

Integrering har vært på den politiske dagordenen i Norge i flere tiår og er et område som lenge har vært utgangspunktet for en samfunnsmessig debatt. Når vi i dag snakker om integrering i en moderne betydning av begrepet slik det ofte brukes politisk, knytter det seg gjerne til innvandreres deltakelse i deres nye samfunn. Selv om tallet på nyankomne flyktninger til Norge er kraftig redusert etter rekordtilstrømmingen i 2015, er flyktningproblemet på ingen måte løst. Integrering er fortsatt en krevende prosess, og høy innvandring innebærer både økonomiske og kulturelle utfordringer.

Det var først fra begynnelsen av 1970 – tallet av Norge fikk en innvandring av betydning i den tredje verden. Etter innvandringsstoppen i 1975 har arbeidsinnvandringen fra den ikke-vestlige verden stoppet opp, men det har fortsatt vært en betydelig form av flyktninger og familiegjenforening (Strandbu, 2006). Tilstedeværelsen av innvandrere førte tidlig til et spørsmål om hvordan en skulle integrere innvandrere i det norske samfunnet. Et av tiltakene som brukes i dag er å bruke idretten som et middel for integrasjon, spesielt blant barn og unge. Tilsvarende initiativ finnes også i andre europeiske land. Dette viser blant annet at idrettens potensial som en arena for integrasjon er vel anerkjent. I følge Walseth (2009) fremmer idretten forståelse og annerkjennelse av kulturforskjeller, samtidig som at den bidrar til kampen mot fordommer. Et annet typisk argument er at idretten er en åpen og inkluderende aktivitet hvor mennesker kan utvikle sosiale nettverk og vennskap. På tross av at idretten ser

ut til å være anerkjent arena for integrasjonsarbeid, er det likevel lite forskning som kan bekrefte dette.

Innvandring og integrering er viktige temaer å ta opp. Innvandringen til Norge har vokst de siste årene, og vi vet ikke om dette er noe som kommer til å øke de neste tiår. Faktisk har det aldri kommet så mange flyktninger til Norge som det gjorde i 2015, noe som aktualiserer temaet integrering i svært høyeste grad. Høy andel av innvandrere fører til et mangfold av nye kulturer, noe det må tas hensyn til i alle deler av samfunnet. En stor del av innvandrerbefolkningen er dessuten barn. Barn som skal integreres inn i et samfunn og i en kultur som er veldig ulik det de er vant til. De skal lære seg et nytt språk, få seg nye venner, lære seg nye måter å leke på og de skal få seg nye fritidsaktiviteter. Samtidig er det viktig at de får lov til å holde på sin opprinnelige kultur. Det vi derimot vet er at innvandrere er kommet for å bli og valget Norge må ta er enten å gjennomføre en integreringspolitikk som reduserer problemene og om det er mulig for Norge å utnytte innvandreres ressurser på en best mulig måte. I norsk offentlig innvandringspolitikk er integrering definert som et hovedmål hvor en gruppe skal bli en del av samfunnet uten at de mister sin kulturelle eller etniske identitet. Å leve i et nytt land krever også at man tilegner seg nye kunnskaper og ferdigheter. Som innvandrer må man inn i en vanskelig tilpasningsprosess hvor man må lære seg nytt språk og bli kjent med hvordan det norske demokratiet fungerer. Det er samtidig en rekke uskrevne regler og normer om hvordan vi skal og bør oppføre oss i Norge.

Arbeid, språk og utdanning blir gjerne trukket frem som de viktigste redskapene for å integrere innvandrere i det norske samfunnet. Men med denne oppgaven vil jeg få frem at også aktiv fritid kan styrke båndene til norske verdier og sosiale fellesskap for unge med innvandrerbakgrunn. I min studie har jeg derfor antatt at fotball ville være en av de beste idrettsmiljøene for integrasjon først og fremst på bakgrunn av at fotball er en lagsport som innebærer at man trener med andre. I tillegg er fotball en global sport som kringkastes nesten over hele verden. Ingen annen idrett vises mer på TV, eller samler flere seere. Fra årtusenskiftet har Norges idrettsforbund satt integrering av etniske minoriteter på dagsordenen. Deres integreringsprosjekter i Norge har i hovedsak vært rettet mot barn og ungdom med minoritetsspråklig bakgrunn. Flere av de største byene i landet står likevel overfor spesielle utfordringer knyttet til å rekruttere barn og ungdom til idrettslagene. Dette understreker behovet for tiltak rettet spesielt mot denne målgruppen. For å kunne bedre dette har NIF satt i gang en tilskuddsordning som kalles «inkludering i idrettslag» som skal bidra til

at barn og ungdom med innvandrerbakgrunn kan delta i idretten på lik linje som etnisk norske. Dette integreringsarbeidet er ikke akkurat nytt, men det ble fornyet i 2005 og erstattet Storbyprosjektet som jeg forklarer mer om i teorikapittelet. Målet med inkludering i idrettslag er å motvirke eller redusere økonomiske barrierer for å delta i aktiviteter i regi av idrettslag. Tiltak for å øke innvandrerforeldres deltagelse og engasjement er også en del av tilskuddet (Idrettsforbundet, 2018). På hjemmesiden til Norges idrettsforbund presenteres ordningen slik:

Det overordnede målet med inkludering i idrettslag er å bidra til økt deltagelse av nye grupperinger inn i lagenes ordinære aktivitetstilbud, gjennom å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer, som kan være til hinder for deltagelse i ordinær idrettsaktivitet. Målgruppen er i hovedsak barn og unge med minoritetsbakgrunn med særskilt fokus på jentenes inkludering. Det er også et mål å øke innvandrerforeldrenes deltagelse og engasjement i idrettslag.

Selv om ungdom med innvandrerbakgrunn er sjeldnere enn unge fra majoritetsbefolkningen med i et idrettslag, er likevel idrett den største organiserte fritidsaktivitet også blant innvandrerungdom. Det er bekymringsverdig at unge personer med innvandrerbakgrunn dropper idretten. Dette fører til at de mister en viktig arena for sosialisering og integrering i samfunnet. Dette kan føre til at de blir hjemme eller i verste fall blir tiltrukket av kriminelle miljøer. Frafallet gjelder spesielt jenter med innvandrerbakgrunn. Idrett er en altfor viktig sosialisering - og integreringsarena til at man kan sitte og passivt se på at ungdommer forlater idretten. Samtidig som det er viktig å se på hvorfor unge dropper idretten, vil jeg med denne oppgaven se på drivkreftene som gjør at unge velger å drive med idrett. Det er likevel viktig å se på utfordringene idretten opplever rundt deltagelse og ut ifra det iverksette nødvendige tiltak for å få unge med igjen eller ha dem i idretten så lenge som mulig.

1.1 Avgrensing og problemstilling

I denne studien har jeg valgt å ha et overordnet perspektiv på oppgaven hvor jeg ser generelt på innvandreres idrettsdeltakelse. Selv om jeg på forhånd har gjort noen avgrensninger hvor jeg har fokusert på fotball som en idrettsgren har jeg ingen andre begrensninger når det gjelder kjønn. Ved å ha et slikt utgangspunkt ønsker jeg at studien kan være med på å gi mer innsikt på hvordan idrett fungerer som integreringsarena overfor unge med innvandrerbakgrunn i Norge, både jenter og gutter. Mye av grunnen til at jeg har valgt fotball som idrettsgren til denne studien er på bakgrunn av fotballorganisasjoners engasjement rundt integrering. I tillegg er fotball en lagidrett hvor ungdom med innvandrerbakgrunn i større grad vil ha muligheten til å omgås nordmenn som vil være viktig for integrering.

Jeg har valgt å formulere problemstillingen på denne måten: *Hvordan kan idrett bidra til integrering av innvandrerungdom?*

Problemstillingen har følgende underspørsmål:

På hvilken måte bidrar idrett til integrering?

Hvilken type integrasjon kan idretten legge til rette for?

Hvilke positive og negative erfaringer har ungdom med innvandrerbakgrunn?

Studiens hensikt er å skape et praksisnært kunnskapsbidrag om faktorer som fremmer deltakelse blant barn og unge med innvandrerbakgrunn i fotball som aktivitet. Videre er hensikten at denne gruppen får mulighet til å delta i slik aktivitet på lik linje med den øvrige befolkningen slik at de øker sin sosiale kapital. Dette vil jeg belyse ved å intervjuer innvandrerungdom som er involvert i idretten. Som nevnt er idretten som blir benyttet til denne studien fotball, men idrett som begrep blir brukt vel så mye som fotball. Med dette som bakgrunn vil jeg studere motivasjoner og begrensninger for idrettsdeltakelse blant ungdom med innvandrerbakgrunn.

1.2 Bakgrunn for valg av tema

Bakgrunnen for denne oppgaven handler i grunn om min store interesse og engasjement i forhold til spørsmål og debatt relatert til innvandrere i Norge og resten av verden.

Hovedgrunnen til hvorfor jeg har valgt å fokusere på innvandring og integreringsspørsmål knyttet til akkurat denne gruppen er fordi for meg, som er innvandrer selv, har idrett alltid vært en viktig del av livet mitt og som samtidig har gjort tilpasningen i Norge mye bedre for meg.

Jeg til Norge sammen med min familie i 1998. Jeg var kun 4 år gammel og mine to søstre var 4 og 5 år eldre. Vi ble først plassert i et asylmottak på Sandmoen der vi bodde i ca. 1 år før vi fikk en leilighet på Kattem. Min mor ble gravid med en av mine yngre søstre som ble født det første året vi bodde på asylmottaket. Nå 20 år senere er vi en søskenflokk på 7. Integreringen for min del har gått ganske smertefritt. På mange måter føler jeg at det er på grunn av at jeg kom til Norge i en såpass ung alder og fikk sjansen til å lære norsk ganske fort. Jeg gikk aldri på barnehage, men å begynne på barneskolen var likevel ikke en utfordring. Jeg føler at jeg ble tatt godt imot av det norske samfunnet og ble raskt en del av lokale samfunnet. På en annen side føler jeg også at integreringen for meg har gått smertefritt fordi jeg er hvit og har et nordisk utseende. Gjennom oppveksten jeg har hatt mange venner med mørk hudfarge og hvordan vi ble tatt imot av andre nordmenn varierte veldig. At de opplevde rasisme kom frem i mye større grad enn hos meg.

I min bacheloroppgave på sosionomutdanningen skrev jeg om integrering gjennom idrett, men på bakgrunn av at dette var en litteraturstudie følte jeg det ble store mangler med oppgaven. På bacheloroppgaven fokuserte jeg blant annet mer på frafall og hvordan man som sosialarbeider kan bidra til bedre integrering av innvandrerungdom gjennom å bruke idretten som en ressurs. Ettersom oppgaven denne gangen er mye større og man kan forske på egenhånd, ønsker jeg denne gangen gjennom intervjuene jeg har hatt å fokusere på opplevelsene og tankene til ungdommene selv rundt dette temaet om integrering og idrett. Som innvandrerungdom selv i Norge har jeg en rekke personlige erfaringer innenfor temaet, men studien er utarbeidet uavhengig av mine personlige erfaringer. De erfaringene jeg har som innvandrer og idrettsaktiv har likevel vært til hjelp og har fungert som tanker som har utviklet problemstillingen og forskningsspørsmålene som følger med.

1.3 Studiens formål

Studien har som formål å belyse unge med innvandrerbakgrunns erfaringer og opplevelser i forhold til hva som var med på å fremme integrering hos dem, med et spesielt fokus på integrering gjennom fotball som idrettsgren. Målet med denne oppgaven er å finne hvilke faktorer som er med på å fremme integrering, men samtidig også se på de utfordringene som barn og unge med innvandrerbakgrunn opplever gjennom å delta i dretten. Min intensjon med denne masteroppgaven er å avdekke idrettens rolle i forhold til integrering av ungdom med innvandrerbakgrunn. I tillegg å belyse faktorer informantene mine anser som viktig og spiller en viktig rolle for deres integrering. Den norske integreringspolitikken bygger på prinsipper hvor de ønsker en toveispåvirkningsprosess mellom majoriteten og innvandringsbefolkningen i det norske samfunnet. Det har derfor vært nødvendig for meg å se om deltakelse i idrettslag bidrar til tilhørighet, fellesskap og nettverk gjennom aktiviteten.

Unge med innvandrerbakgrunn er for meg attraktive studieobjekter. Først og fremst på bakgrunn av spenninger mellom forventninger i foreldrehjemmet og i livet blant jevnaldrende. Det at de på en eller annen måte står mellom to kulturer har gjort at jeg lenge har hatt lyst til å forske på akkurat denne gruppen. Unge med innvandrerbakgrunn preges ofte av en splittet orientering. De lever mentalt i to verdener. I noen tilfeller kan tilknytningen til det opprinnelige hjemlandet være sterk.

1.4 Studiens samfunnsaktualitet

Jeg har alltid hatt en stor interesse for å skrive om innvandring og integrering, og i takt med planene om å ta en master skyllt en flyktnings bølge inn over i Europa. På bakgrunn av at Europa de siste årene har opplevd en sterk tilstrømming av flyktninger og migranter ble Norge et av de landene som mottok asylsøkere og førte til en stor økning av flyktninger i Norge. I slutten av 2015 stod Norge overfor et større antall asylsøkere og flyktninger enn man noen ganger har gjort før. I følge (NOU 2017:2) var antallet asylsøkere i 2015 det høyeste noensinne og globalt var det mer enn 64 millioner på flukt. Jeg føler derfor denne masteroppgaven er veldig aktuell da Norge alltid vil være et flerkulturelt land hvor innvandrere på en måte vil berike samfunnet med kunnskap og arbeidsvilje, men på den andre siden være et problem for samfunnet da det er lav yrkesaktivitet blant noen

innvandringsgrupper. Det dukker stadig vekk opp nye spørsmål knyttet til innvandring og det er et av de mest diskuterte og kontroversielle samfunnstemaene vi finner i samfunnet.

1.5 Oppbygging av studien

Oppgaven er oppdelt i 6 kapitler inkludert innledning som reflekterer gangen i studien.

Kapitel **1** tar for seg studiens problemstilling, bakgrunn for valg av tema, samfunnsaktualitet, formål og struktur.

I kapittel **2** gjør jeg rede for diverse begrep samtidig som jeg presenterer det teoretiske grunnlaget for oppgaven. Dette vil i hovedsak være teoretiske perspektiver på integrering, og tillegg teori om hvordan integrering kan skje i og gjennom idretten. I tillegg presenterer jeg tidligere forskning og internasjonal forskning.

I kapittel **3** redegjør jeg for det metodiske opplegget for min undersøkelse og gjennomføringen av denne. Jeg har valgt å bruke kvalitativ metode i min undersøkelse, og har brukt semistrukturerte intervju når jeg har snakket med respondentene. Jeg har brukt grounded theory for å analysere intervjuene, og jeg forklarer hvordan jeg trinnvis kodet dataen til denne studien. I tillegg diskuteres validitet og reliabilitet og etiske refleksjoner.

I kapittel **4** presenterer jeg de viktigste funnene fra min undersøkelse. Dette kommer i frem av sitater som jeg anser som viktige for å belyse de ulike temaene jeg kommer til å diskutere.

I kapittel **5** drøfter jeg mine resultater i lys av problemstilling, forskningsspørsmål, tidligere forskning og teori.

I kapittel **6** kommer jeg med en avslutning hvor jeg gir en oppsummering og konkluderer studien.

1. 6 Begrepsavklaring

For å begrense oppgaven har jeg valgt å fokusere på ungdom med innvandrerbakgrunn da denne gruppen er mer aktiv i idretten enn voksne innvandrere. Med begrepet innvandrerungdom har jeg valgt å bruke Statistisk sentralbyrå sin definisjon. SSB (2018) definerer innvandrere som personer født i utlandet av to utenlandske foreldre. Innenfor oppgaven min er også flere av informantene mine norskfødte med innvandrerforeldre som betyr at de er født i Norge av foreldre som har flyttet til Norge. Innvandrere utgjorde 14,1 prosent av befolkningen i Norge per 1.januar 2018, og norskfødte med innvandrerforeldre utgjorde 3,2 prosent (SSB, 2018).

Når jeg bruker begrepet idrett mener jeg den organiserte idretten i regi av Norges idrettsforbund.

Integrering er for denne oppgaven det mest sentrale begrepet, men det er også det begrepet det er vanskeligst å definere i og med at det ikke er faste regler på hva som er god eller dårlig integrering. Integrering brukes på en rekke områder, i denne oppgaven er det avgrenset til innvandring og det flerkulturelle samfunnet. For å definere begrepet integrering vil jeg trekke frem integreringspolitikken som skal bidra til at alle har like muligheter, rettigheter og plikter (Kaya, m.fl., 2010). Det innebærer at ingen skal bli diskriminert eller stengt ute fordi de har innvandrerbakgrunn. Integrering er et samspill mellom mange parter, hvor den enkelte innvandrer skal møtes med krav om å bidra og delta, og det forventes stor innsats fra den enkelte. Samtidig skal også samfunnet legge til rette slik at alle skal få mulighet til å bruke sine ressurser i arbeids- og samfunnsniv. Det er mange ulike indikatorer som kan si noe om hvordan det går med integreringen, disse er både økonomiske, politiske og sosiale indikatorer. Regjeringen har på sin side definert at nøkkelen til integrering ligger i å delta i arbeidslivet og ha gode norskkunnskaper, mens jeg på min side mener at også aktiv fritid kan være like viktig.

2. 0 Teoretiske perspektiver

I denne delen av oppgaven skal jeg undersøke hvordan idrett kan bidra til integrering av ungdom med innvandrerbakgrunn samtidig som jeg forsøker å få svar på mine tre forskningsspørsmål. For å kunne si noe om dette er det viktig med kunnskap om hva integrering er samtidig som jeg forklarer noen andre begrep som er knyttet til dette. I dette kapitlet vil jeg derfor vise til relevante teoretiske perspektiver på integrasjon. Videre vil jeg også vise til teori om fotball som integrasjonsarena, og hvordan integrering kan skje i og gjennom fotball. En viktig del av integrering på idrettsarenaen er muligheten for å knytte sosiale relasjoner og nettverk. Et begrep som kan være knyttet til det er sosial kapital samtidig som jeg er inne på Bourdieus praksisteori. Deretter følger en presentasjon av tidligere forskning på feltet som leder frem til denne studiens problemstilling.

2. 1. Hvem er innvandrere?

Det totale innvandrerbefolkningen i dag utgjør 17,3 prosent av befolkningen i Norge, eller i overkant av 916 625 personer (SSB, 2018). Det er størst andel innvandrere i Oslo, hvor disse til sammen utgjør 33 % hovedstatens befolkningstall (SSB, 2018). Det er registrert innvandrere med opprinnelse fra 221 ulike land og selvstyrte regioner. De største gruppene av innvandrere kommer fra Polen, Litauen, Sverige, Somalia, og Syria. Innvandrere fra Syria er i norsk sammenheng en ganske ny gruppe innvandrere, men de har i løpet av 2016 og 2017 hatt den sterkeste tilveksten i løpet av disse to årene og utgjør nå den femte største innvandrergruppen i Norge.

Innvandrerbefolkningen er trolig den mest sammensatte gruppen i befolkningen, og prosessen med å integreres i samfunnet tar lengre tid for noen grupper enn for andre. Et nærliggende poeng når det gjelder innvandreres møter med det norske samfunnet, er at de er vanskelige. Tilpasningen til et nytt samfunn er nesten alltid en smertefull prosess. Likevel er det stor variasjon i tilpasningsformer og grader mellom ulike grupper og individer. Etnisk bakgrunn, kjønn, bosted og klasse er vesentlige kjennetegn når det gjelder denne variasjonen. På 1970 – og 80 – tallet var personer med flyktningbakgrunn fra Vietnam relativt nyankomne, og mange av de hadde de samme problemene på arbeidsmarkedet som for eksempel innvandrere fra Somalia har i dag. Nå har personer med bakgrunn fra Vietnam høyere sysselsetting enn gjennomsnittet for asiatiske innvandrere (Kaya, m.fl., 2010). Til tross for ulikheter mellom flyktninggruppene forteller dette oss at tid er viktig for integrasjon.

I sosialiseringen inn i det norske samfunnet står innvandrerungdom overfor en dobbelt utfordring. De skal inn i et samfunn som til dels er svært forskjellig fra den kulturen og det samfunnet foreldrene vokste opp til. Det er derfor nærliggende å tenke at dette er en sårbar situasjon som kan på godt og vondt bidra til negative konsekvenser med normoppløsning og marginalisering. Det er rimelig å anta at de generelle begrunnelsene for å drive med idrett som går ut på gleden av selve aktiviteten, integrasjon, helseeffekter og rekruttering til toppidrett vil ha relevans for innvandrerungdom.

2. 1. 2 Idrett som integrasjonsarena

Siden idrettens egenart er et hovedtema for oppgaven er det viktig å legge vekt på om hvorvidt idrett er et universelt fenomen. Idrett er klart den største organiserte fritidsaktiviteten blant ungdom, selv om mange forlater den midt i tenårene er fortsatt mange barn og unge innom den organiserte idretten. Samtidig er idrett en viktig del av livet til svært mange nordmenn. Idrett engasjerer og begeistrer. Deltakelse i idrett og fysisk aktivitet er en viktig kilde til glede, overskudd og mestring. Idrett handler også om sosiale fellesskap, om gode oppvekstvilkår og om god helse. Idrett og fysisk aktivitet er av stor betydning for å skape et fungerende, aktivt og inkluderende samfunn. Først og fremst bidrar de frivillige organisasjonene på feltet gjennom å utføre sine primæraktiviteter. Det finnes idrettslag i nesten alle lokalsamfunn i Norge. Idretten er derfor av stor samfunnsmessig betydning både gjennom sine aktiviteter og sitt bidrag til sosiale fellesskap i nærmiljøet (Meld.St 26 (2011 – 2012)). De siste tiårene har Norge i større grad framstått som et flerkulturelt samfunn, en utvikling som også har preget idretten. Et interessant forhold her er at idretten blir ofte framstilt som en arena som er svært egnet for integrasjon av innvandrere fordi idretten bygger på regler og normer som er globale i sin karakter.

Fotball har en enestående plass i norsk idrett og det norske samfunnet. Fotballforbundet har flest medlemmer og er det største forbundet vi har i Norge. I tillegg er fotball en av de grene som har klart å nå en grad av profesjonalisering som gjør at man kan lønne ledere, trene og spillere i klubber spredd over hele landet. Samtidig spilles ikke fotball bare i regi av klubber, men det er noe vi finner overalt som i blant annet i lekeområder, parker og skoler. Fotball spiller man over hele kloden og stort sett spiller man etter de samme reglene. Man har samme oppfattelse av når ballen er "ute" og når den er "inne" og om at det handler om å score flere mål enn motstanderne. I denne forbindelsen kan fotball bli betraktet som et

globalt fenomen (Walseth, 2009). Fotball har også en enestående sterk posisjon i media og skaper relasjoner mellom folk som kanskje ellers ikke har så mye til felles. Norge har også hatt fotballspillere med annen nasjonal bakgrunn lenger enn tilfellet har vært i friidrett og i basketball. Noen av de første spillerne i Norge med annen bakgrunn enn etnisk norske ble likevel utsatt for rasisme, og deres erfaringer har vært en referanse for den senere utarbeidelsen av antirasistiske holdningskampanjer i norsk fotball. Ungdomsidretten skal ikke bare lære unge opp i demokrati og styrke deres fysiske helse, idretten skal også integrere minoritetsungdom og ungdom fra ressursvake hjem. Et viktig satsningsområde for idrettspolitikken er å bidra til å opprettholde og utvikle idretten som en viktig arena for inkludering (Bergsgard, 2016).

Idretten spiller en viktig rolle for både barn og unge. Selv om mange forlater den organiserte idretten midt i tenårene, er idrett den klart største organiserte fritidsaktiviteten. Strandbu og Bakken (2007) presenterer fire hovedbegrunnelser for viktigheten av at ungdom driver idrett. Den første er at mange vil hevde at idrettsaktiviteten har en egenverdi som noe morsomt og utfordrerne å drive med. Undersøkelser viser også at de fleste driver med idrett fordi det er morsomt. Dette blant annet fordi det gir mestring, spenning og sosialt samvær med andre. Den andre går ut på at ungdomsidrett styrker folkehelsen. Koblingen mellom fysisk aktivitet og helse er vel etablert innenfor offentlig helseinformasjon. Det påpekes også at fysisk aktivitet i barne- og ungdomsårene vil kunne ha stor betydning for helsen, både i oppveksten og senere i livet. Den tredje er at idretten fremmer integrasjon. Idretten tillegges en betydning for den samfunnsmessige integrasjonen ved å være en arena der folk fra ulike samfunnslag kan møtes på lik linje. Med utgangspunkt i Putnams begreper som jeg senere kommer nærmere inn på kan idretten ha en brobyggende (bridging) funksjon ved at en blir kjent på tvers av sosiale skillelinjer. Den siste begrunnelsen går ut på at ungdomsidretten sikrer rekruttering av eliteutøvere. Selv om integrasjon, sosial tilhørighet og helse ofte fremheves er også frambringning av nye toppidrettsutøvere en målsetting for den offentlige idrettspolitikken. Til denne studien er de tre første begrunnelsene relevante for meg når jeg både er opptatt av informantenes opplevelse av å spille fotball, hvordan idrett kan føre til integrering og hvordan idrett bidrar til bedring av folkehelse. Toppidrett kan likevel ha særlig betydning for unge med innvandrerbakgrunn da profilerte idrettsutøvere kan være viktige rollemodeller for unge som selv har innvandrerbakgrunn.

2. 1. 3 Prosjekter som har hatt integrasjon som sitt hovedmål

Jeg kommer nå til å presentere noen prosjekter som har hatt fokus på integrasjon i sitt arbeid. Dette velger jeg å skrive om for å belyse om hva idretten selv gjør for å inkludere innvandrerdokument i idrettsvirksomhet. I tillegg ønsker jeg å vise at temaet jeg forsker på er noe som også satses på fra statlig hold hvor de har satt i gang spesielle tiltak for å trekke innvandrerdokument og barn med i idrettsaktiviteter. Med dette håper jeg å vise at idretten selv er opptatt av integrering og inkludering.

Gjennom 1900 – tallet har flere offentlige støttede prosjekter arbeidet for å rekruttere innvandrerbefolkningen til idretten. I presentasjonen av disse prosjektene blir idrettens integrasjonspotensialet fremhevet (Strandbu, 2006). Det som går igjen i disse prosjektene er at idretten er internasjonal, den krever ikke høy språklig kompetanse og følger regler som ikke er alt for kompliserte å sette seg inn i. Det foreslås også at språkbarrier og kulturforskjeller kan være mer overkommelige på fotballbanen enn mange andre sammenhenger. Det norske fotballforbundet har aktivt jobbet med og satt fokus på fotballen som integrasjonsarena. Dette arbeidet har hovedsakelig vært konsentrert rundt barne- og ungdomsgruppen hvor det blant annet er arrangert flere ulike lavterskel tilbud rettet mot barn og unge. I Norge er det to prosjekter som har hatt integrasjon som sitt hovedmål. Disse to er "Fargerik idrett" og "Storbyprosjektet".

Fargerik idrett

Prosjektet fargerik idrett ble startet opp i 1990 av Norges Volleyballforbund i samarbeid med kulturdepartementet, Utlendingsdirektoratet, innvandrerorganisasjoner og Norges idrettsforbund. Formålet med dette prosjektet var rett og slett å få flere innvandrere med i norsk idrett (Strandbu, 2006). Det ble etablert ulike samarbeid med idrettslag, fotballkretser og særforbund. Det ble også satt i gang uorganiserte idrettsaktiviteter for barn og ungdom i parker. Det ble også etablert noen egne treningstilbud for innvandrerkvinner. I erfaringsrapporten fra fargerik idrett ble det fremhevet at mange innvandrere kommer med i et sosialt nettverk gjennom idretten, og at idrettsaktiviteter er godt egnet for å integrere innvandrere i det norske samfunnet. Samtidig understrekes det at manglende eller dårlige norskkunnskaper vanskeliggjør integrering, men at idretten likevel kan være en egnet arena for å lære seg norsk. I tillegg understrekes det at selve måten vi organiserer lag og foreninger på, kan virke ukjent for mange innvandrere.

Storbyprosjektet

Storbyprosjektet er en oppfølging av fargerik idrett, som i 1993 ble etablert av Kulturdepartementet. Målsettingen med dette prosjektet var å rekruttere flere barn og ungdom samt "utsatte grupper" som innvandrere til idretten. I tillegg skulle prosjektet skape aktivitet med mosjonsaktiviteter som ikke skulle kreve medlemskap. Aktivitetstiltakene varierte fra engangsarrangementer av ulike slag til uorganiserte aktiviteter i idrettshaller. I tillegg til dette var det også muligheter i ordinære idrettsaktiviteter i regi av klubber og lag (Strandbu, 2006). Overordnede politiske ideer for satsingen på Storbyprosjektet kommer til uttrykk i Stortingsmelding nr. 41 (1991–1996) *Om idretten – Folkebevegelse og folkeforlystelse*, hvor «idrett for alle» betones som et visjonært og langsiktig mål (Sisjord, Fasting, Sand, 2011).

Evalueringen av Storbyprosjektet viser at disse intensjonene til å begynne med møtte delts stor motstand i idrettskretsene som tradisjonelt har rettet sin virksomhet mot medlemmene. Evalueringen av prosjektet konkluderer med at prosjektet har bidratt til økt oppslutning om idrettsaktiviteter blant barn og unge med innvandrerbakgrunn, og at prosjektet har ført til økt rekruttering av barn og unge med innvandrerbakgrunn til idrettslag og klubber. Andelen av trenere med innvandrerbakgrunn økte også noe, men prosjektet klarte bare i begrenset grad i å lykkes med å få flere innvandrere med på ledersiden. Evalueringen konkluderer også med at det har vært vanskelig å få til en oppslutning av innvandrerforeldrene om barn og unges idrettsaktiviteter, og at det har vært et generelt problem for prosjektet å mobilisere frivillige. Samtidig viser det også at det har vært vanskelig å rekruttere kvinner med innvandrerbakgrunn.

2. 1. 4 Faktorer som fremmer og hindrer deltakelse i idrett

Undersøkelser viser at barn og unge med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i idretten (Strandbu og Bakken, 2007). Om det viser seg at dette er et vedvarende problem og at unge med innvandrerbakgrunn fortsatt har en svare tilknytning til idrettslag, er dette noe som bryter med sentrale målsettinger for norsk idrettspolitik og for idrettsbevegelsen om "idrett for alle". Nettopp fordi norsk idrett har en så viktig rolle i det norske samfunnet er det nødvendig å se nærmere på hvorfor noen befolkningsgrupper, slik som hvorfor unge med innvandrerbakgrunn er underrepresentert. Selv om fokuset i denne oppgaven er hvorvidt deltagelse i idretten vil føre til en integrasjon i samfunnet generelt er det viktig å ta opp

hvorfor ungdom med innvandrerbakgrunn er den gruppen som deltar i mindre grad enn andre når de kanskje er den gruppen som trenger det mest. I denne sammenhengen vil ikke jeg diskutere hvilke forhold som gjør at NIF og det norske samfunnet ikke lykkes i å integrere flere ungdommer med innvandrerbakgrunn i de norske idretten. Strandbu (2006) viser til at medlemskap i idrettslag er det punktet hvor vi finner de tydeligste forskjellene mellom ungdom med innvandrerbakgrunn og norskfødte foreldre. Hun viser også til at noen barrierer er felles for både gutter og jenter, mens andre er tydeligst for jenter med foreldre fra muslimske land. Først vil jeg presentere de begrensingene som er felles. Selv om medlemskap er det punktet vi ser det er færre innvandrerungdom i betyr det ikke at det er så store forskjeller i aktivitetsnivå når det gjelder å trene idrett. Flere innvandrerungdom er løsere tilknyttet til idrettslag hvor de heller benytter treningstilbud fra organisasjoner eller ungdomsklubber uten å nødvendigvis å være medlem i idrettslag (Liden, 2016). Å se på disse hindringene vil også være en fordel for meg da jeg senere i studien tar opp hva informantene opplevde som en utfordring. Med dette vil jeg derfor se om disse hindringene også er begrensinger for mine informanter.

Økonomi

Økonomiske begrensinger kan være en utfordring for barn og ungdom med innvandrerbakgrunn. Dette på bakgrunn av at utstyr koster og det samme gjør medlemskontingent og treningsavgifter (Strandbu, 2006). Innvandrere blir også ofte trukket frem som den gruppen som har lavere yrkesaktivitet noe som selvfølgelig også fører til lavere inntekter (NOU 2017:2). I tillegg til dette øker barnefattigdommen i Norge på bakgrunn av at det blir flere barn med innvandrerbakgrunn som bor i familier som har vedvarende lavinntekt. I følge Ødegård, Bakken, og Strandbu (2016) har unge som vokser opp i familier med høy utdanning og god økonomi (sosioøkonomisk ressurssterke) langt større sannsynlighet for å være aktiv i organisert idrett enn de som vokser opp i sosioøkonomisk ressursvake familier. Fordi unge med minoritetsbakgrunn oftere kommer fra familier med knappe økonomiske ressurser og der foreldrene har lav utdanning, innebærer det at de som gruppe stiller med et dårligere utgangspunkt enn majoritetsungdom for å drive med idrett. Strandbu og Bakken (2007) trekker også frem at idrettsdeltakelse generelt er høyere blant folk med høyere sosioøkonomisk status og blant ungdom med høyt utdannede foreldre.

Foreldreinnsats

Krav om foreldreinnsats er en annen faktor. I følge Strandbu (2006) baserer idrettslag ofte sin virksomhet på at foreldrene kan stille opp som sjåfører, ledsagere til arrangementer og ikke minst i frivillig arbeid for å skaffe penger til driften av klubben. Ofte er det også slik at klubbene har aktiv innsats fra foreldrene som et krav for å være med. Dette beskriver Strandbu (2006) som en utfordring for barn og unge med innvandrerbakgrunn når foreldrene selv ikke har drevet barne- og ungdomsidrett i klubber eller lag, og har liten forståelse for de unges interesser og for klubbens drift. Foreldrenes støtte og oppfølging har trolig stor betydning for ungdoms mulighet til å drive med idrett. Fotball som idrett og som det ofte er i andre idretter krever ikke bare innsats fra deltagerne selv, men også fra foreldre og pårørende. Som beskrevet tidligere innebærer det at barna skal transporteres hit og dit det krever stor dugnadsinnsats. Den dugnadskulturen nordmenn har vokst opp med kan virke både fremmed og uforståelig for innvandrere fra de fleste andre kulturer. (Lorentzen, 2007) konstaterer med at innvandreres deltagelse i dugnadsaktiviteter er meget beskjeden. Flertallet av barn og ungdom med innvandrerbakgrunn får med andre ord ikke den formen for oppfølging som etnisk norske barn og unge får når de driver med idrett. (Strandbu, 2006) beskriver også at det er vanligere for etnisk norske foreldre å melde barna sine inn i idrettslag i tidligere alder enn det er for innvandrerforeldre. Når barn og unge med innvandrerbakgrunn blir gamle nok til å selv finne ut at de vil være med i et lag tar de heller initiativ selv. Sein rekruttering til idrettslag trenger nødvendigvis ikke å være negativt, men det kan være en utfordring for de som ikke har vært så aktive tidligere til å matche ferdighetene til dem som allerede har vært med i idretten i mange år. Spørsmålet som oftest stilles er da om idretten skal tilpasse seg innvandrerne eller skal innvandrerne tilpasse seg norsk idrettskultur. For å svare på dette kreves det et "både – og" svar. Det vil si at på den ene siden må innvandrere kunne lære å tilegne seg de norske kodene for idrettskultur og frivillig innsats. Samtidig kan formidling av disse kodene blir enklere å lære seg hvis lokale idrettslag blir tydeligere og mer bevisst på hvilke krav de skal stille for deltagelse. Samtidig må idretten også være åpen og aksepterende for andre kulturer.

Særskilte begrensinger for jenter

Den rådende kulturforklaringen som gjelder innvandreres forklaring på mindre deltakelse kan knyttes spesielt til jenter med innvandrerbakgrunn da de er den gruppen som står mest utenfor idretten (Strandbu, 2006) Selv om det påstås at idretten er global og internasjonal, er det klare kulturelle skillelinjer når det gjelder hvordan idretten i seg selv er organisert.

Kulturforklaringen er særlig knyttet til familieforhold da foreldre blir fremhevet som viktige pådrivere for barns idrettsaktiviteter. I Norge er det blant annet vanlig å introdusere barna til idretten, og dette blitt gjerne sett på som tegn på godt foreldreskap i Norge. Strandbu og Bakken (2007) trekker likevel frem studier hvor foreldre til unge med innvandrerbakgrunn blir sett på som en begrensende faktor. Strandbu (2006) mener at den kulturelle tilpasningen er mer problematisk for jenter enn for gutter fordi det ofte er store forskjeller og motsetningen mellom kvinnerollen i opprinnelseslandet og det nye landet. Det meste av forskning når det gjelder innvandring og integrering knyttet til idrett er fokusert på særlig jenters deltakelse. Selv om dette er et viktig tema å undersøke har jeg valgt å ikke legge så stor vekt på kun jenter da jeg er opptatt av innvandrerungdoms deltagelse generelt. Jeg kommer likevel til å trekke frem noen faktorer som preger jenters deltakelse i idrett og vise til hvorfor de er mindre involvert enn gutter. Ofte blir kultur trukket frem som en begrensning for jenters deltagelse. At jenter har flere plikter i hjemmet enn guttene og har større begrensninger fra foreldrene er noen av forholdene som har blitt trukket frem for å forklare at jenter er mindre med i idrett. Særlig gjelder dette muslimske jenter hvor religion også kan ha en stor betydning for idrettsdeltakelsen. Dette fordi muslimske regler forutsetter at kvinner ikke skal drive med idrett eller gjøre andre bevegelser som kan være seksuelt opphissende for menn som ser på. Dette praktiserer likevel forskjellig og religion har en varierende grad av betydning for menneskers liv.

Trenerrollen

Til denne studien har jeg valgt å ha med trenerrollen som en faktor som både kan fremme og hemme barn og unges idrettsdeltakelse. Selv om det finnes lite teori om hvordan treneren kan være viktig for integreringen i idrett, mener jeg det er viktig at trenerrollen får oppmerksomhet da trenere spiller en viktig rolle i unges liv både med tanke på enkelt presentasjoner, støtte i form av positive tilbakemeldinger og inkludere alle spillere. Seippel (2004) trekker frem trenerens funksjon som viktig med tanke på å nå idrettens viktige virkemidler for å nå sentrale samfunnsmessige mål som helse, trivsel og sosiale fellesskap. I tillegg fremhever Seippel (2004) i denne sammenhengen et forhold som er et av idrettens mål som er dens positive sosiale virkninger. Det er forventet, blant annet gjennom verdiene som formidles, at man lærer å behandle folk med respekt, men også at det dannes og utvikles sosiale nettverk til idrettsaktiviteten. Man får gjennom deltagelsen nye bekjentskap og vennskap etableres og utvikles. Ut i fra dette forventes det at en trener bidrar til at det etableres sosiale bånd og at folk ikke ekskluderes og at alle får delta på lik linje. For at

integrering i idretten skal skje på en best mulig måte mener jeg derfor at også trenere og lagledere bør prøve å tilpasse og tilrettelegge idrettsaktivitetene for å skape inkludering og rom for flest mulig i sitt lokale miljø. Da vil først og fremst kunnskap om innvandrernes livssituasjon være viktig for at idrettslagene skal kunne komme med gode forslag til ulike tiltak de ønsker å prøve.

2.2 Hva er integrering?

Et viktig politisk spørsmål knyttet til integrasjon handler om i hvilken grad innvandrere er integrert i det norske samfunnet, og på hvilken måte kan de bli integrert. Problemet med begrepet er at det kan romme alt og ingenting og gjør det derfor vanskelig å definere. Både i politikk og i forskning blir integrering brukt som betingelse på likestilling mellom majoriteten og minoriteten. Integrasjon måles som noe enkeltindividet eller grupper har mye eller lite av. Det er særlig innenfor tre områder man er opptatt av integrasjon: økonomisk, sosial og kulturell integrasjon. Denne studien handler ikke om å måle ungdommers integrasjonsnivå, men det legges heller fokus på de prosesser som oppstår i møte med idretten og hva det kan bidra med tanke på sosial tilhørighet i det norske samfunnet. Å sikre integrasjon gjennom idrett har en side som peker mot grupper som av ulike grunner kan ha spesiell glede av tilhørighet og fysisk utfoldelse. Blant disse gruppene finner vi innvandrerungdom som jeg fokuserer på i denne oppgaven.

2.2.1 Integrering, segregering og assimilasjon

Ikke bare gjelder det fotball, men også andre idretter blir i dag sett på som viktige integrasjon arenaer. For å kunne gå nærmere inn på temaet integrering vil jeg først ta opp et par begreper som brukes i dette arbeidet. Det er vanlig å skille mellom tre strategier når det er snakk om behandling av innvandrere. Disse er integrering, segregering og assimilasjon.

Med segregering menes det at en ønsker å holde de forskjellige gruppene atskilt. Altså at minoritetsgruppene holdes atskilt fra majoritetsbefolkningen. Det kan blant annet organiseres ulike boligstrøk og forskjellige sosiale systemer (Brodtkorb og Rugkåsa, 2009). Et eksempel på dette som er ganske så ekstrem er i Sør-Afrika under apartheidregimet hvor befolkningen ble inndelt i hvite, svarte og fargede med ulike rettigheter og plikter overfor staten. Denne politikken baseres seg i det store om at en gruppers verdi er viktigere enn andres, slik som at hvite skulle ha flere rettigheter enn de andre gruppene.

Assimilasjon er den politikken som har som mål å gjøre minoritetsgruppene lik majoriteten. Det vil si at minoritetsgruppens egne ideer og regler fjernes til fordel for majoritetsidentiteten (Brodtkorb og Rugkåsa, 2009). De oppmuntres blant annet til å overta majoritetens ideer og regler. Et eksempel på dette er fram til slutten av 1970-tallet hvor den norske stat førte en klar assimilasjonspolitik overfor samene. Målet er altså å fornorske, og hindre at de skal være noe annet enn norske. Denne politikken førte til en rekke tragedier og er nå fjernet fra offentlig norsk minoritetspolitikk. Isteden har Norge valgt å ha en integrasjonspolitik som er en av de vanligste politiske strategiene. Integrasjon går ut på at alle borgere defineres som likeverdige, og gir rom for at minoritetene kan opprettholde egne ideer og praksis så lenge dette ikke strider med statens lover (Brodtkorb og Rugkåsa, 2009). Innvandrere som beholder sin egen kultur, samtidig som de tilpasser seg den norske kulturen er et eksempel på integrering. Det er likevel en prosess som tar tid, og det betyr ikke at en alltid er like godt integrert på alle områder. I Norge ønsker man derfor mest mulig integrering som betyr at alle skal ha samme rettigheter og plikter som andre. På skole og barnehage får barn opplæring på norsk språk og kultur samtidig som de har rett til opplæring i eget morsmål. Denne måten bidrar til at barn får muligheten til å beholde deler av sin egen kultur, samtidig som de får muligheten til å bli en del av det norske samfunnet.

På en slik måte kan disse tre begrepene vise til en skala, hvor segregering består av liten deltakelse med mye egen kultur og assimilasjon som en motsetning hvor en har mye deltakelse og ingen egen kultur. Integrasjon blir derfor en mellomposisjon av disse hvor en kan få litt av begge deler med både mye deltakelse og samtidig bevare sin egen kultur. I følge Brodtkorb og Rugkåsa (2009) kan likevel den statlige integrasjonspolitikken kritiseres for å være en skjult assimilasjonspolitik. Dette fordi at kravet om at minoriteter skal tilpasse seg er så sterkt og kan ofte virke som en uendelig prosess. Det kan virke som at de forskjellene majoriteten er villig til å akseptere er i realiteten minimale og at det er minoritetene som forventes å endre atferd. Samtidig kan også virkemidlene for å få i gang integrasjon, også ses på som assimilerende.

2. 2. 3 Inkludering

I følge Brodtkorb og Rugkåsa (2009) har myndighetene i et forsøk på å møte kritikken om skjult assimilasjon lansert et nytt begrep som er inkludering. Inkludering kan også på mange måter bli presentert som en delvis erstatning for integrering. Når det er snakk om integrering er det derfor umulig å være foruten begrepet inkludering. Inkludering går ut på å fjerne

barrierer for deltakelse og å skape like muligheter på alle samfunnsområder for alle individer og grupper. Brodtkorb og Rugkåsa (2009) mener videre at inkludering er et bredere begrep enn integrering, og at det derfor er mulig å være integrert uten å være inkludert. Dette skjer hvis en for eksempel behersker norsk, men likevel ikke får de jobbene en er kvalifisert for. Forskjellen mellom disse begrepene er at inkludering er med på å gi majoriteten og minoriteten et delt ansvar. Selv om hovedansvaret for integrering ligger hos innvandrerne selv viser inkludering av integrasjon er en tosidig prosess hvor det også kreves noe av majoriteten. Å skille mellom disse begrepene synes å være positivt fordi det representerer en anerkjennelse av at ikke alle problemer løses ved at individer selv tar ansvar. Inkludering fokuserer også mer på maktens ansvar, det vil si myndighetenes ansvar for å ta folk inn og at alle mennesker i Norge konkurrerer på likt nivå. I Stortingsmelding «Mangfold gjennom inkludering og deltakelse» ønsker regjeringen også å skille mellom integreringspolitikk og en politikk for mangfold gjennom inkludering og deltakelse. De mener det ikke er riktig å omtale barn og unge som har tilbrakt oppveksten i Norge som integrerte eller ikke, som om de er utlendinger som nettopp har innvandrer og skal innlemmes i det nye samfunnet (Meld. St. 49.(2003 - 2004)).

2. 2. 4 Strukturell, kulturell og sosial integrasjon

For å vise til hvilken type integrasjon fotball kan legge til rette for har jeg valgt å følge (Strandbu, 2002) sine tre former for integrasjon gjennom idrett. Disse er strukturell, kulturell og sosial integrasjon. Med strukturell integrasjon menes det i idrettssammenheng om hvilken grad innvandrergupper og majoritetsbefolkningen deltar i de samme idrettsaktivitetene. Altså at de møtes på en felles arena på tvers av deres etnisk bakgrunn. Strukturell integrasjon gjennom idrett kan også være en innfallsport til andre arenaer. For eksempel kan idrettsdeltakelsen føre til bedre integrering i skolesammenheng, og samtidig være med på å gi bedre muligheter i arbeidsmarkedet som følge av innsatsen på idrettsbanen. Strandbu (2002) viser blant annet til flere studier hvor innvandrerungdom var mer opptatt av å gjøre karriere som fotballspillere. Samtidig blir det presisert at idretten ikke lanseres som bare en karrierevei, men også en viktig samværsarena. For eksempel kan tilknytning til idrettslag være et vendepunkt i livet. Videre viser Strandbu (2002) til en undersøkelse av Anderson (2000) hvor flere ungdom som ble intervjuet mente at kontakt med idrettslag ble et vendepunkt bort fra mer problembelastende karrierer. Noen hadde tidligere solide fester i byvankermiljøer før de ble en del av idrettslag. Undersøkelse av Ungdata konkluderer også

med at ungdom som er aktive i organisert idrett utgjør en spesielt veltilpasset del av ungdomsmiljøene. De har det blant annet bedre med seg selv og trives bedre med foreldrene og på skolen. I tillegg er de mindre involvert i kriminalitet og holder seg unna bruk av alkohol, røyk og snus (Bakken, 2017)

Kulturell integrasjon relatert til idrett handler om å dele verdier og normer, eller om å vise forståelse for andres verdier og normer. Strandbu (2002) mener det bør tenkes tosidig, at de med innvandrerbakgrunn tilegner seg verdier i idrettslag og grupper der majoritetsbefolkningen dominerer og at på den andre siden må majoritetsbefolkningen tilegne seg verdier fra innvandrerbefolkningens idrettsaktiviteter. For å knytte dette til fotball som idrettsgren kan det tenkes at fremtreden av ungdom med innvandrerbakgrunn i landslagsfotball kan bidra til å utfordre dominerende oppfatninger av norskhet. Kulturell integrasjon i et flerkulturelt samfunn vil også innebære å sette seg inn i verdier som toleranse og aksept for mangfoldighet. Strandbu (2002) forklarer videre også at idrettens dominerende verdier og normer legger vekt på konkurranse og presentasjon i idretten. Selv om aktivitet, trivsel og integrasjon fremheves som positive sider ved det å være med i et idrettslag er det mange som kan tenke at dette ikke er lett å la seg realisere i idretten når konkurranse og presentasjonsideologien står sterkt. Når det gjelder ambisjonen om å inkludere alle i idretten tyder mye på at idretten likevel kan være en arena for flerkulturell integrasjon, men riktig nok kun av de flinkeste. Strandbu (2002) beskriver at det er noen trekk ved idrettens presentasjon og konkurransens dominerende posisjon som gjør at de talentfulle og gode lett kan føle seg velkomne og hjemme i idretten selv om de kanskje har språkproblemer og andre utfordringer. Selv om man skulle trudd at dette ville vært en hindring for ungdom med innvandrerbakgrunn hevder mange i følge (Strandbu, 2002) at ungdom med innvandrerbakgrunn er mer konkurranseorientert enn ungdom fra majoritetsbefolkningen.

Sosial integrasjon forstås som etablering av sosiale kontakter og vennskap. Sosial integrasjon gjennom idretten er å få nære venner og kontakter gjennom idretten som en også er sammen med i andre sammenhenger. Det kan også være sosial integrasjon i idretten hvor en har venner knyttet til idrettsaktivitetene (Strandbu, 2002). Som en del av sivilsamfunnet har norske idrettslag hatt sosial integrasjon som en av sine viktigste legitimeringsgrunner. Idrettslagene forstås som arena hvor læring av demokratisk medbestemmelse, i tillegg til at det å delta i et idrettslag har en integrerende effekt på individuelt nivå (Strandbu og Bakken, 2007). Dette argumentet om idrettens integrasjonspotensiale er oftest framme i forbindelse med etnisk

mangfold i befolkningen. Stranbu og Bakken (2007) mener at deltakelse i idrett kan gi lokal tilhørighet, samtidig som den gi trening i demokratisk medbestemmelse og være en innfallsport til større samfunnsmessig engasjement. Norske undersøkelser har også i følge Strandbu (2002) vist at de viktigste grunnene til at norske barn og ungdom begynner med idrett, er at de synes det er moro, de ønsker å holde seg i form, og de liker det sosiale livet rundt idretten. Deretter kom ønsker om å søke utfordringer, lyst til å konkurrere og lære ferdigheter. Med andre ord er det sosiale livet i og rundt idretten ofte viktigere for de unge enn det å lære seg konkrete ferdigheter. Undersøkelse av Ungdata viser også at å drive med idrett har en sterk posisjon blant de yngste ungdommene hvor mange opplever at det gir status å være god i idrett. I tillegg viser undersøkelsen at det er en tendens til at ungdom som driver med idrett, i større grad enn de som ikke er aktive i idrett har flere fortrolige venner (Bakken, 2017).

2. 3. Sosial kapital

Det finnes flere teoretiske tilnæringer når en studerer integrasjon. En av disse jeg kommer til å ta utgangspunkt i er sosial kapital. Antagelsen er at sosial kapital som begrep har relevans for integrering av innvandrere. Sosial kapital viser til betydningen av sosiale nettverk og sosiale kontakter for å ha makt. Den som har mye sosial kapital, har mulighet til å søke informasjon og ta kontakt med andre personer slik at de lettere kan få tilgang til goder (Brodtkorb og Rugkåsa, 2009). Walseth (2009) har på den andre siden tatt for seg Putnams arbeid på sosial kapital. Putnams begrep «sosial kapital» består av flere komponenter som tillit, gjensidig støtte, sivilt engasjement og sosiale nettverk. I hans arbeid «Bowling Alone» konkluderer han med at deltagelse i frivillige organisasjoner som idretten kan være løsningen på det amerikanske samfunnets manglende integrasjon fordi han tenker at idrett er med på å bygge sosial kapital. Videre deler Putnam sosial kapital inn i to ulike former. Bridging og bonding. Å bridge innebærer å bygge sosiale nettverk med mennesker som er ulike deg selv, for eksempel mennesker som tilhører en annen etnisk gruppe. Bonding derimot innebærer å bygge sosiale nettverk med mennesker som en har mye til felles med fra før av. Til denne oppgaven er Putnams ståsted relevant da han ser på idretten som en velegnet arena for integrasjon fordi han mener deltakelse i idretten kan bidra til å bygge sosiale nettverk og vennskap med mennesker som er ulike en selv. Sosiale nettverk kan således sees som viktige ressurser for enkeltindivider spesielt ved tilpasning til et nytt samfunn.

2. 3. 1 Fotball som arena for bonding og bridging

En kan argumentere for at fotball som idrettsgren er en spesielt velegnet arena for å skape sosial kapital fordi det er en lagsport hvor samarbeid er viktig og for noen kan deltagelse i et fotballag være det første viktige steget inn i et lokalsamfunn. Det å bli kjent innad i laget er ofte også en viktig del av det å reise på treningsleir og turneringer sammen (Walseth, 2009). Å delta i en lagidrett innebærer dessuten felles målsettinger og er ofte avhengig av hva det Putnam legger i begrepet sosial kapital, altså tillit, gjensidig støtte og sosialt nettverk. Selv om den mest vanligste formen for bonding er med folk som er like både med hensyn til sosial klasse, kjønn og etnisitet kan det tenkes at dette ikke er så vanlig i Norge da vi har få minoritetsklubber for innvandrere. Likevel kan deltagelse i et fotballag bidra til å være et sted hvor en vedlikeholder allerede etablerte vennskap. I lagidrett er det ofte slik at det kommer nye spillere inn på laget, og man blir ofte godt kjent med hverandre ved å tilbringe mye tid sammen. Det å være flere spillere med ulik etnisitet og bakgrunn gir dessuten rom for at man lærer mer om hverandres kultur, verdier og normer og på denne måten kan man oppnå bridging. Samtidig for at dette skal fungere i praksis må en se på de strukturelle betingelsene for bridging og bonding. De fleste norske idrettsklubber er lokalt forankret og ofte er det slik at ungdom som bor i innvandrerskole deltar i klubber hvor det er få ungdommer med majoritetsbakgrunn. I følge Walseth (2009) er det også ofte slik at det er sjeldent at ungdom med innvandrerbakgrunn deltar i de tradisjonelle vinteridretter som langrenn, alpint og snowboard. Det indikerer at de strukturelle betingelsene for å utvikle sosiale nettverk mellom majoritet og minoritetsungdom ikke er spesielt gunstige. Liden (2016) beskriver at selv om felles aktivitet er et utgangspunkt for vennskap og inkludering hvor lagkameratene blir bekjente i nabolaget og kanskje venner på facebook, utvikler ikke kontakten seg nødvendigvis til vennskap og en inkluderende fellesskap på både skole og fritid, altså det Putnam mener med bonding. Men poenget er at kontakten likevel kan virke integrerende på sikt. Gjennom fotballaget kan de få utvidet bekjentskap, de er deltagende på treninger, og de får anerkjennelse gjennom fellesskapet. I tillegg til dette kan de få sosiale og faglige kunnskaper til bruk i andre sammenhenger. Liden (2016) beskriver også at det å lytte til lagkameratenes fleiping eller og diskusjoner kan være med på å gi innsikt i hva som er kult og hvordan det er i ungdomslivet. Videre kan dette være med på å virke brobyggende, eller bridging for å bruke Putnams begrep.

2. 3. 2 Kulturell, økonomisk og sosial kapital

I tillegg til Putnams begrep om sosial kapital har jeg valgt å benytte Bourdieus praksisteori hvor begrepet kapital vil stå sentralt. Kapitalbegrepet kan gjøre det mulig å avdekke hvilke ressurser det er viktig å inneha for å delta i idretten. Bourdieus teori om kapital kan også gjøre det mulig å forstå dynamikkene som foregår innenfor fotball som felt. Den franske sosiologen Pierre Bourdieu fremhever at økonomisk kapital er en grunnleggende årsak til maktfordeling i et samfunn. I tillegg til dette beskriver han to andre former for kapital i et samfunn som gir grunnlag for makt. Disse to kapitalformene kaller han for kulturell kapital og sosial kapital (Brodtkorb og Rugkåsa, 2009). Den kulturelle kapitalen viser til at det finnes en rådende kultur i samfunnet som en kan beherske i større eller mindre grad. Evnen til å beherske denne rådende kulturen er også viktig for å ha symbolsk makt, noe jeg kommer til å forklare nærmere om senere. Utdanning blir blant annet trukket frem som en viktig del av den kulturelle kapitalen. Den sosiale kapitalen viser til på samme måte som Putnams begrep betydningen av sosiale nettverk og sosiale kontakter for å ha makt. Den som har mye sosial kapital, har mulighet til å søke informasjon og ta kontakt med andre personer slik at en får lettere tilgang til goder. I mange sammenhenger henger disse formene for kapital sammen og kan gjensidig forsterke hverandre.

Med symbolsk makt mener Bourdieu i Brodtkorb og Rugkåsa (2009) språk, skilt, klær, væremåter, verdier og andre uttrykk som medvirker til å danne en kultur. Symbolene er blant annet viktige fordi de legger rammer for virkelighetsforståelse, identitet og samhandling. I tillegg til dette beskriver Brodtkorb og Rugkåsa (2009) symbolsk makt som «normmakt» som påvirker hvem som har størst mulighet til å definere hva som skal regnes som rett og galt i et samfunn. Videre gjør de rede for at begrepet gjenspeiler at makt er basert i språk og kommunikasjon mellom mennesker. Språk i seg selv er et sosial fenomen som fungerer som bindeledd i den sosiale samhandlingen. Dette på bakgrunn av at i dagliglivet formidler vi oss ofte gjennom symboler som ord, tegn, fremtreden og klesdrakt. Språk og andre symboler legger likevel også viktige rammer for virkelighetsforståelsen. Språk har makt over tankene og dermed også over handlingene som følger av tenkningen. Symbolsk makt er viktig for mitt prosjekt fordi det være med på å gi meg innsyn i hva slags makt informantene har. I tillegg kan ferdigheter i fotball også regnes som symbolsk makt hvor de beste spillerne får anerkjennelse som dyktige.

2. 4 Tidligere forskning

Her presenteres tidligere forskning som danner grunnlaget for og viser hensikten med gjennomføringen av denne studien. I begynnelsen av litteratursøkingprosessen ble det utført systematiske søk i databaser. De systematiske søkene ble utført i databasene Oria, Google Scholar osv. Disse søkene gav noen, men få, resultater. Deretter startet en prosess med gjennomgang av norske forskningssenter og institutter sine nettsteder og det viste seg at den tidligere forskningen på barn og unge med innvandrerbakgrunn sin deltakelse i organisert fysisk aktivitet i Norge i hovedsak består av litteratur som er utgitt i form av rapporter og ikke som fagfellevurdert litteratur. I Norge har det ikke vært forsket mye på idretten som flerkulturelt møtested og heller ikke i temaer knyttet til innvandrerbefolkningen og idrettsaktiviteter. Det er likevel noen få navn som dukket opp på flere av databasene jeg søkte i. Dette var blant annet Mette Andersson, Kristin Walseth, Ørnulf Seippel og Åse Strandbu.

2. 5 Norsk forskning

For å se hva som er blitt gjort tidligere har jeg trukket frem tre forskningsarbeid som har tatt for seg integrering av innvandrere i idretten. Det første er Åse Strandbu (2002) sin publikasjon «Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena» i Ørnulf Seippel (2002) sin bok «Idrettens bevegelser». Strandbu (2002) gjør rede for at gjennom 1990-tallet har flere offentlige støttede prosjekter arbeidet for å integrere innvandring befolkningen til idretten. Hun viser også til at i flere av disse prosjektene fremhevet idrettens integrasjonspotensiale. Dette fordi idretten er internasjonal, man trenger ikke høy språklig kompetanse, og følger regler det ikke er alt for komplisert å sette seg inn i. Artikkelen er med på å gi et større bilde av viktigheten med idrett hvor hun blant annet viser til flere stortingsmeldinger hvor idretten er tiltenkt en integrerende rolle. Strandbu (2002) trekker likevel frem flere forhold som utfordrer den optimistiske rollen idrett kan ha hvor hun blant annet viser til hvorfor ungdom med innvandrerbakgrunn er sjeldnere med i idrettslag. Videre i artikkelen diskuteres ulike former for integrasjon i og gjennom idretten i lys av foreliggende forskning om idrettsdeltakelsen til ungdom med innvandrerbakgrunn. Disse formene for integrasjon gikk jeg dypere inn på i teori kapitlet.

Den andre er Håkon Lorentzen sin publikasjon «idrett som integrasjonsarena» i rapport fra forskningsprogrammet «Idrett, samfunn og frivillige organisering». Lorentzen (2007) tar opp spørsmål som blant annet går på hvordan idretten og andre frivillige organisasjoner gjør

mange positive forsøk på å inkludere ulike grupper som av ulike grunner kan ha spesiell glede av tilhørighet og fysisk utfoldelse. Blant disse nevner han ungdom generelt, men også utsatt storbyungdom og innvandrerungdom. Oppfatningen av idrettens evne til å skape tilhørighet har etter hvert blitt allment akseptert, blant forskere og politikere som ønsker å bidra til løse et samfunnsproblem. Idretten på sin side mottar flere offentlige støttemidler for å styrke tilhørighet og integrasjon blant deltakere. Lorentzen (2007) tar også blant annet opp at selv om arbeid, språk og utdanning regnes som de viktigste redskapene for å integrere innvandrere i det norske samfunnet, kan også deltakelse i fritidsaktiviteter styrke båndene til norske verdier og sosiale felleskap for unge med innvandrerbakgrunn. Lorentzen (2007) tar også opp integrasjonens paradoks hvor han skriver om styrken i den "assosiasjonsånden" som preger idrettslag og lokale foreninger som er følelsen av å være et "vi", altså et forent felleskap rundt en ide eller en gruppe aktiviteter. Den norske idretten består av norske tradisjoner og væremåter som for andre kan virke fjernt. I Norge er idretten bestående av fysisk utfoldelse, men også av samvær, dugnad og kollektive anstrengelser. For at fremmedkulturelle utøvere skal kunne føle seg hjemme, kan det i følge Lorentzen virke som om idretten bør tone ned sin særnorske, kulturelle egenart. Her ligger altså den sosiale integrasjons paradoks, jo sterkere vi – følelsen er, jo vanskeligere er det å integrere innvandrere og svake grupper.

Den siste er Kristin Walseth (2004) En problematisering av idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter. Walseth (2004) starter med å redegjør for hvorfor fra politisk hold man ser på idretten som en egnet arena for integrasjon samtidig som hun fokuserer på de begrensingene hun mener finnes i idretten og som idretten må jobbe med hvis den ønsker å bli en arena for integrasjon. På samme måte som Stranbu (2002) og Lorentzen (2007) viser Walseth (2004) at selv om «idrett for alle» er målsettingen for NIF/NOK, så viser forskning at den organiserte idretten rekrutterer skeivt når det gjelder sosial klasse, kjønn og etnisitet og at unge med innvandrerbakgrunn er mindre involvert enn majoritetsbefolkningen. Walseth (2004) tar videre for seg barrieren for en flerkulturell integrasjon i idretten og viser blant annet til diskriminering. Hun referer ofte til hva NIF har gjort i deres arbeid for integrering i idrett hvor de blant annet har satt i gang ulike kampanjer for å bekjempe rasisme i idretten. Hun oppsummerer blant annet med å si at den organiserte idretten i liten grad reflekter en flerkulturell praksis hvor det er få personer med flerkulturell bakgrunn som innehar maktposisjon i norsk idrett. I tillegg er det generelt få ledere og trenere med minoritetsbakgrunn. Barrierene hun knytter til alkohol og kjønnssegrering viser at det er lettere å bli integrert i idretten hvis en assimileres og blir en del av den eksisterende

idrettskulturen. Hun trekker likevel fram at det er stor variasjon innad i idretten. Noen idretter og klubber kan regnes som flerkulturelle mens andre idretter må en assimileres til den eksisterende idrettskulturen for å kunne delta. I forhold til de to andre forskerne føler jeg Walseth (2004) har et mer negativt syn på idretten som integrasjonsarena. Hennes tidligere forskning har også blant annet vært rettet mot innvandrerjenter og har konkludert med at idretten er en dårlig arena for integrering overfor dem. De presenterte forskningene er av relevans for mitt prosjekt fordi de er med på å belyse noen sider ved idretten som kan utfordre den optimismen idrett kan ha. Artikkelen diskuterer noen eksempler på mulige barrierer for deltakelse som kan være til nytting for meg når jeg ønsker å se idretten rolle og integrering, men samtidig se på de forhold som kan virke begrensende. Walseth (2004) har i sine forskninger klare kjønnsvinklinger på sine studier. I min studie har jeg valgt å ikke se spesifikt på kjønnsproblematikken i integreringssammenheng, med unntak av et mindre avsnitt i teorien hvor jeg gir en presentasjon av mulige barrierer for deltakelse.

2.4.1 Internasjonal forskning

For å kunne vise til at fotball og idrett generelt blir brukt som et i verktøy for å integrere innvandrere har jeg valgt å bruke forskning fra andre land. Dette for å vise at idrettens rolle i integrasjonsprosessen blir stadig mer anerkjent i internasjonal politikk og forskning. Disse studiene er med på å trekke frem hvordan andre land har arbeidet for å trekke flere innvandrere med i idretten. Med dette ønsker jeg å få et større bilde av hva idretten selv kan bidra med og hvordan de landene har klart å få med så mange innvandrere inn i idretten. Samtidig er dette med på å vise at idrettens integrasjonspotensiale ikke bare er en norsk tanke, men at det også finnes prosjekter i andre europeiske land med samme ambisjoner.

Den første artikkelen er av Udo Merkel (2013) «German football culture in the new millennium: ethnic diversity, flait and youth on and off the pitch» og tar for seg tysk fotballkultur i det nye årtuset. I artikkelen blir Tyskland fremhevet som et sterkt og konkurransedyktig landslag som har skapt flere overskrifter i media. Deres landslag består den dag i dag av et stort antall spillere med utalandske røtter og fra etniske minoriteter. Det Tyske fotballandslaget blir betraktet av den tyske fotballforeningen som et vellykket eksempel på integrasjon fordi spillere og deres familier kommer fra forskjellige opprinnelsesland. Dette inkluderer blant annet spillere fra Polen, Tyrkia, og flere afrikanske land. Det store etniske og kulturelle mangfoldet av den nåværende tyske nasjonale siden er likevel et resultat av store politiske endringer i landet ved tusenårsskiftet som gjorde det

lettere for innvandrere og deres avkom å få statsborgerskap. Demografien i Tyskland har derfor endret seg betydelig. Tysklands nye landslag og fotballstil har blitt mye verdsatt i det tyske samfunnet. Flere tyske klubber har også investert i ungdomsutvikling ved bruk av ungdomsakademier. Disse har blant annet bidratt til integrering av innvandrere og er svært populære blant innvandregutter. Studien viser også at disse akademiene har unge medlemmer fra mer enn 80 forskjellige land. Samme studie hevder også at unge innvandrere i akademiene viser en sterkt identifikasjon med tysk kultur og samfunn og at unge spillere fra innvandrerfamilier er mer engasjerte og drevet av ønske om å bygge en karriere via idrett enn deres tyske jevnaldrende.

Konklusjonen i artikkelen er at det er minst tre viktige faktorer som til sammen gir en forklaring på denne utviklingen av Tyskland som påvirker både tysk samfunn og fotballverden. For det første har det som nevnt vært store politiske endringer i Tyskland som har gjort det lettere for innvandrere å få statsborgerskap. For det andre opprettet de tyske fotballmyndighetene et nytt ungdomsutvikling system som var ment å fremme lokale talenter uavhengig av etnisk bakgrunn. For det tredje har den nåværende tyske landslagssjefen Joachim, Löw vært med på å satt sammen det mest etniske mangfoldige laget noensinne.

Mesut Özils historie er også spesielt viktig da det tyrkisk – tyske samfunnet utgjør den største minoriteten i Tyskland. Med sin tyrkiske innvandrerbakgrunn valgte han likevel å konkurrere med sitt fødeland, isteden for foreldrenes land. Dette er noe som studien mener kan være med på å inspirere andre til å følge hans eksempel. Dette problemet ser vi også ofte i Norge hvor norske spillere velgere å spille for landet foreldrene kommer fra i stedet for Norge. Likevel valgte Özil nå nylig å trekke seg fra det Tyske landslaget da han mener at behandlingen han har fått av det tyske fotballforbundet har gjort at han ikke lenger ønsker å ha på seg en tysk landslagsdrakt. Han trekker også frem at han er tysk når de vinner, men innvandrer når laget taper. Dette har derfor fått mye oppmerksomhet da Özil som tidligere har vunnet pris for å være et prakt eksempel på integrering og blitt sett på som et symbol og forbilde for yngre med minoritetsbakgrunn kommer med slike uttalelser. At han trekker seg fra landslaget og enda mer hans begrunnelser om rasisme er et fatalt tegn for tysk fotball og det tyske samfunnet da det kan være med på å bidra til at unge med minoritetsbakgrunn kan føle seg mindre velkomne i Tyskland. Den presenterte forskningen er av relevans for mitt prosjekt fordi det er med på å belyse en side som viser hvordan unge med innvandrerbakgrunn i Tyskland har skapt sterk tilhørighet til landet, tysk kultur og samfunn. Til min studie vil dette være viktig

fordi jeg ønsker å se på om idretten også har klart å skape den samme tilhørigheten hos mine informanter.

Den andre artikkelen av Petter Hess (2014) omhandler integrasjonsdebatten i Sveits i lys av fotball. Forskeren tar opp Sveits som et interessant land fordi deres etniske sammensetning har blitt et fokuspunkt for integrasjonsdebatten i løpet av det siste tiåret. Med oppgangen av innvandringen etter andre verdenskrig, endret sveitsisk fotball seg betydelig. Så tidlig som på 1950 - tallet startet innvandrere klubber for medlemmer av samme opprinnelsesland. Talentfulle og ambisiøse spillere med en integreringsbakgrunn søkte imidlertid en karriere med etablerte lokale klubber. Senere ble flere italienske innvandrere viktige spillere i landslaget som startet på 1950- tallet. Likevel som alle andre europeiske land opplevde Sveits et tilbakeslag mot det økende antall innvandringsaktører hvor mange av dem hadde blitt fornærmet med rasistiske slør på fotballbanen. Siden begynnelsen av 1990 – tallet har den sveitsiske fotballforbundet (Schweizer Fussballverband) systematisk utviklet ungdomsprogrammer fra bunnen av. En sentral del av denne innsatsen har hatt som mål å bidra til å integrere innvandrere. De fleste eksperter er enige om at den vellykkede integreringen av barn med innvandringsbakgrunn er nøkkelfaktoren for gjenoppveksten av et konkurransedyktig sveitsisk landslag.

I 2009 vant det U-17 sveitsiske landslaget fotball VM. De 21 spillerne på laget bestod av spillere fra 13 forskjellige land. Suksessen til dette laget tvang en offentlig debatt om integrasjon fordi det visualiserte for sveitserne at deres land hadde utviklet seg til et innvandringsland selv om ingen politiske lovverk hadde blitt justert tilsvarende. Dette fikk flere til å innse at fotballklubber utfører et viktig integrasjonsarbeid som går langt utover hva det regjeringen kunne oppnå. Konklusjonen i artikkelen er at tilstrømmingen av spillere med en annen innvandringsbakgrunn har endret sveitsisk fotball ved at de har blitt mer konkurransedyktig internasjonalt. Men det store spørsmålet er hvordan dette har påvirket integrering av unge innvandrere og det sveitsiske samfunnet, med særlig fokus på politikk og holdninger til innvandring og integrasjon. Suksessen til mange sveitsiske innvandrere spillere i landslaget kan ses på forskjellige måter. På den ene siden peker det på en vellykket integrasjon. Det ser ut til at mange fotballklubber og det sveitsiske fotballforbundet ikke bare har trent en ny generasjon talentfulle og motiverte spillere, men også bidratt til integrering av innvandrere. Likevel påpeker forskeren at selv om de sportslige suksessene er bevis på at noe har gått bra med integreringen, er det til dags dato ingen pålitelige studier som kan svare på

spørsmålet rundt dette. Likevel kan vi se at flere fotballspillere med innvandrerbakgrunn er med på å skape store overskrifter i fotballverden som kan skape gradvis aksept av innvandrere i samfunnet i Sveits. Denne forskningen er av relevans for mitt prosjekt fordi det er med på å belyse hvor viktig det sivilsamfunnet er og at de kan utføre et større og viktigere integrasjonsarbeid enn det vi tror. Som nevnt innledningsvis mener jeg at aktiv fritid kan være like viktig som å være i arbeid og jeg tror derfor denne forskningen kan gi et større bilde av det.

Den tredje artikkelen er skrevet av Preben Astrup (2016) og heter "Det globale møte finder ikke sted på gaden." Tittelen til artikkelen handler i følge Astrup (2016) om at det globale møtet ikke foregår på gaten, men innenfor rammen av forskjellige veldefinerte institusjoner. Det er på gaten vi ofte går forbi hverandre, ser på hverandre, men vi har ikke en relasjon eller som han sier en nærmere omgang med hverandre. I likhet med Lorentzen (2007) tar også Astrup (2016) opp hvor ulike fotballtradisjonene kan være ut ifra hvor man kommer fra. Artikkelen tar opp hvordan dette fungerer i Danmark og forskeren påpeker at mange av de som kommer til Danmark, spesielt de som kommer fra den tredje verden, stort sett ikke har noen kunnskap om hvordan det er å spille fotball organisert. Det å spille fotball i et forbund som vi gjør både her i Norge og i Danmark krever at en følger en del uformelle og formelle normer, som er et veldig lokalt fenomen. Selv om man spiller fotball likt over hele kloden, kan det å spille fotball i Danmark eller innenfor den danske foreningskulturen være veldig ulikt hva de er kjent til. Forskeren gjør rede for en del utfordringer som følger med innvandrere i idretten, blant annet blir det nevnt det med foreldre involvering hvor han trekker fram transport som en utfordring. Dette går blant annet ut på at «nydanske» familier mangler ofte de nødvendige forutsetninger, som for eksempel førerkort for å kunne kjøre barna til kamp. Astrup (2016) mener likevel at disse forskjellene og utfordringene knyttet til transport kan skyldes mange forskjellige faktorer. Blant annet kan det være at generelt ikke har råd til to biler, og at kvinnene tradisjonelt sett ikke involverer seg i barn aktivitet. Med utgangspunkt i denne forskningen kommer jeg til å utforske hvorvidt denne barrieren også kan være gjeldene for min studie. I diskusjonsdelen kommer jeg til å gå inn på utfordringer informantene trekker frem og et av disse er foreldreengasjement. Denne forskningen kan derfor være til hjelp når jeg skal undersøke barrierer knyttet til idrettskultur og foreldreinvolvering.

2. 4. 2 Oppsummering

Når man skal se på fotballens integreringsevne er det vanlig å tenke på fotballens universelle sider. Det er først og fremst en arena kjent over hele verden og reglene er stort sett de samme enten det spilles i Afrika eller i Europa. Man kan også si at fotballen har et eget språk, som er lett å bli kjent med. I denne oppgaven har jeg i imidlertid valgt å fokusere på blant annet disse og flere faktorene som gjør at fotballen egner seg til integrering, samtidig som ungdommenes positive og negative erfaringer skal stå i fokus. Jeg ønsker også å finne ut hvilken integrasjon fotballen kan legge til rette for derfor har jeg gjort rede for ulike integreringsperspektiver. Gjennom teorien har jeg beskrevet flere trekk ved fotballen som kan virke integrerende. Jeg har også presentert ulike faktorer som kan være med på å fremme og hemme deltakelsen i fotball for ungdom med innvandrerbakgrunn samtidig som jeg presentert ulike typer integrasjon. Kapital som et begrep er også viktig i teorien som viser hvordan idrett kan være med på virke brobyggende, i denne sammenheng har jeg benyttet Putnams begreper.

Tidligere forskning er med på å belyse de ulike sidene som blir beskrevet ovenfor som kan virke integrerende. Her trekkes igjen blant annet språk og idrettens regler som ikke alt for kompliserte å sette seg inn i. Lorentzen (2007) og Walseth (2004) trekker likevel frem noen utfordringer ved idretten som kan virke vanskelig for innvandrere. Her blir blant annet idrettskulturen i norsk idrett av begge trukket frem som en mulig barriere for integrering. Lignende tanker kan man også se i den danske forskningen. Forskningen som er gjort i Tyskland og Sveits minner likevel om positiv retning innenfor temaet. Begge landene er interessante i den forstand at de har klart å dyrke flere innvandrere i deres landslag som kan minne på god integrering og inkludering i idrettslagene.

3. 0 Metodiske tilnærminger

Forskningsmetoden er redskapet som brukes for å besvare forskningsspørsmålet og spiller en viktig rolle i et hvert forskningsdesign. All vitenskap består av et bredt spekter av metoder som forskeren har til disposisjon, og som har sine sterke og svake sider. I dette kapitlet vil jeg beskrive og reflektere rundt de fremgangsmåtene som ligger til grunn for oppgaven. Først skal forskningsprosessen presenteres, og valgene som er tatt vil begrunnes. Jeg vil blant annet fokusere på intervjuene og fremgangsmåten av disse, samtidig som jeg diskutere min rolle

som forsker. Avslutningsvis skal jeg diskutere de etiske retningslinjene og dataenes kvalitet med hensyn til denne oppgaven.

3. 1 Kvalitativ metode som tilnærming

For å få frem det jeg ønsker med denne studien, har jeg valgt å ta i bruk kvalitativ metode. Kvalitative forskningsopplegg bruker normalt en eller flere av de tre følgende metodene for produksjon av data. Det kan være deltakende observasjon, ustrukturert intervjuing eller kvalitative analyser av tekster. Siden denne oppgaven skal ta for seg hvordan ungdommer med innvandrerbakgrunn opplever sider ved fotballen som integrerende ble semistrukturert kvalitativ forskningsintervju den mest hensiktsmessige metoden for meg.

I følge Kvale og Brinkmann (2015) er det kvalitative forskningsintervjuet opptatt av å forstå verden sett fra intervjupersonenes side ved å få frem betydningen av deres erfaringer og opplevelser av verden. I forskningsintervju snakker vi med mennesker fordi vi vil vite hvordan de beskriver opplevelsene sine eller formulerer handlingsvalgene sine. Ut i fra disse momentene, ser jeg på kvalitativ forskning som en egnet metode som passet godt til å besvare min problemstilling da jeg ønsker å få informantenes synspunkter om problemstillingen. For selv om jeg har en forforståelse av at idretten har mye å bidra til i integreringsprosessen trenger det nødvendigvis ikke å være slik for alle. Med denne oppgaven vil derfor fokuset mitt være ungdommenes opplevelser av deltakelse i idretten og prøve å fange de faktorene som de mener bidro til at de følte seg bedre integrert og om det viser seg at idretten har det potensialet jeg tenker det kan ha.

De utfordringer og kritikk kvalitativ forskning møter, er blant annet spørsmål om objektivitet, og om forskeren påvirker forskningen ubevisst. Muligheten til å gjenta forskningen og få samme resultater er heller ikke umiddelbart selvsagt siden de fenomener studien ser på endrer seg i et samfunn som er i stadig bevegelse (Grimen, 2004). Andre momenter som kan trekkes frem som kritikkverdige i forskningssammenheng, er at kvalitativ forskning ikke automatisk er generaliserbar. Dette fordi utvalget ofte er lite og variablene kan være mange.

3. 2 Forsker som insider: Fordeler og utfordringer

Utfordringen med å skrive denne oppgaven har vært å sette min forståelse til side. Denne oppgaven ligger nært for meg, og idrett har alltid vært en viktig del i livet mitt. Jeg kom selv til Norge som flyktning og det å bli involvert i idrett i tidlig alder har gitt meg mye gjennom

årene. Det har derfor vært utfordrerne å sette til side mine egne følelser knyttet til både teorien og informantenes egne opplevelser og følelser rundt temaet. Det er nå fem år siden jeg sluttet med organisert idrett og har derfor fått litt avstand fra mine egne opplevelser og har blitt åpen til hvordan andre opplever fotball som integrerende. På grunn av min egen rolle kunne jeg ofte kjenne på frustrasjon og mangel etter at informantene skulle ha samme opplevelser som jeg hadde. Dette kan også knyttes til det å være en insider i det feltet enn forsker på. Malterud (2012) beskriver at forskere som selv har tilhørighet i en marginalisert gruppe kan stille med fordeler angående kunnskap når det gjelder både språkbruk, tillit og indre forståelse av feltet. Samtidig understreker hun at dette er noe man skal være klar over da slik kunnskap kan overskygges av feltblindhet, i den forstand at man overvurderer graden av fellesskap eller mister den refleksive avstanden som er nødvendig for å gjøre en kritisk vurdering av det som blir sagt. Det er altså viktig å likevel være objektiv, og ha en viss distanse til intervjupersonene som en forholder seg til.

Forskerrollen er viktig i forhold til etablering av relasjon til den som blir forsket på. Som innvandrer selv og aktiv i idretten vil jeg både ha kunnskaper og erfaringer som en forsker uten denne bakgrunnen ikke har. Selv om det å ha en insiderrolle også på flere måter kan være negativt, mener jeg at det kan være en stor fordel da jeg på flere måter har følt meg som en av de og virkelig føler med det de forteller. Når de forteller om den gleden de opplever av å spille fotball kan jeg virkelig kjenne meg igjen i det de forteller. I denne oppgaven stiller jeg derfor som insider som fotballspiller og innvandrer og kan med egne erfaringer relatert til både fotball og som innvandrerungdom i Norge. At jeg har denne insiderrollen innebærer at mine forkunnskaper og erfaringer preger hvilke spørsmål jeg stiller og hvordan jeg velger ut relevant informasjon. Dette har ført at jeg har kjent på både på utfordringene og fordelene ved å ha denne rollen. Jeg har imidlertid vært bevisst på min posisjon som forsker gjennom hele studien og satt mine egne forkunnskaper til side og heller prøvd å grave dypere i hva informantene tenker rundt temaet. I tillegg har metoden vært et verktøy som har vært med på å sikre objektiviteten i oppgaven. Innsamlingen og analysen av dataen har vært fokuset og informantenes synspunkter og meninger om temaet er kjernen. Derfor føler jeg at en slik tilnærming til feltet har vært med på å styrke min objektivitet, samtidig som jeg har med meg kjennskap og erfaringer knyttet til temaet gjennom min rolle insider. Kvale og Brinkmann (2015) anbefaler også at man nøye reflekterer rundt sine egne forutsetninger vedrørende forskningstemaet. En mulighet å gjøre dette på er å spille "djevelens advokat" overfor sin egen

lesing, forsøke å motbevise den og utvikle alternative fortolkninger som kan gjøre det mulig å få avstand fra sin egen forforståelse og dermed motvirke teoretisk ensidighet.

3.3 Rekruttering og utvalg

Selv om kvalitative forskningsopplegg arbeider med få enheter og mange variabler, er det likevel slik at man må velge ut de man skal intervju eller observere. I en kvalitativ studie er det vanlig å forske og etablere et strategisk utvalg for å best mulig klare å belyse problemstillingen. For å rekruttere informanter til studien ble det tatt i bruk "snøball" metoden. Denne metoden er en variant av strategisk utvalg der man starter med å lokalisere potensielle nøkkelinformanter, og deretter ber disse om å foreslå eller nominere aktuelle deltakere blant sine venner og kjente (Malterud, 2012). For meg ble disse nøkkelinformantene venner og arbeidskollegaer. De hadde mye kjentskap i lokalmiljøet og kjente mange unge mennesker med innvandrerbakgrunn som spiller fotball som de igjen kontaktet for meg. Det viste seg også at bekjentskapet mellom meg som forsker og rekrutterer gjorde at terskelen for å delta var mye lavere. I tillegg til at studien ikke er av direkte sensitiv karakter valgte ofte informanter å delta i studien. Logikken bak denne rekrutteringen er at mennesker kjenner andre mennesker som de har til felles med. Fordelen med at jeg også har rekruttert i mitt eget sosiale nettverk er at mange av deltakerne har følt seg tryggere på forhånd og dessuten mener Malterud (2012) at mange kan også føle seg forpliktet til å stille opp. Før jeg startet studien var også planen at jeg skulle ta kontakt med tidligere trenere og Kolstad fotball som aktivt jobber med integrering og inkludering. Men på bakgrunn av at jeg hadde flere venner som kunne hjelpe meg å finne informanter ble ikke dette nødvendig for meg.

I en kvalitativ studie er det vanlig å forske og etablere et strategisk utvalg for å best mulig klare å belyse problemstillingen. Strategisk utvalg prioriterer deltakere som på best mulig måte kan bidra til å belyse problemstillingen (Malterud, 2012). Hvilke kriterier som anses som betydningsfulle avhenger først og fremst av studiens problemstilling. For eksempel så ønsket jeg med denne oppgaven å finne ut hvordan idrett kan være med på å bidra til integrering av ungdom med innvandrerbakgrunn. For at jeg skulle klare å finne ut av dette var det første kriteriet for hvilke informanter som skulle inkluderes være at de er ungdom med innvandrerbakgrunn. Informantene måtte også vært ha vært involvert i fotball tidligere eller være en del av den organiserte idretten. Før jeg startet med prosessen med å innhente informanter avgjorde jeg med min veileder om oppgaven trengte godkjenning fra NSD, noe vi

fort fant ut at den gjorde. Jeg fikk likevel fort godkjent studien da NSD mente at personopplysningene som blir samlet inn ikke er sensitive og at prosjektet har lav personvern ulempe.

Jeg har vært opptatt av å kunne nå frem til en relevant gruppe informanter som kunne være med å belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene. På bakgrunn av at jeg tidligere har vært involvert i fotball følte jeg meg godt skikket til å komme fram til utvalget for denne studien. Utvalget mitt ble ut fra disse kriteriene og rekrutteringstegerien bestående av åtte informanter, som igjen består av både gutter og jenter. Utvalgets informanter er i aldersgruppen 20 til 25 år. Alle informantene var godt integrert i det norske samfunnet og hadde gode norskkunnskaper. Til å begynne med ønsket jeg egentlig også å se på nylig ankommet flyktnings situasjon og deres idrettsdeltakelse, men på bakgrunn at dette ville gi behov for tolk valgte jeg heller å fokusere på de som allerede har levd i Norge fra en ung alder. To av informantene hadde innvandrerbakgrunn som stammet fra Afrika, en fra Midtøsten og de fleste fra øst Europa. At jeg har både informanter som tydelig har utenlandsk utsende og mørk hudfarge er valgt jeg gjorde på forhold da jeg tenker det kan være en faktor som kan spille inn i deres integrering i Norge.

Til denne studien valgte jeg på forhånd å bruke få intervjupersoner slik at jeg i stedet kunne bruke mer tid på å forberede og analysere intervjuene. Informantene mine er først og fremst unge fotballspillere, og jeg har vært ute etter hvilke relasjoner disse ungdommene har til fotball. Alle informantene spilte eller har spilt med fotball tidligere. Utvalget ble til slutt bestående av tre jenter og fem gutter fra to ulike kommuner. Tre av informantene kommer fra Oslo, mens de resterende er fra Trondheim. Jeg ser på det som en styrke at jeg har en slik variasjon i informantene da jeg på denne måten kan se etter likheter, ulikheter, kultur og geografi som kan være interessant for studien. Selv om jeg har både jenter og gutter i studien ser jeg ikke på kjønn som en variasjon i oppgaven og ønsker heller ikke å gå inn på ulikheter mellom jenter og gutter i idrett. Dette blir derfor ikke en avgjørende faktor for analysedelen, men heller som en metodisk styrke da jeg ønsker også å inkludere innvandrere jenter i studien.

Å finne aktuelle informanter ble en enklere oppgave enn jeg trudde på forhånd. At jeg kjenner godt til fotballmiljøet i Trondheim og har mange venner med innvandrerbakgrunn gjorde det lettere for meg å ta kontakt med informanter jeg følte kunne passe til studien. På forhånd tenkte jeg at jeg kunne rekruttere fra mitt eget sosiale nettverk da jeg lenge har hatt lyst til å

skrive en slik oppgave og har dannet meg et bilde av hvordan jeg burde gå frem for å finne aktuelle informanter. Fordelen ved å gjøre akkurat dette har ført til at flere har hatt lyst til å delta i studien og at informantene har følt seg tryggere på forhånd da de visste hvem jeg var fra tidligere. Jeg vet også at å rekruttere til forskning kan være en utfordring, spesielt hvis problemstillingen kan oppfattes som sensitiv. I forhold til mitt tema og problemstilling føler jeg at den er mindre sensitiv og har åpnet opp for at flere ville delta. Samtidig som flere har visst interesse i å delta har andre valgt å ikke være med fordi de ikke har følt at idrett var det som var avgjørende for at de ble integrert i Norge. Dette synes jeg imidlertid var helt greit, og jeg ble glad for at andre følte at idrett ikke var det som var avgjørende for dem, men at andre arenaer eller faktorer enn idrett også kan være like viktige.

3. 4 Intervjuguide og gjennomføring av intervjuene

For å føre en slik intervjuform som jeg valgte var det hensiktsmessig å bruke en intervjuguide for å strukturere intervjuene. En intervjuguide er i følge Kvale og Brinkmann (2015) et manuskript som strukturerer intervjuforløpet mer eller mindre stramt. Guiden kan enten inneholde noen temaer som skal dekkes eller være en detaljert rekkefølge av formulerte spørsmål. Når det gjelder semistrukturerte intervju som gjelder for min besvarelse vil guiden inneholde en oversikt over emner som skal dekkes og forslag til spørsmål. Jeg utviklet en intervjuguide i ganske lang tid før intervjuene. Intervjuguiden består av 6 deler (se vedlegg) Den første delen handler om deres bakgrunn generelt, altså om hvem de er og hvor de kommer fra. Den andre delen handler om deres møte med den norske idretten og hvorfor de valgte å starte med å spille fotball. Den tredje delen går dypere inn på selve begrepet integrering hvor jeg vil finne ut hvordan de definerer begrepet og deres tanker rundt dette. Den fjerde delen omhandler idrettens sosiale sider, som går ut på hvordan de opplevde det sosiale samholdet ved å delta i idrett. Den femte delen handler om deres engasjement rundt fotball og tanker de har rundt utfordringer og avgjørende faktorer for å drive med fotball i Norge. Den siste delen handler om inkludering hvor jeg ser på inkludering som begrep og prøver å fange opp informantenes tanker om hvordan idrett har påvirket deres livssituasjon og hvordan de tror idrett kan bidra til at unge med innvandrerbakgrunn kan meste sin nye tilværelse i Norge bedre.

Tjora (2012) beskriver at det er vanlig å bruke en eller annen form for lydopptak. Dette fordi det er med på å gi oss en visshet om at vi får med oss det som blir sagt, mens vi i intervjusituasjonen kan konsentrere oss om det som blir sagt under samtalen. I følge Kvale og

Brinkmann (2015) er det vanligste måten å registrere intervjuer på å bruke lydopptaker, men jeg valgte likevel å bruke mobiltelefonen min som har egen taleopptak. Dette var til stor hjelp da jeg som forsker fikk heller bruke tiden til å legge til rette for god kommunikasjon og flyt i intervjuet. Jeg valgte selvfølgelig å notere samtidig som intervjuet pågikk, men det tok likevel ikke bort fokuset mitt på informanten da jeg heller kunne skrive stikkord. For meg har det vært viktig å ha god kontakt med informanten og heller være tilstede under samtalen. Å ta opptak bidro også til at jeg kunne registrere kroppsspråk, blikk og andre verbale kommunikasjoner underveis.

Tjora (2012) gjør også rede for at det alltid skal spørres om det er greit av lydopptak blir brukt under intervjuet. Dette var noe jeg informerte om i selve informasjonsskrivet (se vedlegg) de skulle underskrive samtidig som jeg også nevnte det i begynnelsen av hvert intervju. Jeg ga også opplysninger om hvordan de skal brukes og når de skal slettes. Det var likevel ingen av informantene mine som hadde noen motsigelser med tanke på bruk av opptak. Jeg startet hvert intervju med litt småprat, enten om de har vært på skole eller trening, før jeg fortalte dem litt om min egen erfaring med fotball, og kort hva oppgaven dreide seg om.

Jeg rekrutterte altså 8 informanter. De tre første informantene intervjuet jeg mens jeg var i Oslo. Etter jeg tok kontakt med en venninne som spiller fotball i Oslo hadde hun snakket med to andre lagvenninner som ville stille til intervju. Siden jeg allerede var i Oslo og ikke skulle være der så lenge ble det første intervjuet et gruppeintervju. Vi bestemte oss for å dra på en kafe i byen. Begge informantene var 23 år og begge var født i Norge. De var veldig interessert i fotball og hadde holdt på med dette i veldig lang tid. De andre informantene er ungdommer fra Trondheim. Disse intervjuene valgte jeg å ha på mitt eget arbeidssted hvor jeg kunne ha en roligere atmosfære som også gjorde det lettere å ta lydopptak av intervjuet. Intervjuene ble gjennomført fra Desember 2017 til August 2018.

Det var hele tiden planlagt å ha individuelle intervju, men på bakgrunn av at det andre intervjuet mitt ble et gruppeintervju spurte jeg alltid informantene mine på forhånd om at de gjerne kunne ha med en venn hvis de ønsket det. Dette gjorde jeg mye på grunn av at jeg ønsket at informantene skulle føle seg trygg, men også fordi det kan være en måte som kan bidra til at flere ønsker å delta i studien. De fleste kom likevel alene, og jeg endte opp med kun et gruppeintervju i denne studien. Alle intervjuene fulgte en intervjuguide som er fokusert på bestemte temaer. Jeg forsøkte å ha et par standardspørsmål samtidig som jeg ønsket en

ikke helt styrende intervjuform, men heller en flyt av åpne spørsmål som ga rom for tenkning og diskusjon oss mellom. Jeg ønsket at intervjuene skulle fokusere på intervjupersonene og heller få frem de dimensjonene som de mente var viktig for undersøkelsen. Ved å ha temaer å følge ga det meg rom til å lede de inn til de bestemte temaene jeg ønsket, men prøvde samtidig å ikke få til å få bestemte meninger om hvert tema. I etterkant av hvert intervju spurte jeg om hvordan de opplevde intervjuet. I følge Kvale og Brinkmann (2015) kalles dette for debriefing, og det er noe som bør følges opp etter den innledende brifingen om formålet med intervjuet. Responsen var veldig positiv, de fleste synes det var et spennende tema og følte seg som "profesjonelle fotballspillere" som satt i en pressekonferanse da de ble intervjuet av meg. Samtlige var også spente på å se det endelige resultatet.

3. 5 Transkribering av intervjuene

Å transkribere betyr å transformere noe fra en form til en annen (Kvale og Brinkmann, 2015). Det blir altså en oversettelse fra talespråk som blir til skriftspråk. Transkriberingen av intervjuene ble gjort i kort tid etter gjennomføringen slik at jeg kunne huske tydeligere hva som ble sagt. Jeg hadde ganske stort mellomrom mellom alle intervjuene og hadde derfor god tid på transkribere det ene intervjuet før jeg begynte på det neste. I følge Kvale og Brinkmann (2015) er det to krav som gjelder ved transkribering av intervjuopptak. Det første er at det faktisk er gjort et opptak og det andre kravet er at det er mulig å høre samtalen som er tatt opp på båndet. Det krever blant annet at jeg som forsker sørger for å unngå bakgrunnsstøy og ikke er redd for å be intervjupersonene snakke høyere om det er nødvendig. Mine lydopptak var av god kvalitet som gjorde det lettere for meg å transkribere fra muntlig til skriftlig form da det var uproblematisk å høre hva som ble sagt. Likevel var dette et omfattende og anstrengende arbeid som tok mye tid. I alt var det 8 intervjuer som skulle transkriberes noe som fort kunne ta flere timer. Selv om det ikke finnes noen universell form for transkripsjon av forskningsintervjuer er det ifølge Kvale og Brinkmann (2015) noen standardvalg som skal tas. I denne oppgaven er hvert eneste ord skrevet ned, men jeg har samtidig fjernet tenkende ordlyder som "ehh". Det ble også foretatt noen språklige forbedringer slik at de kunne fremstå mer forståelig for meg. Jeg har samtidig også valgt å skrive transkribering på bokmål, selv om de fleste har dialekt. Fordi jeg har valgt å gjøre en grounded theory studie, var det hensiktsmessig for meg å gjengi intervjuene mest mulig ordrett. Dette fordi prinsippet om at teori skal være grunnet i data er sentralt for denne metoden.

Formålet med det kvalitative forskningsintervjuet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes eget perspektiv. Forskningsintervjuets struktur er likt den dagligdagse samtalen, men som et profesjonelt intervju involverer det også en bestemt metode og spørreteknikk. Til denne studien har jeg valgt å ha en fenomenologisk tilnærming. Fenomenologi er et begrep som peker på en interesse for å forstå sosiale fenomener ut fra aktørenes, altså informantens egne perspektiver og beskrive verden slik den oppleves av informantene. Gjennom denne tilnærmingen har jeg brukt et semistrukturert livsverden intervju som forsøker å innhente beskrivelser av intervjupersonens livsverden. Dette ligger nært opp til en samtale i dagliglivet, men har samtidig som et profesjonelt intervju et formål. Det er altså semistrukturert, det er verken en åpen samtale eller en lukket spørreskjemasamtale. Dette ble utført i overensstemmelse med en intervjuguide som sirkler inn til bestemte temaer som inneholder forslag til de spørsmålene jeg ønsker svar på. Intervjuene ble til slutt transkribert, og den skrevne teksten og lydopptakene utgjør til sammen materialet for den etterfølgende analysen (Kvale og Brinkmann, 2015).

Fenomenologien har i høy grad vært betydningsfull for utvikling av kvalitativ forskning. Ikke minst når det gjelder å etablere trinn og prosedyrer i analysen og dermed bidra til å gjøre kvalitativ forskning til en gyldig vitenskapelig aktivitet (Kvale og Brinkmann, 2015). Likevel har den også blitt kritisert for å fremme en individualist tilnærming til forskning. Kritikerne fokuserer på fenomenologens interesse for å beskrive det gitte. De mener at ingenting er gitt, og at enhver forståelse er basert på et perspektiv og bygger på tolkning.

3. 6 Ethiske vurderinger

I denne delen av oppgaven diskuterer jeg noen av de etiske eller moralske spørsmålene som er forbundet med å intervju i forskningssammenheng. Etikk kommer fra det greske ordet *ethos*, som betyr karakter (Kvale og Brinkmann, 2015). Til denne oppgaven har jeg i likhet til Kvale og Brinkmann (2015) ikke gjort et skille mellom etikk og moral, selv om etikk til vanlig betegner noe formelt som for eksempel "etiske retningslinjer", mens moral normalt peker på daglig oppførsel. Ethiske problemer i intervjuforskningen oppstår spesielt på grunn av de komplekse forholdene som er forbundet med å utforske mennesker privatliv og legge beskrivelsene ut i det offentlige. Man bør derfor ta hensyn til mulige etiske problemer helt fra begynnelsen av undersøkelsen til den endelige studien er ferdig. I den kvalitative forskningen kan det være en spenning mellom ønsket om å oppnå kunnskap og det å ta etiske hensyn. For eksempel vil vi som forskere at intervjuet skal være så dypt og inntrengende som mulig, noe

som innebærer en fare for at intervjupersonene krenkes, men samtidig ønsker vi å være så respektfull mot intervjupersonen som mulig som igjen da kan skape at vi får et empirisk materiale som kun skraper på overflaten.

For de fleste fagområder i Norge er det utarbeidet forskningsetiske retningslinjer. Disse retningslinjene skal hjelpe forskere til å reflektere over sine etiske oppfatninger og holdninger og vurdere om forskningen er etisk forsvarlig (Grimen, 2004). Det jeg som forsker skal forholde meg til er de retningslinjene som gjelder for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi (NESH). NESH er først og fremst et hjelpemiddel for forskere og skal gi råd for hvordan en best mulig kan imøtekomme etiske problemstillinger som oppstår, og hvordan fremme god og ansvarlig forskning (NESH, 2016). NESH gir ikke forhåndsgodkjenning av prosjektprosjekter, men det er likevel viktig å tenke over at selv om studien godkjennes av andre instanser kan det likevel skje mange uforutsette ting når man forsker på mennesker.

Mine etiske refleksjoner begynte allerede når jeg valgte temaet for denne studien. Selv om jeg på forhånd valgte et tema som ikke er av sårbar karakter, var det likevel nødvendig å vurdere hvordan jeg ønsket å gå frem med tanke på informanter og hvordan spørsmålene i intervjuguiden skulle utformes. For å sikre de etiske retningslinjer har informasjonsskrivet (se vedlegg) hatt stort fokus gjennom hele intervjuprosessen. Dette skrevet består derfor av informert samtykke, slik at alle informantene ble informert om studiens hensikt og formål, så vel som risikoer og fordeler ved å delta i prosjektet mitt. I tillegg har konfidensialitet også vært viktig slik at private data som identifiserer informantene ikke blir avslørt. Til slutt har også min rolle som forsker hatt mye å si for de etiske beslutninger som treffes. Jeg vil også påpeke at jeg slik jeg ser det har jeg ikke samlet inn data som kan skade noen av mine informanter. I det store og hele handler intervjuene om forholdet informantene har til fotball som idrett, og integrering i det norske samfunnet. Mange av informantene mine stilte seg også undrende til at det de skulle bli anonymiseres da de synes det kun var positive sider ved å være en del av denne oppgave. Dette kan være en indikasjon på at flere har stor interesse for dette temaet og vil være med på å løfte de problemstillingene jeg forsøker svar på.

3. 7 Oppgavens begrensinger – validitet og reliabilitet

Kvalitative forskningsopplegg har vært omstridte, men de er både nødvendige og viktige. De er blant annet nødvendige for å få tak i deltakernes perspektiver og erfaringer som vil si at de er godt egnet til å studere folks levende erfaringer om hvordan de opplever ting. De er også

nødvendige for å forstå sammenhenger i komplekse sosiale og kulturelle helheter slik som hvilke verdier folk har og hvordan de henger sammen. Kvalitativ forskning kan også brukes til å beskrive det som er særegent ved et samfunn. Dette for å prøve å beskrive et samfunn så detaljert som mulig for å få frem hva som er unikt ved det samfunnet (Kvale og Brinkmann, 2015).

Reliabilitet handler ifølge Kvale og Brinkmann (2015) om hvor pålitelig og troverdige forskningsresultatene er. Reliabilitet stiller spørsmål om man vil få de samme resultater hvis man gjør den samme forskningen en gang til. I kvalitative intervju knyttes reliabilitet ofte til intervjupersonen, i transkriberingen og i analysen. Når det gjelder intervjupersonen kan det tenkes at de som er informanter kan endre sine svar i et intervju om det blir gjennomført av en annen forsker enn den opprinnelige intervjuer. Kritikken er da hvor korrekte er egentlig resultatene og kan de reproduseres av andre forskere? Dette kan også knyttes til ledende spørsmål som handler om at forskeren selv kan påvirke resultatene ved å formulere ledende spørsmål som gir de svarene enn trenger for å styrke sin forskning. Kvale og Brinkmann (2015) beskriver likevel at ledende spørsmål ikke bare er noe negativt da de også kan være med på å styrke informantens reliabilitet ved at intervju spørsmålene formuleres på en god måte som gjør at de leder oss til viktige retninger som igjen kan gi oss ny og troverdig kunnskap.

Videre er det viktig for reliabiliteten at jeg som forsker gjør rede for mitt eget engasjement og egen kunnskap om tematikken som studeres. Dette er spesielt viktig i tilfeller der forskeren velger problemstillinger som de selv er berørt av. Noe jeg allerede har gjort rede for tidligere. Men ofte er det slik at en alltid har forforståelse av et fenomen, og at det er derfor viktig å gjøre rede for denne i starten av studien.

I følge Kvale og Brinkmann (2015) er validitet, eller gyldighet som det også kalles noe som vil si hvorvidt en intervjustudie undersøker det den er ment til å undersøke. Vil altså dataen vi har samlet inn være med på å besvare problemstillingen og hvor valide er funnene? Det er selve tolkningen av dataene som valideres, noe som vil si at det knyttes til hele forskningsprosessens gyldighet. Kvalitativ forskning har ofte fått kritikk for deres gyldighet. Det handler blant annet om at informasjonen til intervjupersonene kan være usann. Kvale og Brinkmann (2015) mener at for å ivareta validitet er det først og fremst viktig å ha en ordrett transkribering som involverer blant annet pauser og gjentakelser. Det er også viktig å sikre

seg at alle begrep er forstått likt. For å ivareta gyldighet på en best mulig måte kan det også tenkes at å gjenta resultatene kan være en viktig faktor. Å undersøke om det vil gi like resultater om du eller en annen forsker gjentar forskningen vil være positivt for gyldigheten.

Selv tror jeg at en viktig del ved å ivareta validiteten er å hele tiden stille seg selv spørsmålet; ”måler jeg det jeg selv tror jeg måler?”. Det vil også være avgjørende at man underveis hele tiden ser på om metoden er korrekt i forhold til det som skal undersøkes. For å sikre god validitet i intervjuet vil det også være viktig å reflektere over om det stilles de spørsmål om det vi ønsker å vite noe om, men likevel være varsom med bruk av ledende spørsmål og heller lede informantene til rett spor enn å prøve å få de til å gi svar som forskeren selv ønsker å få. Å derfor ha en vid oppfatning av validitet kan føre til at kvalitativ forskning i prinsippet kan gi gyldig og vitenskapelig kunnskap om man prøver å gjøre det på en riktig måte.

3. 8 Generalisering

I følge Kvale og Brinkmann (2015) er det likevel vanlig at kvalitative forskningsopplegg reiser en del problemer. For det første kan kvalitativ forskning legge opp til et stort spillerom for forskerens dømmekraft og vurderingsevne. For det andre beskriver han at kvalitativ forskning er lite brukbar til generalisering da de ikke blir regnet som statistisk representative på bakgrunn av at de arbeider med få enheter.

Hvis resultatene i en intervjuundersøkelse vurderes som pålitelige og gyldige, gjenstår spørsmålet om resultatene kan overføres til andre kontekster og situasjoner (Kvale og Brinkmann, 2015). Et spørsmål som stadig blir stilt om intervjustudier, er hvorvidt funnene er generaliserbare. Det er derfor vanlig at intervjuforskning får kritikk for å ha for få intervjupersoner til at resultatene kan generaliseres. For det andre er det slik at når ustrukturerte intervjuer blir benyttet stiller ikke forskeren de samme spørsmålene til alle informantene, men lar intervjuingen utvikle seg som en mer eller mindre naturlig samtale. Det kan derfor føre til at samtalen kan ta forskjellige retninger alt etter hvem som blir intervjuet og når og hvor dette skjer (Grimen, 2004). Med tanke på min studie vil jeg ikke si at dette er en representativ studie, og jeg vil ikke søke å finne kun generaliserende svar, men heller finne ut hvordan fotball kan bidra til bedre integrering ved at jeg fokuserer på informantenes svar og opplevelser.

3. 9 Analytisk fremgangsmåte

Hva som er en fornuftig analysestrategi, kommer som oftest an på problemstillingen for studien. Dette valget vil derfor være avhengig av studiens problemstilling og mitt perspektiv som forsker. Analysen til denne studien tar derfor utgangspunkt i problemstillingen og har som hensikt å utforske hvordan idrett kan fungere som integrasjonsarena for ungdom med innvandrerbakgrunn. For å gi leseren en god oversikt har jeg et eget kapittel som tar for seg informantenes uttalelser, og et eget kapittel hvor jeg diskuterer utsagnene opp mot relevant teori.

Den vanligste formen for analyse i dag er å kode eller kategorisere de intervjuuttalelsene man sitter med igjen til slutt. Når forskere koder, leser de først gjennom utskriftene og koder relevante avsnitt. Koding innebærer at man knytter et eller flere nøkkelord til en tekst fragment for å tillate senere identifisering av en uttalelse. Koding spilte en viktig rolle i grounded theory – tilnærmingen til kvalitativ forskning, slik den ble introdusert av Glaser og Strauss i 1967 (Kvale og Brinkmann, 2015). På bakgrunn av dette ble det for meg naturlig å ta utgangspunkt i denne tilnærmingen. Jeg vil også nevne at denne metoden egner seg godt til problemstillingen min da det ikke finnes så mye forskning på akkurat dette området jeg ønsker å forske på. Grounded theory er på sin side opptatt av å danne grunnlag for ny teori og hypoteseutvikling gjennom dataen selv og passer derfor bra for denne studien. Jeg har tatt utgangspunkt i Charmaz sin tredje versjon som er konstruktivistisk og handler om at forskeren vil alltid påvirke og være en del av forskningen som bli gjort (Charmaz, 2014). I tillegg til dette har boken "innføring i grounded theory" vært til stor hjelp for å forstå koding prosessen bedre.

Datainnsamlingen består av ferdigskrevne intervju som er tatt på opptak og blitt transkribert. Jeg har gjennom koding delt opp og trukket ut essensenes av det informantene har sagt. Jeg valgte å ta for meg de to kodene som ifølge Charmaz (2014) er mest grunnleggende i CGT. Disse er Initial koding som også kan kalles åpen koding og fokusert koding. For å til slutt finpusse arbeidet og samle sammen materialet tok jeg også i bruk teoretisk koding. Koding prosessen er gjort manuelt hvor jeg selv har brukt penn og papir og gått gjennom hver av intervjuene hver for seg. Dette har bidratt til at jeg har fått mer nærhet til datamaterialet. Etter hvert som datamaterialet ble bearbeidet og analysert, ble det mer og mer klart for meg hvilke temaer som var viktige for informantene.

3.9.1 Analytiske hjelpemidler

Før jeg går inn på intervjuene vil jeg kort beskrive hva grounded theory er. Innenfor GT foregår datainnsamling og analyse parallelt og alt blir betraktet som data. Grounded theory er en av de mest brukte forskningsmetodene, og den anvendes innen mange fagområder, gjerne der det allerede foreligger lite forskning fra før av. Denne metoden blir brukt på sosiale fenomen og komplekse situasjoner, og målet er å presentere nye teorier (Satinovic, 2014).

Alle intervjuene ble tatt opp på lydbånd og i periodene mellom hver datainnsamling ble utskriftene transkribert og analysert. Jeg fortalte mye om mine egne erfaringer som fotball spiller og innvandrere i det norske samfunnet som gjorde at de kunne se at jeg ikke var en person som bare var interessert i innvandrere som er fagperson og for kun forskningens egen skyld, men at dette var noe jeg hadde egen personlig erfaring med og at teamet betydde veldig mye for meg. Med dette føler jeg at mine erfaringer var viktige med tanke på å stille relevante spørsmål og i tillegg å få informantene til å åpne seg. Likevel føler jeg at jeg har en nødvendig distanse, i og med at det er flere år siden jeg drev med fotball og idrett generelt. I følge Satinovic (2014) er perspektivet i grounded theory ikke forskerens eller fagfeltets, men først og fremst deltakernes. Dette er en av hovedgrunnene til hvorfor jeg valgte å velge denne analyseformen i min studie da jeg ønsker at fokuset skal være på deltakernes opplevelser. På denne måten får vi som forskere rom til å være åpne og la deltakernes perspektiver komme frem.

Analysen innenfor grounded theory er i følge Brinchmann (2015) en frem og tilbake prosess, som består av åpen og selektiv koding, skriving av memoer, teoretisk sortering og koding, samt skriving av teori. Analysen og tolkningen av data har skjedd fortløpende gjennom hele bearbeidelsen av oppgaven. I følge Brinchmann (2014) er memoer nedskrevne ideer om data og de kodete kategoriene. Memoskriving representerer en begynnende analyse og omfatter overgangen mellom koding og det analytiske rammeverket. Denne typen skriving foregår gjennom hele prosjektet og prosessen med intervjuene og er en viktig del av selve analyseprosessen. Dette kan være alt fra spørsmål, tanker og fortløpende kategorier som dukker opp underveis. Jeg skrev som oftest disse notatene enten i en notisblokk, eller på notater i telefonen slik at jeg kunne ta de opp i en senere anledning. Under selve intervjuene var jeg mest opptatt av informanten og selve spørsmålet rundt intervjuet. Men jeg fant det likevel nyttig å sette med ned i etterkant av intervjuene å skrive ned tanker om og ideer som var mine egne der og da. I følge Charmaz (2014) blir memo også trukket frem som en viktig

del av det analytiske arbeidet i grounded theory. Memoer er til hjelp for å fange dine tanker, men også til å hjelpe deg til å komme på nye ideer (Charmaz, 2014). Memo skriving kan være nyttig i analysen, men også nyttig å bruke i etterkant av gjennomførte intervju hvor man kan skrive ned tanker og bruke koding allerede da. Dette er også noe Charmaz (2014) anbefaler hvor hun beskriver at å skrive ned ideer og tanker så fort som mulig mens minnet enda er friskt vil være til hjelp under hele prosessen. Å ta dette i bruk gjennom hele prosessen fungerer som en nødvendig kobling mellom koding og selve analysen.

3.9.2 Analyse, koding og kategorisering av data

Datainnsamling ved grounded theory skal i følge Hjalmskult (2014) være systematisk og i startfasen skal være åpen uten forhåndsbestemte ideer om hvilke data som behøves. På bakgrunn av dette ble det derfor naturlig for meg å starte med den åpne kodingen av datamaterialet etter at intervjuene ble transkribert. Dette ble gjort ved at jeg prøvde å navngi et utsagn eller hendelse i informantenes intervju. Hver ny hendelse eller utsagn ble sammenlignet med eksisterende koder hvor de enten fikk en egen kode eller blir gruppert med en eksisterende kode ut fra tidligere intervjuer. Kodene ble igjen plassert i bredere kategorier, og målet var å finne så mange kategorier som mulig for å få et rikt materiale. Jeg studerte den ferdige transkriberte teksten flere ganger, og prøvde å bryte det ned til store koder. Jeg brukte også å se på stikkord fra memoskrivingen samtidig som jeg kunne høre på lydopptak av intervjuene for å trekke ut det viktigste med materialet. Jeg kunne fort se at det var sammenhenger mellom ulike utsagn hvor jeg kunne slå sammen flere utsagn til en kode, mens noen ble stående for seg selv. For å finne fram til de åpne kodene finnes det flere andre typer kodinger som var til hjelp. Disse er linje-for-linje koding, ord-for-ord koding, avsnitt-for-avsnitt koding og hendelse-for-hendelse koding. Når man leser et intervju linje-for-linje tolker man datamaterialet ved å se på dataen på nytt og se etter relasjoner mellom dem. I følge Charmaz (2014) er dette noe av det første man gjør innenfor koding prosessen. På samme måte som Brinchmann (2014) lette jeg også etter in vivo – koder, som hun beskriver som deltakernes egne beskrivelser og erfaringer.

I den andre fasen som er fokusert koding så jeg på likhetene mellom de forskjellige kodene jeg allerede hadde i åpningsfasen. I denne fasen gikk jeg tilbake for å finne frem til de mest brukte eller sentrale kodene. Hvert intervju hadde fått mellom 50 til 100 forskjellige innledende koder. Noen av kodene var ganske like når jeg sammenlignet intervjuene. Ut i fra de kodene som ble gjentatt ofte vurderte jeg de som sentrale. I denne delen forsøkte jeg derfor

å minimalisere de kodene fra initial koding ved at jeg fant relasjoner mellom de ulike kodene og deres egenskaper.

Når jeg kom videre til teoretisk koding spesifiserte jeg sammenhengen mellom kategoriene jeg utviklet i fokusert koding. Det var her jeg endelig kunne forstå kodene på en bedre måte da de ble mer sammenhengende. Når jeg hadde kommet så langt i prosessen hadde jeg samtidig brukt lang tid på å finne fram til et flertall av forskjellige koder, skrevet memoer og i tillegg lest teori om ulike temaer som dukket opp i intervjuene. Dette ga meg derfor en større sjans til å knytte de ulike kodene sammen. Til slutt benyttet jeg kjerne kategorier hvor jeg prøvde å få et overblikk over hele teksten og finne "core" kategorier som beskriver hva det hele handler om. Kjerne kategoriene er det som bidrar til at studien får en teoretisk utvikling. Det har vært krevende å finne frem til kjerne kategorier, og mange kategorier har byttet navn ettersom dataene har tredd frem. Jeg innså til slutt hvor synlige kjerne kategoriene egentlig var, men det tok lang tid før jeg faktisk oppdaget de. Jeg vil si dette arbeidet har vært det mest strevsomme i arbeidet med masteroppgaven. For å til slutt oppsummere har jeg først vært åpen til datamaterialene i den første fasen, deretter har jeg kodet del for del, så har jeg prøvd å finne overordnede kategorier og til slutt kjerne kategorier som beskriver hva det hele handler om. Min forståelse av informantenes fokus i intervjuene dannet utgangspunkt for hovedkategoriene som ble opprettet. Med bakgrunn i disse kategoriene jeg har derfor forsøkt å belyse informantenes ulike opplevelser knyttet integrering gjennom idrett. Empirien blir presentert i tre hovedkategorier med varierende underkategorier. Den første hovedkategorien er *Idrettens betydning for integrering* hvor jeg i denne kategorien forsøker å presentere det informantene mente var viktig for integrering, og hvordan norsk idrett har hatt betydning for deres integrering. Dette skjer gjennom to underkategorier: Integrering som toveisprosess og møtet med norsk idrett.

Den andre hovedkategorier er *Idretten som en sosial arena* med følgende underkategorier: Betydningen av vennskap og økt kulturforståelse. Her belyser jeg de sidene av informantenes viktigste grunnlag for å drive med idrett. Denne delen tar derfor sikte på å undersøke hva betydningen av vennskap har å si for å drive med idrett. I tillegg hvordan vennskap med andre som er ulike enn de selv med tanke på etnisitet har bidratt til å øke deres kulturforståelse.

Til slutt presenterer jeg hovedkategorien *Informantenes muligheter og utfordringer i idretten*. Denne kategorien tar sikte på å undersøke hvilke erfaringer innvandrerungdom har til den

organiserte idretten i Norge. Kategorien har følgende underkategorier: Manglende foreldreengasjement, økonomiske årsaker og til slutt trenerens rolle. Gjennom disse tre underkategoriene går jeg inn på informantenes opplevelser knyttet til foreldenes engasjement, utfordringer knyttet til økonomi og diskuterer trenerens rolle som fikk stort fokus i intervjuene.

For å vise dere hvordan jeg kan bruke Constructed Grounded Theory i analysen har jeg laget en enkel versjon som er et eksempel på hvordan jeg har utviklet kategoriene. Eksemplet jeg viser er kun en liten del av datamaterialet da prosessen i seg selv har vært mye mer omfattende og vil også innebære flere koder og kjerne kategorier. Dette er noen av de kodene jeg har brukt:

Tabell 1. Fra koding av data til utvikling av kjerne kategori

Intervju tekst	Åpen koding	Fokusert	Teoretisk	Kjerne kategori
Når du var på banen og spilte fotball så brydde ingen seg om at dine foreldre ikke var norske, at du er født i Irak for eksempel. Vi var alle sammen en del av et felleskap.	Felleskap	Viktig å være en del av et felleskap	Opplevelsen av å være i et felleskap	Idrettens betydning for integrering
Det har ingenting å si om du ikke kan språket så lenge du klarer å sparke en ball. Fotball har et universelt språk.	Egen etnisitet har lite å si	Opplever ikke sin egen bakgrunn som en hinder	Opplevelsen av tilhørighet	
	Universelt språk	Kan forså hverandre gjennom fotball	Lettere å få innpass, uavhengig av sine språkkunnskaper	
	Møter mange mennesker	Venner er en viktig faktor		

<p>Du møter og blir kjent med å mange mennesker som du aldri hadde hatt muligheten til ellers. Du får veldig mange nære venner som du kommer til å ha for resten av ditt liv</p>	<p>Vennskap for resten av livet</p>		<p>God arena for å skape sosiale nettverk</p>	<p>Idretten som en sosial arena</p>
<p>Det har gjort meg mye mer klar over den norske kulturen, og det har gjort at jeg er mye mer åpen for alle slags type mennesker.</p>	<p>Lært om den norske kulturen</p> <p>Åpen for alle mennesker</p> <p>Bedre kjennskap til kultur</p>	<p>Kulturforståelse er viktig for informantene</p> <p>Ingen fordommer</p>	<p>Økt kulturforståelse</p> <p>Blir kjent med andre mennesker</p>	

6.9.3 Svakheter ved grounded theory

Kvale og Brinkmann (2015) forklarer at fordelene med koding er åpenbare og at en nøye koding av utskriftene tvinger forskeren til å gjøre seg kjent med hver minste detalj i datamaterialet. Dette gjelder særlig store datasamlinger hvor det kan bidra til å gi en oversikt som kan være nyttig. Men til tross for fordeler er det som med alle teorier også svakheter knyttet til grounded theory. Flere forskere har advart mot å feste altfor stor tiltro til koding og noen anbefaler til og med at man avstår fra det (Kvale og Brinkmann, 2015). Dette handler om at koding fører alt kategorisering som innebærer at meninger i lange intervjuuttalelser reduserer til noen få enkle kategorier slik at de mister betydning.

Å bruke grounded theory som en analytisk tilnærming har vært både en utfordring men også til stor hjelp. Den første utfordringen var først å finne ut hvilken retning jeg ville gå innenfor

GT da det er forskjellige koder å forholde seg til. Den andre utfordringen var det å forholde seg til reglene innenfor metoden. I begynnelsen følte jeg de var alt for strenge og visste ikke hvordan jeg skulle forholde meg til dette. Senere begynte dette likevel å løsne og jeg følte metoden var til stor hjelp. Selv om det til tider har vært vanskelig å skille mellom de forskjellige kodene, har det likevel vært viktig for meg å forholde meg til stegene og ut i fra disse har jeg vært tilfreds med de kategoriene jeg satt igjen med til slutt.

4. 0 Presentasjon av funnene

I de neste to kapitlene vil de empiriske funnene fra de kvalitative intervjuene bli presentert og diskutert. Med utgangspunkt i datamaterialet, vil jeg i dette kapitlet presentere analysen av datamaterialet. Datamaterialet presenteres gjennom en kategorisk fremstilling. Kategoriene er utarbeidet for å gi en dyp forståelse av studiens problemstilling:

Hvordan kan idrett bidra til integrering av innvandrerungdom?

Aller først vil jeg presentere informantene studien er basert på og de kontekstuelle forhold som er sentrale for å forstå analysen. Min empiriske del er delt inn i tre analytiske kategorier hvor hver av disse forsøker å svare på problemstillingen og forskningsspørsmålene som inngår i denne oppgaven. Det empiriske materialet er systematisert basert på tre av de forskningsspørsmålene jeg viste til i innledningen av oppgaven:

Hva er det med idretten som gjør at den egner seg til integrering?

Hvilken type integrasjon kan idretten legge til rette for?

Hvilke positive og negative erfaringer har ungdom med innvandrerbakgrunn?

Analysen er strukturert slik at først gjengir informantenes synspunkter på hvert av disse analytiske temaene hvor jeg kombinerer sitater, min egen stemme og fortolker dataen ved å relatere dem til tidligere forskning og relevant teori og begreper. Jeg har også i tråd med GT-tilnærmingen latt informantenes stemme komme tydelig fram ved gjennomgående bruk av sitater. Jeg har trukket fram sitater som jeg mener fanger opp det grunnleggende i

datamaterialet, eller som kan stå som eksempel for det mange har sagt. Noen av sitatene er også trukket fram fordi de de var spesielt interessante og fortjente større oppmerksomhet.

Resultatkapittelet er bygd opp av tre kodegrupper samt undergrupper med titler hentet direkte fra datamaterialet. Kategoriene har varierende underkategorier. En oversikt over resultatkapittelet er som følger:

Hovedkategori 1 Idrettens betydning for integrering

- Integrering som toveisprosess «viktig å ta ansvar»
- Møtet med norsk idrett

Hovedkategori 2 Idretten som en sosial arena

- Betydningen av vennskap «får venner for livet»
- Bedre kulturforståelse «blitt mer åpen for alle slags type mennesker»

Hovedkategori 3 Informantenes muligheter og utfordringer i idretten

- Manglende foreldreengasjement «foreldre trenger mer informasjon»
- Økonomiske årsaker
- Trenerens rolle «treneren er mer enn bare en trener»

Det bemerkes at ord og avsnitt merket med kursiv er direkte usagt fra informantene.

Resultatkapittelet er et resultat av koding med hjelp fra grounded theory som beskrevet i metodekapittelet.

4.1 Presentasjon av informantene

Jeg mener det er hensiktsmessig å bli litt kjent med informantene for å få en større forståelse av hva de har sagt og hvorfor. Jeg har derfor valgt å gi en kort presentasjon av informantene som gruppe, før jeg presenterer empirien de har delt med meg. Ungdommene i utvalget er i alderen 20 til 26 år. Jeg valgte på forhånd å ha informanter fra både vestlige og ikke vestlige land. Majoriteten av informantene er født i Norge, og de forteller at foreldrene deres kom til Norge da de var ungdom eller unge voksne. Det som var interessant i denne sammenheng er at majoriteten av informantene svarte at de kom fra landet som foreldrene ble født i. På en måte kan dette ha sammenheng med bakgrunnen av studien hvor ungdom med innvandrerbakgrunn er sentralt. På den andre siden kan det likevel vitne om at de fleste likevel har en sterk tilhørighet til foreldrenes hjemland og at deres bakgrunn er viktig for hvordan de selv definerer seg. Noen av informantene er bosatt i Oslo, mens andre er bosatt i Trondheim. At fordelingen er slik er helt tilfeldig. Felles for informantene, i tillegg til at de alle har innvandrerbakgrunn er at de liker å spille fotball. Noen av informantene er mer seriøse enn andre og ønsker å satse på en karriere innen fotball, mens andre har det mer som en hobby, hvor de trener, møter venner og har det morsomt. Informantene er i forskjellige aldre og jeg valgte på forhånd å ikke ha noen barn så derfor er alle over 18 år. Dette ønsket jeg fordi jeg ville få en mer reflektert diskusjon rundt temaet noe jeg mener barn ikke kan gi meg da det er vanskelig for et barn å vite om de egentlig er blitt integrert i samfunnet. Som voksen mener jeg man kan reflektere rundt integreringsprosessen sin da man har mer livserfaring.

Med tanke på at jeg har stor variasjon i informantene mine, kom det ikke så mye interessante funn som skilte seg ut. At noen var fra Oslo og noen fra Trondheim ga heller ingen spennende funn bortsett fra at de informantene i Oslo oppga at det var flere innvandrere i klubbene deres. De fleste opplevde likevel det som positivt å være flere innvandrere på laget, men en av informantene fra Oslo kunne fortelle at det også var vanskelig til tider. Hun forklarer sine erfaringer slik:

Når jeg spilte fotball så møtte jeg mange forskjellige mennesker hele tiden, og jeg synes det var veldig spennende og morsomt. Man føler man liksom blir introdusert for en helt annen verden fordi man møter så mange forskjellige mennesker med ulike kulturer. Men jeg husker

det også ble veldig mye krangler når jeg bodde på hvor det var veldig mange innvandrere. Det var et vanskelig miljø, det var veldig mye bråk og mye slenging av stygge ord. Men vi har alle blitt eldre nå, vi har mer respekt for hverandre. Vi er jo mer moden og spiller seriøst nå som vi er i en høyere divisjon (Albansk kvinne, 23 år)

Selv om informantene fra Oslo forteller om miljøer bestående av flere innvandrere har jeg likevel ikke lagt så stor vekt på dette. I tillegg når det gjelder kjønn er jeg ikke så opptatt av å skille mellom de. Jeg valgte likevel kun å spørre jentene dette spørsmålet: Var foreldrene dine noen gang skeptisk til at du ville starte å spille fotball? Når jeg valgte å skrive denne oppgaven ville jeg ikke ha noe fokus på kun innvandrerjenter og deres begrensinger i samfunnet som det ellers er så mye fokus på i andre studier. Flere har tanker om at innvandrerjenter har begrensinger i det norske samfunnet på grunn av religion, foreldrene og oppgaver i hjemmet, Jeg valgte likevel å inkludere dette spørsmålet for å se om det dukket opp noe spennende i deres svar. Det jeg ble glad og overasket over var at det ikke var noen begrensinger knyttet til at foreldrene ikke ville de skulle drive med fotball, men de ønsket heller at de skulle drive en sport som var mer "egnet" for jenter da foreldrene til samtlige av jentene mente at fotball var en sport for gutter. Foreldrene ønsket likevel ikke at de skulle slutte å spille fotball, men heller at de skulle drive med en idrett som for eksempel tennis eller håndball hvor de hadde mulighet til å "bli noe" fremfor fotball der det et snakk om et helt lag og større konkurranse hvor man må skille seg ut for å bli best. De jentene jeg intervjuet hadde likevel på sin side ikke strengt praktiserende muslimske foreldre som kan være en mulig forklaring på hvorfor de ikke møtte stor motstand i hjemmet.

4.2 Idrettens betydning for integrering

Den første hovedkategorien jeg presenterer er Idrettens betydning for integrering og den består av underkategoriene integrering som toveisprosess og møte med norsk idrett. Denne hovedkategorien representerer det informantene selv mente var viktig for integreringsprosessen og som har hatt betydning for deres egen integrering gjennom å delta i en idrett som fotball. I den første analysekategorien vil jeg derfor fokusere på hvilke faktorer som spiller inn og gjør idretten til en egnet arena for integrasjon i praksis. Videre er det interessant å gå nærmere inn på hvordan de blitt møtt i den norske idretten og hvilke faktorer som ble avgjørende for at de valgte å drive med idrett.

Mitt første forskningsspørsmål lyder slik: *Hva er det med idretten som gjør at den egner seg til integrering?* Formålet med dette er å få kunnskap om hvordan og hvilke sider ved idretten innvandrerungdom opplever som integrerende. For å kartlegge hvordan informantenes syn på fotball kan virke som et verktøy for integrering var det nyttig å spørre hva de legger i begrepet integrering slik at vi kan få en enighet rundt det sentrale begrepet som studien dreier seg om. Dette spørsmålet var en utfordring for de fleste å svare på da det er et begrep med bred betydning. Likevel var det ganske stor enighet rundt svarene og de mente følgende beskriver integrering:

De fleste mener at å være integrert innebærer at man integrerer seg i norske verdier og kultur. Samtidig skal ulike individer, kulturer og nasjoner bli forent til en, og at det ikke oppstår grupper i samfunnet, men at vi sammen integrerer oss i det samfunnet vi lever i selv om vi er fra forskjellige land, har forskjellige kulturer og språk. De fleste mener det handler om å internalisere, altså ta til seg et sett av normer og verdier som kjennetegner fellesskapet en søker å bli en del av. I tillegg mener informantene at man også selv skal prøve så godt man kan å ta del i kulturen og tradisjonene, og vise at man faktisk er stolt over å være norsk. De vil med dette at man skal være takknemlig for at man bor i Norge, og gjøre derfor alt for å prøve å lære seg språket, bli kjent med menneskene, og kulturen. Praktisk sett blir det også nevnt at integrering også handler om at man snakker godt norsk, er i arbeid, studerer eller går på skole her i Norge, og sist men ikke minst er sosial med andre nordmenn.

Som vi aller fleste forstår er det vanskelig å beskrive integrering, men det som likevel virker felles for de fleste av informantene er at å delta i forskjellige områder i samfunnet er et viktig element. I tillegg er informantene opptatt av at man snakker det norske språket og lærer seg de verdiene i det landet man kommer til. Ut ifra informantenes svar virker det også som at de mener det er viktig at man er takknemlig og glad for at man er boende i Norge da de er glad for at de har fått muligheten til å bo i et land som Norge. I diskusjon om integrering var det en av sitatene som spesielt inspirerte meg:

I en fotbollsammenheng innebærer integrering at man føler tilhørighet i et fotballag. Mer konkret betyr det at man etablerer et godt forhold til lagkamerater, trenere og andre som engasjerer seg for laget. Det handler ikke bare om å forstå taktikk og spillestil, men også å ha kjennskap til kulturen og felleskapsånden i og rundt laget (Albansk mann, 25 år)

4. 2.1 Integrering som toveisprosess «viktig å ta ansvar»

Etter analysen av intervjuene viser funnene fra studien at informantene er opptatt av at Integrering skal være en toveisprosess. Informantene er spesielt opptatt av hvordan dette skal fungerer i et fotballag. Informantene beskriver at det er avgjørende at trenere, spillere og lagledere er åpne og imøtekommende. Det vil si at de gjør sitt beste for å ønske alle spillere velkommen. I tillegg til at trenere må skape et tillitsfullt forhold til spillerne, må også spillerne bidra til å skape en kultur hvor alle føler seg inkludert. De mener også at lagledere og andre knyttet til laget også har et ansvar for å inkludere alle spillere i fellesskapet. Informantene påpeker også at deres ansvar for integrering uvurderlig. For å bli en del av et fellesskap og føle seg inkludert er deres egne holdninger avgjørende. De mener at man ikke blir integrert hvis man ikke ønsker det selv. Derfor må spillerne selv ønske og gjøre sitt for å føle tilhørighet i laget. En av informantene beskrev det slik:

Følelsen av integrering er betinget av måten man blir mottatt og behandlet på og hva man selv gjør for å integreres i den aktiviteten man deltar i (Albansk kvinne, 24 år)

Informantene mener også at integrering ikke er begrenset til de impulsene man får, men at det også omfatter ens egne bidrag til fellesskapet. Et eksempel som nevnes er innvandreres integrering i et samfunn de flytter til. For å lykkes i det samfunnet man kommer til må de lære språket og kulturen, bli kjent med de innfødte og ta til seg de verdiene og normene som samfunnet er tuftet på. En av informantene mener likevel ikke at dette er nok og mener at innvandrere også må jobbe hardt og bruke egne ferdigheter for å styrke fellesskapet. De mener at for at man skal bli inkludert i fotball eller i selve samfunnet er det viktig at man selv er interessert i den aktiviteten man deltar i og at man selv bidrar og prøver å ha en positiv holdning til aktiviteten og alle rundt seg. En av informantene beskriver det slik:

Det mest avgjørende er vel at du viser interesse. At du synes det er gøy og at du gir alt for laget. For jo mer du gir for laget, jo mer gir laget for deg (Albansk mann, 23 år)

Jeg tolker dette som at informantene opplever integrering som det å gi og ta. De ønsker på en side at klubben engasjerer seg, er åpen og imøtekommende mot alle. Mens på den andre siden er de også klare over at de selv er viktige i dette arbeidet og må derfor ha et ønske å bli

integriert. Derfor var flere av informantene mine opptatt av at man selv stiller opp og tar ansvar for sin egen integrering. Dette blir beskrevet slik av informantene:

Jeg tror det er veldig viktig at man stiller opp, og tar litt initiativ. At man tar litt ansvar, for da er det fort at flere engasjerer seg i det en selv gjør eller sier (Albansk kvinne, 24 år)

De fleste nevner også at treneren har en stor rolle i dette arbeid. Som trener må man se hver enkelt spiller med likt syn. Altså inkludere alle uansett bakgrunn. Informantene forteller at ofte er det slik at de trenerne som stiller opp er foreldrene til noen på fotballaget og da vil de kun det beste for enten sin sønn eller datter og ikke alle klarer å ta like godt vare på resten av spillerne. En av informantene forteller også at noen trenere ikke har klart å håndtere innvandrere så godt, spesielt trenere som ikke er vandt til å omgås utlendinger fra før av. Dette førte til at han og de andre innvandrerne på laget ble mislikt av treneren.

Trenere er ganske viktig for å bli inkludert. Hadde en trener som ikke likte oss innvandrere så godt, han var jo fra en annen bydel i byen og var kanskje ikke vandt til oss utlendinger, for vi skiller jo oss ut på mange måter. Vi er mer hissige enn norske, så vi trenger faktisk trenere som ser oss og takler oss. Senere fikk vi en annen trener fra vår egen bydel og da ble vi et sterkere lag og visste hvordan vi skulle spille sammen (Tyrkisk mann, 22 år)

Det som beskriver her tror jeg ikke har noe med at innvandrere generelt er mer hissige, men jeg tolker det informantene forteller som at ungdom med innvandrer bakgrunn på en side kan ha større behov for å bli sett og forstått. Videre er det avgjørende å ha forståelse for at innvandrere kanskje uttrykker seg på en annen måte, kanskje er de så hissige fordi de tar idretten på mer alvor og er mer konkurranseorientert.

4.2. 2 Møtet med norsk idrett

Til denne delen av studien er integrering og idealet «inkluderende idrett» et overordnet tema. For å få innsikt i hvordan informantene har opplevd idretten som inkluderende har det vært viktig å se på hvordan de har blitt møtt i den gjeldende idretten de har deltatt i. Med denne bakgrunn ønsker jeg derfor å utforske hvordan idretten har fungert som en arena for inkludering. Siden norsk idrett ønsker å være inkluderende ved å gi alle mulighet til å drive med idrett er det viktig å se om informantene mine faktisk har følt de har blitt ivaretatt på den måten som idretten prøver å legge til rett for. Inkludering nevnes i større grad av informantene

når vi snakket om integrering gjennom å drive med idrett. Samtlige av informantene opplever idretten som en god integreringsarena. Å bli kjent med andre gjennom å spille fotball, gjerne fra ung alder var veldig viktig. De fleste fikk venner fra de startet å spille fotball som de fortsatt er venner med i dag. En av mine informanter beskriver det slik:

Jeg fikk mange venner gjennom å spille fotball, og det var der jeg fikk grunnlaget for mitt sosiale nettverk. Jeg fikk mange venner og bekjente gjennom kamper og turneringer som jeg fortsatt er venner med i dag (Albansk mann, 23 år)

Alle informantene mine mener likevel at fotball har hatt stor betydning for deres vellykkede integrering i Norge. De forklarer at å delta i fotball har betydd mye for integreringen fordi det gir god mulighet til å skaffe seg venner og lære seg det norske språket. Informantene beskriver sine erfaringer slik:

I fotball trenger man nesten ikke å kunne språket engang, fordi man kan kommunisere med kroppsspråk, tegn og bevegelse (Tyrkisk mann, 24 år)

Fotball er et spill som samler og skaper fellesskap og følelser. Man kan spille fotball uten at man nødvendigvis forstår hverandre språkmessig (Albansk gutt, 25 år)

Fotball er en bra arena for å sosialisere seg, og språket er ikke et problem fordi fotball er likt over hele verden. Man kan også lære språket mye fortere fordi man spiller med andre. Husker at jeg selv gikk på en mottaksskole og da pleide vi alltid å spille fotball med de nye på skolen som ikke snakket norsk. På denne måten kunne vi bli bedre kjent selv om vi egentlig ikke forstod hverandre gjennom språk (Somalisk kvinne, 22 år)

Informantene er opptatt at fotball har et universelt språk, da samtlige påpeker at det spilles likt over hele verden. De mener fotballbanen er en arena som ikke krever at alle skal kunne godt norsk, fordi man kan fortsatt kan kommunisere gjennom spillet. Selv om mine informanter selv er blitt oppvokst i Norge og kunne det norske språket godt forteller de at det var lettere å bli kjent med andre som kom ny til Norge gjennom å spille fotball sammen. Blant annet ved at de gikk på skole hvor det var mange innvandrere og fotball var en måte å bli kjent med de på selv om man ikke forstod hverandre språkmessig. Selv om man kan snakke godt norsk, vil

idretten likevel gi mulighet til å lære nye ord og uttrykk som kan være gjeldene i andre arenaer i samfunnet.

Informantene forteller også om det store engasjementet som ligger i grunn i idretten ved at mange står på for at alle både barn og unge skal få gode og morsomme opplevelser på idrettsarenaen. De forteller at det ikke var mangel på entusiasme, frivillighet og en fantastisk dugnadsånd. En naturlig del av dette ble den gode solidaritetsfølelsen de utviklet gjennom bånd til lagkameratene, og gode og imøtekommende trenere som har hatt troen på dem. Informantene har ulike historier knyttet til dette, men det som likevel er felles for alle av informantene er at de føler de har blitt inkludert og det har vært et positivt møte med den norske idretten. Flertallet av informantene startet med fotball da de gikk i 4 eller 5 klasse på barneskolen og beskriver det derfor som spennende og noe som er gøy å drive med. En av informantene beskriver det slik:

Jeg har opplevd møtet med fotball i Norge som veldig positivt. Det er den største grunnen at jeg fikk mange venner, ble godt likt på skolen, og hadde masse til felles med andre gutter som var både yngre og eldre, og ikke minst at når du var på banen og spilte fotball så brydde ingen seg om at dine foreldre ikke var norske, at du er født i Irak for eksempel. Vi var alle sammen en del av et felleskap (Albansk mann, 23 år)

For å finne ut hva det er med idretten som gjør at den egner seg til integrering og hvorfor den kan være inkluderende var det også nyttig for meg å stille spørsmålet hvorfor fotball? Jeg spurte samtlige av informantene hvorfor de drev med fotball, og hva som er bra med dette. Som forventet svarte det fleste at det morsomt. Jeg fikk ofte korte svar som at det er gøy å drive med, men senere i intervjuet fikk jeg likevel frem noen andre punkter som fremhever hva som gjør at å spille fotball er gøy. Flere følte mestring, men også gleden av å spille sammen, score mål og vinne. Informantene beskrev fotball som en arena der venner og nettverk er sentrale, både veien inn i fotball, og det som gjør det meningsfullt for å være med videre.

Norsk idrett fokuserer på sin side på en helsemessig side av idretten, dette får også stort fokus i intervjuene mine. Samtlige av informantene forteller at de har blitt mye mer aktiv av å drive med idrett, dette har blant annet bidratt til at de har blitt mye mer disiplinert og sett viktigheten av å ha sunn helse. De beskriver det på denne måten:

Å holde på med idrett har betydd mye for meg. Først og fremst var med på å gi meg disiplin, for på fotballbanen har du en rolle og du må gjøre ditt beste. Det spiller ikke noen rolle hvem du er, for kommer du ikke på trening får du heller ikke spille. I tillegg har det jo på mange måter gitt meg en god helse. Alt jeg har lært om aktiv livsstil og gode matvaner er det min tid som fotballspiller som har lært meg (Albansk mann, 25 år)

Jeg vil si jeg også har lært mer om hvor viktig det faktisk er å drive med fotball. Og da tenker jeg spesielt på helsa mi. Det er jo en selvfølge at du er sporty, når du holder på med sport. Og selv om jeg noen ganger slutter på fotball, så kommer jeg fortsatt til å trene på andre måter. På denne måten vil jeg si at fotball har påvirket meg på en god måte, for hadde jeg ikke spilt fotball, så hadde jeg kanskje ikke brydd meg så mye om å ha en god helse heller (Somalisk kvinne, 23 år)

4.3 Idretten som en sosial arena

Denne hovedkategorien sosial arena består av underkategoriene: Betydningen av vennskap og økt kulturforståelse. På spørsmål om hvorfor informantene deltar i idrett fremhever de både de idrettslige forholdene og idrettens sosiale sider. Først nevner de gleden av å spille, det å holde seg i form og opplevelsen av mestring. Idrettens sosiale sider bli likevel trukket frem som det viktigste av samtlige av informantene. For noen handler det om å være en del av et felleskap, mens for andre en arena for å være med venner. Å være aktiv i idrettslag er en av de vanligste ungdomsaktivitetene og flere rapporter og studier tar for seg hvordan en type aktivitet kan bidra til sosial inklusjon og andre positive opplevelser.

Jeg vil ta utgangspunkt i de spørsmålene jeg har stilt informantene mine ved å se på hvorfor de spiller fotball, hvorfor de begynte og hvem som introduserte dem for fotballen.

Hovedsakelig vil jeg se på motivasjonen for å spille fotball og på hvilke måter det kan virke integrerende. Men om integrering (sosial og strukturell) faktisk finner sted gjennom idretten vil jeg diskutere senere i diskusjonskapittelet.

Informantene mine ser på idretten som en god arena for å danne sosiale nettverk for unge med innvandrerbakgrunn. De mener idrettsfeltet kan være et lett sted å komme til og at de fleste idrettslag de kjenner til ønsker alle velkommen. De beskriver det på denne måten:

Det er veldig fort at man blir tatt godt i mot uansett hvordan type idrett man driver med. Når man driver med idrett er det ingen fordommer, og alle er velkomne uansett bakgrunn. Derfor tenker jeg dette er kjempebra for unge med innvandrerbakgrunn som ønsker å bli kjent med nye mennesker. Det skaper et sosialt samhold, og det gjør det lettere for en innvandrer å få nye venner og lære av andre. Når man da er en del av en slik organisert aktivitet, gjør da at disse innvandrerne føler en trygghet og sikkerhet på seg selv, at det gjør det enklere for de å ta del i samfunnet (Albansk kvinne, 23 år)

4.3.1 Betydningen av vennskap «får venner for livet»

Denne underkategorien har fått navnet betydningen vennskap da jeg tidlig i studien fant ut at informantene var opptatt av fellesskap og det å være med venner. Det at alle har spilt fotball som er en lagidrett viser også at de fleste var opptatt av å spille med andre da det er en sosial sport. Et av spørsmålene som ble spurt i intervjuguiden var: kan du fortelle om hvordan du ble introdusert for fotball her i Norge? Alle informantene svarte her at de ble introdusert for fotball gjennom venner fra klassen eller andre bekjente i lokalmiljøet. Ut i fra det informantene uttrykker virker det som venner var først og fremst den faktoren som bidro i at de valgte å starte med fotball, men også den faktoren som bidro til at valgte å fortsette å drive med dette. To av informantene forteller blant annet at det sosiale samholdet ved å delta i fotball er det beste med idretten, og beskriver det slik:

Du møter og blir kjent med mange mennesker som du aldri hadde hatt muligheten til ellers. Du får veldig mange nære venner som du kommer til å ha for resten av ditt liv. 99% av mine venner har jeg gjennom fotballen. Hadde det ikke vært for fotballen så hadde jeg nok ikke hatt like mange venner som jeg har nå (Tyrkisk mann, 24 år)

Det beste med fotball er jo liksom det å spille med kompiser, ha det artig sammen, uansett om vi taper eller vinner. Og turene vi drar på er jo minner for resten av livet nesten (Tyrkisk mann, 22 år)

En annen av informantene beskriver også at motivasjonen for å drive med fotball i første omgang var på grunn vennene rundt seg og beskriver det slik:

En av de viktigste faktorene må vell være at alle vennene mine spilte fotball, og som ung så ønsket du selvfølgelig å ha venner og i tillegg møte nye mennesker, så det ble naturlig å drive

med fotball. Du møtte mange forskjellige nye folk hver dag på banen, og du ble kjent med de. Ja altså, det hadde ikke vært så lett om jeg drev med golf eller ski. For da er du jo mye mer på egenhånd (Albansk mann, 23 år)

Informantene mener at å drive med fotball er som å bli introdusert for en helt annen verden fordi man møter så mange ulike mennesker og knytter bånd til de. At man trener sammen flere ganger i uken gjør at man bli godt kjent med hverandre. I tillegg er det en helt annen arena enn skole hvor man her heller samarbeider mot det samme målet som er å vinne. Man er også i et miljø hvor alle har samme interesse som er å spille fotball noe som igjen fører de tettere sammen. I tillegg nevner informantene det sosiale med reisecuper og overnattinger som skaper et sterkere fellesskap.

Man går på cuper sammen, og får opplever som gjør at man bli mye bedre kjent. Man bli også kjent med foreldrene til de på laget. Man har liksom de samme interessene som aldri dør ut selv om noen av oss slutter på fotball (Somalisk kvinne, 23 år)

Det sosiale samholdet var det som holdt meg i gang da jeg spilte mer seriøst. Det er jo kjempegøy å dra på en trening der du vet det er mye latter og moro. Også er det gøy å møte på andre som har samme interesser som deg (Albansk kvinne, 23 år)

Informantene nevner likevel at ikke alle klarer å sosialisere seg. Noen gir mindre av seg selv noe som resulterer i at de blir mer holdt utenfor. De mener at for at det sosiale skal funke like bra for alle er det avgjørende at man selv synes det er morsomt og gir av seg selv.

Informantene påker på få utfordringer rundt det sosiale ved å drite med idrett, men trekker likevel frem at det fort kan oppstå gjenger, eller at det kan oppstå mobbing og baksnakking. En av informantene beskriver sine erfaringer slik:

Det kan også være en del utfordringer rundt det sosiale samholdet. Det kan være mobbing og baksnakking for eksempel. Om du er en dårlig spiller så kan fotballen være brutal til tider. Folk kan prøve å skvise deg ut av laget fordi de ikke ønsker å ha en dårlig spiller. Det skjer mer på et høyere nivå. Som ung så tenker man veldig sjeldent på det å være god og dårlig. Det eneste man tenker på er å spille og ha det gøy, men jo eldre man blir jo mer går den gøye delen ut og vinne delen kommer inn. Da er det er ikke viktig å ha det gøy mer, men å vinne og da blir de dårligste først straffet (Albansk mann, 23 år)

Selv om informantene fortalte at de hadde det gøy og stiftet vennskap mener det at det ikke er gitt at det slikt i alle idrettslag. De mener derfor at det er viktig at ensomhet, eksklusjon og mobbing er utfordringer som kontinuerlig må vies oppmerksomhet til. Det gjør det desto viktigere å skape en inkluderingskultur og slå ned på alle former for mobbing.

4. 3.2 Økt kulturforståelse «blitt mer åpen for all slags type mennesker»

Den tredje underkategoriene har fått navnet økt kulturforståelse fordi samtlige av informantene var opptatt av at fotballbanen var et sted hvor man kunne bli kjent med andre mennesker fra andre kulturer og at man gjennom å spille sammen ble kjent med de ulike kulturene innad i laget. At informantene selv opplever som idretten som åpen og inkluderende kan knyttes til idrettens holdningsarbeid og deres visjon om "idrett for alle". Gjennom dette skapes det en holdning som bidrar til å skape et sosialt og inkluderende miljø som gjør at også informantene mine preges av dette og betrakter derfor idretten som et sted alle kan komme til uansett bakgrunn.

Informantene fortalte at å spille fotball og spesielt på lag med andre har ført til at de er mye mer åpen for andre mennesker og kulturer. Alle informantene forteller at det var både etnisk norske og innvandrere på laget de spilte for. Dette så samtlige på som positivt fordi de mente at det spiller ingen rolle hvor man kommer fra fordi det viktigste er at man spiller sammen og har det gøy. En av informantene beskriver det slik:

Selv om man er mørk, hvit, ikke kan snakke norsk, eller kommer fra andre siden av planeten så er det viktigste å spille sammen og ha det gøy. Integreringen starter liksom på fotballbanen, det er her du får venner og blir kjent med andre folk og kulturer (Albansk mann, 23 år)

Informantene mente også at det å spille på lag med andre innvandrere bidro til at de også selv lærte seg mer om andre kulturer. I tillegg var majoriteten av de på laget etnisk norske, noe som bidro at de lærte mer om hvordan den norske kulturen fungerer. To av informantene forklarer det på denne måten:

Jeg føler fotball har vært med på lært meg å forstå andres kulturer mye bedre. Nå er det blitt såpass mange forskjellige kulturer, men ingen forståelse over det, og da kan det fort bli et stort kræsje. Jeg selv som utlending, uansett født eller ikke født i Norge, hadde ganske lite innblikk i andres kultur enn min egen. Men å spille på lag sammen gjør at man lærer veldig mye av sine medspillere, både på og utenfor fotballen, opplever minner sammen, hører hverandres historier, videre om deres sommerferie og hva som er veldig typisk i deres liv og hjem (Albansk kvinne, 24 år)

På fotballaget mitt var vi 5-6 utlendinger og resten var jo norsk. Så vi utlendinger integrerte oss ganske fort både fotballmessig og kompismessig. Vi begynte fort å tenke at det er en annen kultur i norsk fotball enn det er i andre land, som for eksempel der jeg er i fra så vi begynte å lære av dem slik at vi begynte å tenke på samme måte som de norske på laget (Tyrkisk mann, 22 år)

Noen av informantene mine var på sin side glad for at det var andre innvandrere på laget fordi de følte at de var mer "like". Jeg tolker det som at informantene opplevde å spille på lag med andre med innvandrerbakgrunn bidro til at de fant mye likt i hverandre, dette kunne vært blant annet at de hadde likhetstrekk i deres kultur. På denne måten hadde de større forståelse for hverandre. Informantene forteller blant annet om hvor godt det var å ha noen andre som var i samme situasjon som en selv, i denne sammenheng trekker de frem at det var vanlig at de innvandrerne var like når det gjaldt mangel av utstyr eller at de også ikke hadde foreldre som stilte opp hver kamp for å heie på de. Spesielt noen sitater har fasinert meg, og det er blant annet denne:

Vi var kun tre utlendinger på laget mitt, og vi hadde egentlig alle like dårlig utstyr, men da var det på en måte greit siden vi var flere som hadde det samme problemet. Vi fant liksom støtte i hverandre, og på grunn av det følte jeg meg mindre utenfor. Men jeg føler alle burde ha utlendinger på laget også, det burde liksom være en fin blanding av både norske og utlendinger for da lærer vi mer om hverandre (Somalisk kvinne, 23 år)

For meg virker det som informantene vektlegger vennskap og hvordan de på laget er som personer og fotballspillere og ikke de forskjellene som finnes mellom de. Alle informantene har spilt på lag hvor majoriteten har vært i flertall, noe som for de fleste betydde at de lærte mer om hverandres kultur og fikk bedre forståelse for hverandre. Jeg tolker ut i fra det

informantene forteller fotballarenaen som en arena som gjør det mulig for personer med innvandrerbakgrunn å bli bedre kjent med norsk kultur generelt, for eksempel gjennom dugnadsarbeid som betraktes som veldig typisk norsk fotballkultur. I tillegg møter man andre innvandrere som både kan være like dem selv, men også være forskjellige fra hverandre, men at de sammen i et fellesskap får anledning til å ta til seg verdier og holdninger som er rådende i det norske samfunnet.

4.4 Informantenes muligheter og utfordringer i idretten

Her presenterer jeg den tredje hovedkategorien som ble et resultat av fokusert og teoretisk koding. Kategorien består av tre underkategorier : Manglende foreldreengasjement, økonomiske årsaker og trenerens rolle.

Oppgavens tredje forskningsspørsmål lyder slik: Hvilke positive og negative erfaringer har ungdom med innvandrerbakgrunn? Jeg anså det som viktig å finne ut hvilke erfaringer innvandrerungdom har til den organiserte idretten her i Norge. Dette fordi jeg vil se om disse erfaringene er med på å forsterke de sidene jeg tror fotballen kan bidra til i integreringsprosessen eller om det også finnes begrensinger for fotball til å være en integrerende arena. Informantene beskriver ulike erfaringer av å delta i en idrett som fotball. De trekker frem at fotball har bidratt mye til at de har fått venner og mestre tilværelsen i Norge bedre. De trekker også frem flere positive erfaringer enn negative. Blant annet beskriver de fleste fotballbanen som et fristed hvor de kunne være seg selv.

Du lever i en egen boble i løpet av de 90 minuttene du er på banen. Du bryr deg ikke om noen ting som skjer på utsiden. Om du har gjort det slutt med din kjæreste, om en i din familie ligger syk på sykehuset, eller om du ikke har mat å spise etter kampen. Det eneste du tenker på i de 90 minuttene er hvordan du skal få den ballen i mål (Albansk mann, 23 år)

For de fleste var akkurat dette viktig. Det å være i sin egen boble å ikke tenke på det som var vanskelig ellers i livet. For de fleste informantene var fotballbanen et avbrekk fra det som var vondt eller strevsomt ellers i hverdagen.

Informantene fikk også spørsmål om hvordan fotball har påvirket deres livssituasjon og de som mennesker den dag i dag. Samtlige mente at fotball har hatt en positiv betydning for de både i barndommen, men også nå i ettertid. Alle har en felles oppfatning av at fotballen har

vært svært viktig i barndommen med tanke på å skaffe seg venner, men i tillegg nevner de at de er glad for at fotball holdt de opptatt gjennom barndommen slik at de ikke fant på andre "dumme" ting ved at de for eksempel havnet i "feil" vennegjeng. Noen nevner at de blant annet at tiden som fotballspiller har bevisstgjort dem om viktigheten av å ha en aktiv livsstil. I tillegg nevner flere at fotball har gitt næring til en ikke-gi-opp-holdning som har hjulpet dem i andre deler av livet. En av informantene beskriver det slik:

Som fotballspiller var hverdagen fysisk krevende. Det handlet ikke bare om geniale pasninger og elegante avdriblinger men også om kondisjon, tunge løp og dueller. Forutsetningen var viljen til å arbeide hardt, disiplinert og målrettet. I løpet av min tid som fotballspiller ofret jeg mye på å bli bedre. Selv da kulden herjet som verst og snøen falt ned gikk jeg ut for å løpe eller spille fotball. Hadde jeg treninger på ettermiddagen hendte det at jeg ikke dro hjem meg en gang etter endt skoletid, men ventet til treningstid. Denne erfaringen har jeg tatt med meg videre. Evnen til å presse meg selv og ikke gi opp er egenskaper som jeg i stor grad har lært i min tid fotballspiller (Albansk mann, 25 år)

Fokus på diskriminering er viktig for å kunne legge til rette for en integrasjon av innvandrere i idretten. I møtet med informantene har jeg forsøkt å ikke ha alt for stort fokus på rasisme, men i spørsmål om hvordan de har blitt møtt i den gjeldene idretten har vi diskutert spørsmål relatert til dette. Noen av informantene har likevel med deres innvandrerbakgrunn opplevd utfordringer som går på deres etnisitet eller navn. En av informantene forteller at det er en del rasisme enda, og at han og lagkameratene på laget har opplevd å få slengt rasistiske kommentarer fra andre lag og deres supportere. Selv om de blir sint der og da, forteller de at de ikke tok det så personlig og at de andre kameratene på laget var støttene når slikt skjedde.

Var jo med på cup engang, jeg tror vi ledet 4-0 til pause, også begynner andre laget sine supporter å rope til en kompis av meg jævla neger også, så begynner jeg å bli litt hissig og sier det kan du spare deg for, men så begynner de å rope ut jævla tyrker, kurder og ha dere tilbake til hjemlandet. Så har vært en del rasisme sånn sett (Tyrkisk mann, 22 år)

En av informantene følte likevel at selv om han er født og oppvokst i Norge aldri ble godtatt som norsk fordi han hadde et annet navn og het for eksempel ikke "Erik".

Selv om jeg er født og oppvokst i Norge så ble jeg aldri godtatt som norsk fordi for det første så har jeg et utenlands navn og ikke Erik og for det andre så var ikke mine foreldre fra Norge så den eneste utveien jeg hadde var gjennom fotballen for å kunne danne meg et sosialt nettverk. Jeg måtte bli bedre enn de andre for å kunne bli respektert og godtatt. Jo bedre jeg ble jo mer venner fikk jeg (Albansk gutt 23 år)

Datamaterialet mitt gir midlertidig begrensede muligheter til å diskutere rasisme og diskriminering da kun en av informantene opplevde det, jeg kommer likevel til å diskutere dette senere i diskusjonskapittelet da jeg synes det er viktig å få oppmerksomhet på temaet. Selv om dette kanskje ikke blir relevant for min studie er det viktig å ta opp i senere studier. Når jeg ser på funnene er det tre hovedpunkter informantene beskriver å ha opplevd som utfordrende. Disse går ut på rasisme, begrenset økonomi, og foreldreengasjement. Den største utfordringen etter min mening har vært manglende foreldreengasjement. Dette var noe hver av informantene snakket om intervjuene og jeg forstod av det de fortalte at de ønsket mer engasjement av foreldrene rundt deres deltakelse i fotballaget. Disse kommer jeg til å diskutere mer om i de neste avsnittene.

4.4. 1 Økonomiske årsaker

I dette avsnittet ønsker jeg å vise hvordan økonomiske ressurser er av betydning for informantene mine. Teorien viser at økonomi i hovedsak gjennom utstyr og medlemskontingent fremstår som en barriere. Informantene forteller om flere økonomiske årsaker som har hatt betydning for informantenes deltagelse i fotball. Mange av informantene valgte å starte på nettopp fotball fordi de mente det ikke krevde særlig god økonomi i forhold til andre idretter og fremhever at fotball er noe alle kan drive med. En av informantene beskriver sine erfaringer slik:

Jeg startet egentlig med fotball fordi det var det enkleste og billigste man kunne delta på. Eneste man hadde bruk for på den tiden var et par fotballsko og en ball (Albansk mann, 23 år)

Informantene har likevel hatt ulik grad av økonomisk støtte. Mens noen har fått dekket klubbavgift og utstyr av sine foreldre, har andre fått hjelp til dette av klubben. De fremhever i

denne sammenheng at idrettsklubben har stilt med økonomisk støtte i de sammenhenger hvor barn eller ungdom i lokalsamfunnet ikke har hatt tilstrekkelig med ressurser.

Når jeg vokste opp så hadde ikke økonomi og transport så veldig mye å si. Det eneste du trengte å betale var en medlemskontingent og de som hadde familier som ikke hadde råd til å betale det slapp selvfølgelig å betale medlemskontingenten på 700-800 kroner i året som jeg tror var vanlig den den gang. Transport var heller aldri et problem. Mine foreldre måtte som regel jobbe når jeg skulle spille kamper, så jeg fikk alltid lov til å sitte på med mine foreldres venner til kamp og det ble godt tilrettelagt for oss som ikke hadde transport. Som ung så spiller man som regel mesteparten av tiden i nærområdet så vi reiste aldri langt. Enten ble vi kjørt eller så bare syklet vi (Albansk mann, 25 år)

Noen av informantene er likevel mer åpen knyttet til spørsmål angående økonomi og legger ikke skjul på at det er en utfordring. Spesielt for innvandrere da de påpeker at innvandrere ofte består av store familier, har mange barn og ofte er det slik at kun en av foreldrene er i arbeid. Dette er noen av beskrivelsene knyttet til økonomi:

Jeg fikk egentlig ikke lov til å spille fotball i begynnelsen fordi foreldrene mine synes det var for dyrt. Og vi er jo faktisk fem søsken hjemme, og det hadde vært vanskelig om alle skulle drive med idrett for da hadde jo det faktisk blitt veldig dyrt. Men når jeg snakket med treneren min om dette så fortalte han at jeg slapp å betale så da var ikke noe problem for foreldrene mine lenger og jeg fikk muligheten til å starte. Jeg synes faktisk at det er alt for dyrt for oss i Norge å spille fotball, spesielt for innvandrere som kanskje ikke helt har startet å integrere seg med jobb og sånt (Somalisk kvinne, 23 år)

Jeg tror det kan være vanskelig for utlendinger å bli med på idrett på grunn av økonomi. Avgiften er jo ganske dyr, nesten 3000 på et halvt år. Mange av de utlendingene der jeg bodde spilte i 5 måneder og sluttet rett før regninga kom. Heldigvis var begge foreldrene mine i arbeid, så det ble ikke vanskelig for de å betale. Men man må faktisk tenke på at nordmenn har som oftest kun to barn som ikke gjør det så dyrt å betale for de, men innvandrere har flere barn og da er det en selvfølge at det blir dyrt (Tyrkisk mann, 24 år)

Jeg vil si økonomi er en todelt diskusjon av informantene. Nesten halvparten fortalte at økonomi ikke var et problem, mens andre halvparten var mer åpen om at økonomi faktisk var

en hindring. I disse situasjonene har likevel idrettslagene stilt opp og de har fått deltatt uavhengig av foreldrenes økonomi. Det kan likevel virke som om det materielle har en del å si for følelsen av innpass. Noen av informantene forteller at de ikke har hatt det rette utstyret eller bekledningen som de andre.

Jeg hadde ikke de beste skoene eller treningstøyet, men det betydde ikke så mye når jeg spilte for mitt eget lag. Men da jeg ble bedre og fikk spille med de som var eldre krevde de at alle trente i "Adidas tøy" og møtte man ikke opp i det fikk man bot på 20 kr (Somalisk kvinne, 23 år)

Annerledes eller dårligere utstyr fremstår for meg som en faktor som vanskeliggjør innpass i idretten. Ikke alle informantene opplevde dette, men det informanten ovenfor forteller går direkte på økonomiske forhold knyttet til utstyr som gjør det vanskeligere. I tillegg kan det tenkes at fotballen med tanke på utstyr og økonomi er med på forsterke oss og dem da de som allerede er innenfor i idretten kan føle seg på sidelinjen på grunn av at utstyret koster for mye. Jeg selv er i den oppfatning at man fortsatt kan komme langt med en ball og fotballsko, men når man faktisk spiller organisert vil man trenge det utstyret klubben krever. Cuper og reiser er også en viktig del av idretten. Skal man være med i organisert idrett er det ikke bare snakk om utstyr og medlemskontingenter, men cuper er også noe som blir arrangert gjerne flere ganger i året. Cuper er noe alle gleder seg til. Man skal spille mot lag som man kanskje ikke har spilt mot før og får kanskje dra til et nytt sted med laget sitt. Derfor kan det være enda vanskeligere for de som ikke kan være med på grunn av dårlig råd. Informantene ser derfor på dugnadsarbeid som positivt slik at det kan bidra til at flere kan delta på cuper. Selv om informantene mine har ulike beskriver av økonomi er dette likevel noe de fleste var villig til å prate om. I et av de siste spørsmålene i intervjuguiden informerer jeg informantene om studier som viser at innvandrere er mindre med i idrett og spør om hva de tror ligger i det. Her kunne alle informantene mine påpeke av de tror økonomi er av stor betydning.

4.4.2 Manglende foreldreengasjement «foreldre trenger mer informasjon»

Den andre underkategorien som heter manglende foreldredeltakelse går ut på foreldrenes involvering i idretten. Alle informantene trekker frem foreldrenes deltagelse og involvering i deres fritidsaktiviteter som en utfordring. De poengterer at foreldrenes deltagelse har stor betydning med tanke på transport og dugnadsarbeid i deres idrett. Likevel forklarer flere av

informantene at foreldrene var svært lite involvert i deres idrettsdeltagelse. En av informantene forklarer det slik:

Foreldrene mine var aldri med på å bidra til noe hjelp til klubben. Og når det kom til fotball så var det opp til meg og det var min interesse som de ikke hadde noe med (Somalisk kvinne, 23 år)

Selv om samtlige forklarer at foreldrene var svært lite til stede, var det ikke som sitatet ovenfor slik for alle. Flere av informantene forteller at foreldrene gjerne ønsket å stille opp, men at man selv er nødt til å ha forståelse for at noen foreldre ikke har mulighet til stille opp i like stor grad som andre. Jobb, flere barn og travel hverdag var noen av faktorene til at deres foreldre ikke alltid kunne stille opp.

Mine foreldre har ikke vært med på noe frivillig arbeid. Grunnen til at de aldri var med på det var på grunn av at de var mer opptatt at jeg hadde mat på bordet når jeg kom hjem fra skole og trening enn at de skulle hjelpe meg og mitt lag med å telle varer på Rema 1000. Jeg skulle selvfølgelig ønsket at de ble med på mer frivillig arbeid, men når økonomien ikke tilstrekker til det så får man bare godta det (Albansk mann, 23 år)

Foreldrene mine stilte opp ved kioskvakter et par ganger faktisk, men senere når jeg ble eldre ville jeg ikke plage de med det mer. Jeg liker egentlig ikke dugnadsarbeid og sånt selv, men må man så må man (Tyrkisk mann, 22 år)

Selv om foreldrene ikke stilte opp som sjåfører var det å finne transport hos andre aldri et problem fordi det var alltid noen som kjørte barna sine og da kunne de også sitte på. Ellers forteller også informantene om at treneren ofte kjørte de som ikke hadde foreldrene sine til stede. De beskriver det slik:

Da jeg først begynte å spille fotball, så var det litt vanskelig å komme seg til og fra treninger og kamper. Men da hentet treneren min meg hver gang. Senere ble det til at pappa som oftest kjørte meg eller jeg satt på med noen andre. Kollektivtrafikk funket også, frem til jeg fikk førerkortet. Da fikk jeg som regel låne bil av foreldrene mine (Albansk kvinne, 23 år)

Når det gjelder transport fikk jeg støtte at dette fra trenerne når det var snakk om lengere veistrekning. Jeg spilte også for sone laget og det var ganske langt unna så det var noe faren min aldri var villig til å stille opp til. Men da hadde jeg treneren min som stilte opp og støttet meg under det hele. Men ellers så var faren min veldig støttende under andre kamper som var i nærheten. Og var med på veldig mange kamper når han fikk tid. Når jeg var yngre da, men når gir han litt mer faen (Albansk kvinne, 24 år)

Selv om informantene opplevde at de norske foreldrene til lagkameratene var mye flinkere til å stille opp for barna sine, var det viktig for noen av informantene mine å fortelle at selv om foreldre ikke bidro i like stor grad opplevde de likevel støtte hjemmefra. De forteller at de fortsatt fikk oppmuntring hjemme og det var gøy å komme hjem å fortelle om hvordan kampen gikk, om de vant og hvor mange mål de klarte å score. En av informantene forteller det på denne måten:

Når jeg var yngre så var det vanskelig for meg siden det var ingen av foreldrene mine som der og heiet på meg sånn de andre foreldrene gjorde på laget. Faren min var likevel ganske interessert, spesielt når jeg ble god og alle begynte å snakke fint om meg. Han prøvde å komme på kamper når han hadde fikk tid. Men faren min jobber i restaurant som gjør det vanskelig for han å støtte meg. Men han ble veldig stolt når jeg gjorde det bra (Tyrkisk mann, 23 år)

Informantene påpeker også på foreldrenes manglende kunnskap knyttet til rekruttering i idretten. Alle mine informanter valgte selv å melde seg inn i idretten, og dette var noe ikke foreldrene bidro til. Flere er i den oppfatning at hvis de selv ikke hadde tatt det første steget, hadde de kanskje aldri spilt fotball. Av sitatene som inspirerte meg var det disse:

Som regel så er det foreldrene som melder opp barna sine på feks fotball. Og når da foreldrene ikke har god nok kunnskap om hvordan slike ting fungerer, så blir det til at barna bare ender opp med å ikke drive med idrett. Jeg personlig fant ut av dette selv. Hadde det vært opp til mamma og pappa, så hadde jeg sikkert ikke spilt fotball (Albansk kvinne, 23 år)

Noen foreldre vet heller ikke hvordan det norske idretten er organisert, spesielt de som kommer ny til Norge. Er jo ikke alltid at barna bare kan komme å spille med laget. Det er jo formaliteter og foreldre som må underskrive på papirer. Jeg er heldigvis yngst i familien og

hadde eldre søsken som har spilt idrett før meg så foreldrene mine hadde lært hvordan dette faktisk fungerte (Tyrkisk mann, 24 år)

4.4.3 Trenerens rolle «treneren er mer enn bare en trener»

Jeg har valgt å ha med en tredje underkategori som omhandler trenerens rolle. Dette fordi samtlige av informantene påpeker trenerens rolle som viktig for å bli inkludert og det å bli sett. Informantene mener at treneren spiller en stor rolle for å kunne inkludere innvandrere i idretten. Først og fremst fordi de kan gi en helt annen støtte enn det foreldrene kan, men også fordi det ofte er treneren man vil imponere for å få mer spilletid. Det å ha en god relasjon til treneren er også viktig for å bli værende i idretten. Noen av informantene forteller om at når de har hatt trenere de ikke har kommet overens med har motivasjonen for å spille fotball ikke vært til stede.

Flere av informantene forteller at treneren var viktig fordi det var den personen som stilte opp da motivasjonen var på bunn, mens for andre var treneren avgjørende for at man i det hele tatt kunne drive med idrett. Informantene forteller om hvor viktig trener teamet har vært for å bli tatt imot innad i laget, men også for å bli fulgt opp og kjørt til treninger da foreldrene ikke kunne stille med dette. En av informantene forteller om sine opplevelser slik:

Jeg hadde trenere som støttet meg gjennom alle årene, stilte opp og motiverte meg. Det er alltid tungt i ung alder å holde det gående, samtidig som du har skole og det sosiale livet du gjerne vil være en del av. Så iblant var det tunge perioder, mye treninger og utfordringer med skole. Men da opplevde jeg mye støtte fra trenerne, og det ble lagt opp slik at jeg ikke skulle bli lei, og heller like det jeg driver med uten å føle noe press (Albansk kvinne, 24 år)

I spørsmål om hva informantene tror er avgjørende for at man skal føle seg inkludert i et fotballag nevner samtlige av informantenes trenerens rolle.

Trenerne har en stor rolle for å inkludere alle uansett bakgrunn. De må se hver spiller, finne deres svake og sterke sider. Se om de kan være til hjelp, gjerne se etter de spillerne som ikke har foreldre som ikke stiller opp og vær en ekstra støtte for de (Tyrkisk gutt, 22 år)

En annen informant forteller også om hvor viktig treneren har vært for trivselen og hvordan han har stilt opp med både utstyr og vært behjelpelig med økonomi.

Jeg har hatt en trener som har betydd mye for meg. Han forstod at jeg ikke hadde tilgang til det de andre norske på laget hadde og kunne være en hjelpende hånd for meg. Han bidro blant annet med å kjøpe fotballsko og fikset det slik at jeg slapp å betale for å spille fotball. Han tok også ansvar for at jeg alltid fikk sitte på til kamper og cuper. Når han til og med så at jeg hadde lite penger på reisecuper ga han meg ekstra lommepenger for at jeg ikke skulle føle meg utenfor (Somalisk kvinne, 23 år)

En annen informant hadde liknende opplevelser og beskriver det slik:

Jeg var bare heldig som hadde en trener som hadde forståelse for at jeg hadde foreldre som ikke støttet meg. Treneren min ordnet det slik at jeg kunne spille uten å betale, hadde ikke han gjort det hadde jeg ellers aldri fått spilt på et fotballag (Albansk gutt, 23 år)

5.0 Diskusjon

I dette kapitlet skal jeg presentere diskusjonen som er gjort basert på analyse av datamaterialet. Denne studien har tatt sikte på å undersøke tre sider. Hvordan har informantene opplevd idretten som integrerende, og hvordan den var viktig for deres integreringsprosess. Den andre delen går ut på å se nærmere på idretten sosiale sider ved å se på sosiale relasjoner og hvordan informantene gjennom deltakelse i idrett har stiftet vennskap og blitt kjent med ulike kulturer, samt den norske kulturen. Den tredje delen tar sikte på å undersøke informantenes opplevelser i møtet med norsk idrett. Her ønsker jeg å finne ut hva som har vært bra, hvordan har de blitt møtt, men også se på de sidene de opplevde som utfordrende.

De analytiske temaene er utformet med tanke på at de skal inngå sammen med tidligere forskning og teori i min avsluttende drøfting av muligheter for å styrke den organiserte idretten som integrasjonsarena.

5.1 Fotballens betydning for integrering

I det første analytiske temaet fokuserer jeg på hvordan ungdom med innvandrerbakgrunn opplever idretten som integrerende. Denne delen tar derfor sikte på hva informantene mener er viktig for å fremme integrering ved å delta i en idrett som fotball.

Integrering forutsetter at innvandrerbefolkningen deltar på lik linje som majoritetsbefolkningen. Slik teorien min viser er det i Norge ikke dette tilfellet når det gjelder deltakelse i idrettsaktiviteter. Det overordnede bildet er at innvandrerbefolkningen deltar mindre på sivilsamfunnets arena. At de deltar i mindre grad kan bidra til at innvandrere får mindre makt og innflytelse. Deltakelse i idrett kan derfor være med å fylle flere funksjoner. For det første kan det bidra til enkeltes utfoldelse, realisering og trivsel. I tillegg til dette kan det bidra til å redusere isolasjon og passivitet i samfunnet. Ikke minst viser teorien at idrett på mange måter kan virke som et springbrett ut i arbeidslivet ved at mange ønsker å bygge en karriere som profesjonelle fotballspillere. Faktorer som dette mener jeg er med på å gjøre idretten til viktig arena for integrering. Undersøkelser likevel at særlig gutter med innvandrerbakgrunn er godt representert i idrettslag, særlig innenfor fotball. Mange fotballag har i de større byene har en betydelig andel innvandrerbarn (Liden, 2016).

5.1. 2 Integrering som toveisprosess

I analysen har jeg underkategorien som jeg har valgt å kalle integrering som toveisprosess fordi informantene mine var spesielt opptatt av at integrering skal være en toveisprosess mellom innvandrere og majoriteten. Informantene mener at for at alle skal kunne integreres i idretten er det viktig at man først og fremst selv er interessert i den aktiviteten man deltar i og bidrar ved å ha en positiv innvirkning. Med dette mener de at de er viktig å gi av seg selv for jo mer man gir av seg selv, jo mer gir andre for deg. De påpeker spesielt seg selv som mennesker i denne diskusjonen. De mener det er viktig å ta ansvar for at man skal bli inkludert og trives i et fotballag. Jeg forstår dette som at de mener det er viktig å stille opp selv for da viser man at man faktisk ønsker å bli inkludert som igjen bidrar til at man får oppmerksomhet tilbake.

Videre i diskusjonen nevner informantene at trenere har en stor rolle for at alle skal kunne bli sett å få like muligheter. I denne sammenhengen fremhever de at trenerens rolle er viktig for å både bli integrert, men også inkludert da treneren har et ansvar for å inkludere alle uansett hvor de kommer fra. Dette gjelder også alle andre som er involvert i idretten, da de mener at alle som involverer seg har et ansvar for å inkludere alle i et fellesskap. Teori om inkludering av Brodtkorb og Rugkåsa (2009) viser til akkurat det informantene vektlegger om at det skal være et delt ansvar mellom innvandrere og majoriteten. Informantene er klar over at hovedansvaret for integrering ligger hos de selv, men de mener likevel at det skal kreves noe tilbake og at integrering i idretten kan være vanskelig hvis ikke de som jobber i klubben ikke inkluderer alle i fellesskapet. Diskusjonen om integrering sett ut ifra informantenes syn viser at de vektlegger inkludering som begrep i større grad. Inkludering peker på at integrasjon er en tosidig prosess som krever at majoriteten som oftest er de som har makt til å holde folk ute eller ta inn folk må åpne opp og invitere inn. I teori om integrering vil informantenes beskrivelser være knyttet til det vi ønsker i en integrerende innvandringspolitikk hvor alle norske borgere har et felles ansvar. Det norske samfunnet ønsker på sin side at alle innvandrere skal få mulighet til å beholde egen kultur og språk, men samtidig være pliktig til å forholde seg til de sentrale verdiene det norske samfunnet er tuftet på. Informantene ønsker derfor at hvert enkelt individ tar ansvar og deltar aktivt i denne prosessen, men at nordmenn også tar ansvar for å legge til rette for at innvandrere kan få bidra med sitt.

I forhold til det informantene sier om toveisprosess er dette noe man finner igjen flere steder i teorien. Først og fremst mener Lorentzen (2007) at det er viktig at idretten på sin side krever at innvandrere skal kunne tilegne seg de norske kodene for idrettskultur, altså som informantene sier "vise interesse og bidra" men samtidig skal de lokale idrettslag bli mer tydelig og bevisst på hvilke krav de skal stille for deltagelse. Ofte er det slik at det er innvandreres ansvar å delta på de ulike idrettene som finnes. Innvandrere har derfor en oppgave å vise interesse og delta på de ulike aktivitetene som finnes. Men det er likevel ikke like enkelt å delta på noe som ikke møter deres behov. Integreringen bør derfor i samvær med informantenes mine perspektiver en toveisprosess og kreve gjensidig tilpasning fra både innvandrerungdommene selv og de lokale idrettslag. Det kan tenkes at idrettslag tar for gitt hva det kreves for å delta i idretten, og noe at dette er ikke alltid på plass for innvandrerungdom. Det kan for eksempel som nevnt i teorien være forventninger om økonomi, dugnadsbasert innsats og foreldres involvering. Vi kjenner igjen disse tankene fra Strandbu (2002) om at det skal tenkes tosidig. Innvandrere med innvandrerbakgrunn må tilegne seg de verdier som finnes i idrettslag og grupper der majoriteten dominerer, mens majoritetsbefolkningen på sin side må tilegne seg verdier fra innvandrerbefolkningens idrettsaktiviteter.

Det kan derfor på en side tenkes at den tradisjonelle måten å organisere idrettsaktiviteter ikke nødvendigvis er den beste ordningen for å tilrettelegge for toveisprosessen vi ønsker i integrering. Lorentzen (2007) er inne på noe når han tar opp integrasjonens paradoks hvor han skriver om hvor sterk vi – følelsen er i Norge. Norske idrettslag speiler norske tradisjoner hvor fysisk utfoldelse, men også samvær, dugnad og kollektive anstrengelser står i fokus. Lorentzen (2007) mener at jo sterkere samhold innad, jo vanskeligere er det å fange opp dem som er eller tenker annerledes eller som ikke er kjent med de kulturelle kodene som norske idrettslag er tuftet på. Her ligger den sosiale integrasjonens paradoks: jo sterkere vi-følelsen er, jo vanskeligere er det å integrere innvandrere og andre svake grupper. Storbyprogrammet bli her av Lorentzen (2007) trukket frem som en måte å forholde seg til dette på. Han mener at gjennom lavterskeltilbud vil det være tilbud som ikke er forankret i idrettslag med sterk vi-følelse, men heller utformet som offentlig tilbud. Slike tiltak er med på å skape fysisk aktivitet, men har samtidig lite tilhørighet da de plasserer seg utenfor den tradisjonelle norske idretten.

I tillegg tar også Walseth (2004) opp hvor stor variasjon det er innad i idretten. For eksempel tar hun opp en idrett som kampsport hvor flere klubber innenfor denne idretten kan regnes som flerkulturelle med tanke på både utøvernes bakgrunn og kulturen som preger miljøet. I andre idretter mener hun at man må assimileres til den eksisterende idrettskulturen for å kunne delta. For selv om man tror at det er nok å innlemme innvandrerungdom i aktiviteter hvor majoriteten deltar vil det ikke nødvendig bety at integrering vil forekomme. I forhold til det Walseth (2004) og Lorentzen (2007) tar opp syntes det som idretten taler mer for assimilering hvor idrettslagene fortsatt jobber på sine tradisjonelle måter. Det virker som at uansett hvor stort fokus idretten prøver å ha på integrering er det noe som fortsatt ikke endrer seg, og det er akkurat hvordan den dominerende måten idretten organiserer seg på. Bergsgard (2016) tar for seg en studie som har tatt for seg en bydel i Oslo med stort innslag av innvandrere fra mange land. Klubben slet med å integrere innvandrerungdom i den ordinære idrettsaktiviteten og hovedgrunnen til dette var blant annet at idrettslaget satt fast i den tradisjonelle organisasjonsstrukturen og hadde dermed ikke kapasitet til å jobbe aktivt med inkludering. I tillegg hadde en evaluering av Nødland og Vassenden (2011) vist at aktiviteter utenfor den tradisjonelle organisasjonskulturen var det som tiltrakk seg innvandrere (Bergsgard, 2016). Dette viser at selv om Norges idrettsforbund er et godt steg mot en mer åpen og inkluderende idrett, likevel sliter med å endre den tradisjonelle organisasjonskulturen og driften slik at idrettslagene er i bedre stand til å møte hele befolkningens behov. Det kan derfor tenkes at integrering kan være mulig gjennom idrett, men likevel kun i de klubbene som faktisk aktivt jobber med inkludering. Jeg tenker at det derfor vil være viktig for idretten videre og tilpasse seg nye kulturer i større grad enn tidligere dersom økningen av innvandrere fortsetter som den har gjort til nå. Det er imidlertid ikke til hinder for at mange idrettslag på egen hånd finner fram til gode måter for å integrere utsatte grupper og innvandrere.

5.1.3 Møtet med norsk idrett

Det mest interessante for både meg og alle idrettsinteresserte er den egenverdien idretten har. Videre i denne delen av studien ønsker jeg derfor å diskutere informantenes møte med den norske idretten. Med dette vil jeg finne ut hvilke erfaringer informantene mine har til det å bli inkludert i den norske idretten. Hvordan har de blitt møtt, hva har vært bra og ble de faktisk inkludert som er et mål av Norges Idrettsforbund. Informantene mine har på sin side kun spilt fotball og deltatt i idrett her Norge og har derfor ikke andre erfaringer å sammenligne med. Hensikten min med å spørre om hvordan de har opplevd å bli møtt i den norske idretten var likevel for å få et overblikk over hvilke inntrykk og opplevelser de sitter igjen med som kan

ha betydning for deres inkludering i idretten. Idrett skal være åpen og inkluderende, og legge til rette for at alle som ønsker det skal få delta, uavhengig av sosial eller kulturell bakgrunn, kjønn, funksjonshemming, alder og seksuell orientering. Disse faktorene har blant annet motivert meg til å undersøke hvordan informantene opplever å bli møtt og om det faktisk bidrar til å styrke inkludering av innvandrerungdom.

Teorien jeg har lagt frem legger stor vekt på at idretten i seg selv er en viktig kilde til glede og tilhørighet. I tillegg påpeker flere studier at idretten kan fungere som en sosial møteplass og en svært viktig sosialiseringarena for barn og unge. For mine informanter var idretten deres første møte med norsk samfunns- og organisasjonsliv og de forteller at de minnene og holdningene som ble skapt gjennom deltagelsen har vært svært viktig for å føle seg integrert i det norske samfunnet.

Som nevnt i presentasjonen av informantene var idretten for et fåtall av informantene et sted de ønsket å bygge en karriere gjennom. I Norge får toppidretten stort fokus, og hvis man følger med på det norske herrelandslaget vil man fort se et lag bestående av flere minoriteter. Idrett er en arena hvor innvandrere og mennesker fra hele verden deltar i. I media blir også de store fotballstjerne hyppig omtalt, og som oftest er det spillere fra andre land enn Norge som er beste. Dette i seg selv kan være et symbol på hvorfor informantene mine har en tanke om at idretten er åpen, tar imot alle og gir dem muligheter. Den internasjonale forskning som jeg har lagt frem påpeker på to landslag som i stor grad har klart å integrere innvandrere i idretten. I likhet med Tyskland og Sveits mener jeg at vi selv har klart å dyrke et landslag som består av mange innvandrere fra ulike land. Forskningen av Merkel (2013) og Hess (2014) er med på å fremme hvor viktig integrering av innvandrere er for både tilhørighet i landet, men også at de bidrar til et nasjonalt og konkurransedyktig landslag. Jeg ser at vi har klart noe av dette også her i Norge som får meg til å tenke om dette kan være et tegn på at den norske idrettsorganiseringen og integreringen av innvandrere i idretten faktisk fungerer på noen områder.

Informantene mine forteller at de anser seg selv som godt integrerte i det norske samfunnet. Flertallet av informantene ble født i Norge, mens noen få kom til landet i en ung alder. Informantene mine påpeker at fotball er en bra arena å komme til som innvandrer fordi det krever lite språkkompetanse. Samtidig er det viktig å påpeke at språk aldri var et hinder for integreringsprosessen til mine informanter da dette var noe de allerede hadde lært på skole og

barnehage før de starter å spille fotball. De påpeker likevel at det er en lettere arena å komme til for andre som sliter med språket da fotball spilles likt over hele verden, og at det kan være en måte å lære språket fortere på. Det informantene forteller samstemmer med teori som forekommer flere steder. Walseth (2009) beskriver fotball som globalt og forklarer at reglene er de samme uansett hvor det spilles. Strandbu (2002) påpeker også at fotball er en internasjonal sport hvor man ikke trenger å kunne det norske språket da reglene er enkel å sette seg inn. Erfaringer fra idrettsprosjektene har også vist at idretten er et lett sted å komme til og at flere innvandrere får økt sitt sosiale nettverk ved å delta. Fargerik fotball trekker likevel språk frem som et mulig hinder for integrering, men mener det likevel ikke krever et høyt språklig nivå for å delta og at det være en egnet arena for lære seg norsk bedre (Strandbu, 2006). Jeg mener dette i seg selv kan være med på å forsterke tanken om idrettens integrasjonspotensiale. Selv om norskkunnskaper i mange tilfeller vil være helt avgjørende for å kunne orientere seg i nytt samfunn da språk gjerne regnes som det viktigste redskapet for å blant annet komme seg ut i arbeidslivet, kommunisere med nordmenn eller utvide det sosiale nettverket sitt. Med dette tenker jeg at på bakgrunn av at idrettsfeltet ikke krever høye språkkunnskaper kan faktisk språket være den første faktoren som spiller inn når vi ser på idrettens unike posisjon i forhold til integreringsspørsmål. Som informantene forteller er det idrettens språk som gjelder, og det i seg selv gjør den til en arena hvor alle som ønsker kan finne sin plass uavhengig av sine norskkunnskaper.

Mine funn viser imidlertid at alle informantene opplever idretten som en viktig del av livet deres. Informantene opplever også at idretten har gitt dem mye og formet dem som de personene de er i dag. De understreker at idretten har vært viktig under hele oppveksten. Idretten har lært de grunnleggende verdier som de har tatt med seg i andre situasjoner. For eksempel har en lærdom av verdien samarbeid vært viktig da samarbeid med andre for å oppnå felles mål er viktig nøkkel til suksess i de aller fleste sammenhenger i livet. I tillegg har de hentet andre egenskaper fra erfaringer som fotballspillere for å mestre hverdagen bedre. Her blir evnen til å ikke gi opp, og det å jobbe hardt understreket som gode egenskaper de har tatt med seg videre fra idretten.

Informantenes svar speiler forestillingen om at å delta i idrett er grunnleggende bra. Dette er forestillingene som vi finner både i idrettspolitikken og i teorien jeg har lagt frem. Informantenes setter stor vekt på at å delta i idrett har vært positivt både med tanke på at det var her de fikk mange venner og møtte andre som de hadde masse til felles med. Idretten blir

derfor også av informantene slik forklart i teorien forstått som en arena hvor de får opplevd nye bekjentskap og bygge sosiale nettverk (Liden, 2016). I dette tilfellet oppstår det dermed ikke noe gap mellom det idretten sier den skal være, og slik den oppfattes og oppleves av mine informanter.

Diskusjonen om deltagelse i idretten blir i samråd med teorien også av informantene presentert som helsemessig side. Flertallet av informantene forteller at å spille fotball har bidratt til at de er mye mer opptatt av å holde seg i form, og ta vare på seg selv. Flere påpeker at selv om de noen ganger slutter å spille fotball, vil de aldri slutte å trene for det. Informantenes holdninger til en aktiv livstil kan minne på at de faktisk har fått mer forståelse over hvor viktig fysisk aktivitet er for de selv. Jeg tror ikke jeg hadde fått så stort fokus på helse om jeg hadde intervjuet barn som drev med idrett.

Det er ingen studier som har vurdert de negative sidene ved å delta i idretten. Det er likevel få eller ingen indikasjon på at å drive med idrett kan virke negativt for både voksne eller barn. Forskning viser på sin side at idrett er svært viktig for barn og unges liv da det gir glede, mestring og overskudd (Strandbu, og Bakken, 2007). Ut i fra dette skal jeg diskutere idrettens egenverdi og de opplevelser informantene trekker frem som viktig for å drive med fotball. Koblingen mellom helse og drive med fysisk aktivitet har alltid hatt stort fokus i norsk helsepolitikk, og det er en stor grunn til hvorfor rekruttering av innvandrerbefolkningen til idretten har vært viktig med henvisning til argumenter om å bedre folkehelsen (Strandbu, og Bakken, 2007). Viktige motiver for informantene var også at å spille fotball var en sunnhet i seg selv, og at det å holde i seg i form i kombinasjon med at å spille fotball er sosialt og morsomt. Informantene forteller at det de har lært gjennom fotball om trening, helse og matvaner er noe de har tatt med seg videre i livet. Deres tid på og utenfor banen har bidratt til en bevisstgjøring av viktigheten av å ha en aktiv livstil. Dette samsvarer med teori om at det å drive med organisert idrett i ungdommen bidrar til at man etablerer gode trenings vaner som man tar med seg inn til voksenlivet (Strandbu, og Bakken, 2007). Flere norske studier tar for seg sammenhenger mellom deltagelse i idrett som ung og fysisk aktivitet som voksen. Det har vist seg å ha en sammenheng da medlemskap i idrettslag som ung øker sannsynligheten for å være fysisk aktiv som voksen (Bergsgard, 2016).

5.1.4 Oppsummering

Det som kommer frem både i analysen og diskusjonen er at informantene mine ser på idretten som en viktig faktor for at de ser på seg selv som godt integrerte i det norske samfunnet.

Med andre ord så ser de det at integrering og fotball virker. Dette kommer blant annet frem i hvor viktig de mener idretten har vært for å skaffe seg venner, men også en viktig arena for å lære grunnleggende verdier som de har tatt med seg i andre situasjoner. Informantene påpeker likevel at integreringen bør være en toveisprosess hvor de trekker frem blant annet trenere og andre lagledere, men samtidig seg selv for at integrering i det hele tatt skal kunne skje.

Informantene forteller hvordan dette kan skje i fotballsammenheng, men jeg diskuterer også hvordan den tradisjonelle måten å organisere idrettsaktiviteter i Norge kan være et mulig hinder for at toveisprosess kan være mulig i den integreringspolitikken vi ønsker i Norge.

Videre kommer jeg innpå hvordan informantene har opplevd den norske idretten, og viser til flere positive erfaringer. Informantene trekker først og fremst idrettens regler som et potensial for lettere innpass da språk ikke trenger å være et hinder. I tillegg påpeker de på egne egenskaper de har opparbeidet seg som fotballspillere og som har hatt betydning i andre sammenhenger i livet. Her blir samarbeid og viljen til å arbeide hardt i fokus. I tillegg føler informantene at den norske idretten fokuserer på helse, noe som også i stor grad har påvirket dem. Gjennom deltakelse i fotball har de lært viktigheten av å holde seg i form og ta vare på sin egen helse.

5. 2 Idretten som en sosial arena

Hovedkategorien idretten som en sosial arena omhandler fotballens sosiale sider. Med dette ønsker jeg å se på motivasjonen for å spille fotball og på hvilken måte det kan virke integrerende. Det tok ikke lang tid før jeg fant ut av sosiale relasjoner var viktig for informantene. Informantene illustrerer noen trekk ved fotball som er viktig for utviklingen av sosial kapital og integrasjon. Et av disse trekkene er at informantene ser ut til å vektlegge felleskapet høyere enn individualitet. Fotball var for de fleste et sted hvor de møtte venner i tillegg at de knyttet flere nære vennskap ved at de tilbrakte store mengden av tid sammen på fotballbanen. En kan dermed argumentere for at disse karakteristiske trekkene ved lagidretter gjør at fotball kan være en velegnet arena for sosial integrasjon. Dette samstemmer med teori av Standbu (2002) hvor hun forklarer at de fleste barn og unge velger idrett fordi de liker de sosiale livet rundt idretten og at dette var viktigere enn enkelt presentasjoner.

I forskning om barn og unges idrettsdeltakelse har sosialiseringperspektivet stått sentralt. Både sosialisering til idrett, blant annet hvem som bidrar til at barn begynner med idrett, men også sosialisering gjennom idrett, der en konsentrerer seg om hva spillerne lærer og opplever i idretten. I begge tilfeller har andre mennesker hatt stor betydning, enten det er foreldre, søsken, venner eller trenere. Ut i fra det informantene mine uttrykker har venner vært de menneskene som har hatt betydning for deres sosialisering både i og gjennom idretten. For å kunne si noe om de to underkategoriene nedenfor kommer jeg til å bruke teorier om sosial kapital i drøftingen. Det er særlig to typer sosial kapital som vil ha betydning for drøftingen. Disse vil være det jeg allerede har vært innen på i teori som omhandler sammenbindende (boding) og brobyggende (bridging). De sammenbindende nettverkene vil være gjeldene for kategorien betydningen vennskap hvor de sammenbindende nettverkene forener deltakere innenfor et felleskap. De brobyggende nettverkene vil være gjeldene i kategorien økt kulturforståelse da de knytter individer og grupper sammen på tvers av skillelinjer. Sosiale relasjoner vil være viktige ressurser for enkeltindivider med tanke på tilpasning til et nytt samfunn. Liden (2016) referer til studier av sivilsamfunnet som viser at for å oppnå tillit, relasjonsbygging og integrasjon kan det være en fordel av de sosiale relasjonene og nettverkene som man skaper både kan virke sammenbindende og brobyggende.

5.2. 1 Betydningen av vennskap

I underkategorien betydningen vennskap ønsker jeg å drøfte informantenes tanker rundt det sosiale ved å se på vennskap og det fellesskapet de skaper gjennom å spille fotball sammen. Jeg vil med dette se på om fotballarenaen fører til sosial integrasjon, og om dette er en arena hvor vennskap faktisk etableres. For å kunne finne ut av dette har det vært viktig å se på hva som motiverer dem til å spille fotball. Informantene beskrev at å drive med fotball er en arena hvor venner og nettverk er sentrale, både som veien inn i idretten, men også det som gjør det meningsfullt å drive med på videre. Sosiale nettverk kan sees på som viktige ressurser for enkeltindivider, spesielt ved tilpasning til et nytt samfunn. Samtlige mente derfor at fotball kan være en god arena for å bli kjent med andre og knytte nære bånd. Informantene forteller at ble introdusert for fotball gjennom venner, ofte gjennom de etnisk norske vennene som allerede hadde spilt fotball fra ung alder. Den viktigste faktoren for å starte med fotball var også fordi alle de andre barna på skolen spilte fotball, og da ønsket man selv å være med. Gjennom engasjement i fotball kan det derfor dannes nettverk og vennegrupper som vil være av stor betydning for innvandrerungdom. Akkurat dette er det Bourdieu i Brodtkorb og Rugkåsa (2009) kaller sosial kapital. Som dette tilfellet viser, blir man ofte introdusert for idrett

gjennom venner som selv er involvert i idrett. Den sosiale kapitalen kan derfor også være avgjørende for idrettsdeltakelsen da det er en stor fordel å kjenne noen innenfor feltet for å lettere innpass og anerkjennelse. Det at venner hadde betydning for å bli værende i idretten i fremtiden kan også være med på å gi innsyn i hvor viktig den sosiale kapitalen er for også å bli værende i idretten. Informantene forteller at de har mange av vennene sine innenfor fotballaget og at det er her de har skapt sitt sosiale nettverk. Det i seg selv er en betydelig faktor for at de driver med fotball og trives med det. Fotball kan derfor for mange være et sted hvor de finner andre som har de samme interessene som de og som igjen kan forsterke sosialiseringprosessen til barn og unge (like barn leker best).

Gjennom venner og nettverk skapes det viktige relasjoner som har betydning for individets muligheter i livet (Brodtkorb, og Rugekåsa, 2009). Innenfor denne oppgaven vil sosial kapital være betydningsfullt ved at den er hensiktsmessig i forhold til å legge til rette for idrettsdeltakelse. Sosial kapital kan gi utslag innenfor flere situasjoner. Gjennom venner og det sosiale nettverk skapes det viktige relasjoner som har betydning for individets muligheter i livet. Eksempel på dette kan være som enkelt det å lære seg språket, eller i fremtiden å få seg jobb ved hjelp av kontakter med innflytelse i det aktuelle feltet man har kjentskap til. Derfor kan man si at sosial kapital kan virke muliggjørende. Om unge med innvandrerungdom ikke deltar i den norske organiske idretten kan deres sosiale kapital være begrenset og deres muligheter redusert.

I forhold til Putnams arbeid gjennom Walseth (2009) på sosial kapital beskriver informantene at å spille fotball bidrar til at man er i et miljø hvor alle har de samme interessene, men samtidig får mulighet til å bli kjent med andre mennesker som de ellers ikke hadde hatt mulighet til hvis det ikke hadde vært for at de spilte fotball. For å knytte dette til begrepet bonding viser det at delta i en lagidrett kan være en god arena for å bli kjent med mennesker man allerede har noe til felles med. Informantene forteller at de deltok i fotball på grunn av venner som de fortsatt er venner med den dag i dag for selv om noen slutter på fotball så har de samme interesser som aldri "dør" ut. Dette viser at fotballen var med på å styrke allerede etablerte vennskap, samtidig som de også fikk muligheten til å etablere nye vennskap. Å fokusere på likheter mellom de man spillet på lag med ser også til å bety noe for informantene. En av informantene beskrev at ha andre med innvandrerbakgrunn på laget var betryggende med tanke på at det var flere enn hun som hadde "dårligere" utstyr enn de andre på laget og at foreldrene til de andre innvandrerne på laget heller ikke stilte opp til kamper og

cuper. Å ha andre som befant seg i samme situasjon som seg selv gjorde derfor at de fant støtte i hverandre og at de sammen ikke trengte å føle seg utenfor. Selv om Putnam i følge Walseth (2009) vektlegger bridging større betydning enn bonding ser det ut ifra det informantene forteller at det er viktig for dem å ha sosiale nettverk med mennesker som de har mye til felles med fra før av. Selv om Walseth (2009) beskriver at vanligste formen for bonding er mellom mennesker som er like både med hensyn til sosial klasse, kjønn og etnisitet er informantene glad for at det var en god blanding av både innvandrere og etniske norske. Dette var også en av grunnene til at jeg ønsket å intervju informanter som spilte på lag med både minoritet og majoritetsungdom slik at jeg ikke hadde informanter som spilte på et innvandrerlag hvor kun bonding var aktuelt for videre diskusjon. Kapital som bonding kan likevel være en fordel da det kan gi trygghet og en enklere vei for å ta kontakt med tanke på nyankomne innvandrere som vil inn i idretten. Jeg kan likevel forstå hvorfor enkelte forskere vektlegger bridging da denne formen for kapital kan ha mer åpenbare integreringsmuligheten da den knytter seg til nye nettverk og utvikler sosial kapital mellom nye mennesker. Det er en del av det som faktisk må til for at man skal kunne integrere seg, lære den norske kulturen og bli kjent med de menneskene som bor i Norge. Jeg er likevel i den oppfatning at for at idretten virkelig skal kunne ha en innflytelse på integrering av barn og unge med innvandrerbakgrunn, er det en forutsetning at begge disse typene av sosial kapital utvikles og står likt i forhold til hverandre.

Idretten trenger nødvendigvis ikke alltid å være inkluderende, men den kan også differensiere og ekskludere. Gjennom intervjuene kom det fram at informantene opplevde idretten selv som inkluderende, men det er likevel ikke gitt at det er slik i alle idrettslag. Slik jeg presenterte i tidligere forskning er Walseth (2004) en av forskerne som er kritisk til idretten som integrasjonsarena. Hun mener først og fremst at idretten rekrutterer skeivt når det gjelder sosial klasse, etnisitet og kjønn. Informantene er også inne på noe når de forteller om hvor brutal fotballen kan være til tider, og at ofte kan oppstå grupperinger innad i laget. Selv om målsettingen for idrett er at det skal være noe morsomt å drive på med, kan vi ikke glemme at idretten også består av konkurranse og målet om "å bli best" står sterkt. Det kan derfor tenkes at konkurranseelement kan virke frafallende, og jo eldre man blir forsvinner gleden og som en av informantene beskriver kommer "vinne delen" inn. Som tidligere nevnt av Strandbu (2002) opplever man likevel ikke dette som en utfordring for å få med innvandrerungdom da regnes å være mer konkurranseorientert enn ungdom fra majoritetsbefolkningen. Forskingen i Tyskland av Merkel (2013) la også vekt på at innvandrere er mer drevet og har et stort

engasjement om å bygge en karriere innenfor idrett i forhold til den tyske majoritetsbefolkningen. Senere i studien presenterer jeg de opplevelsene informantene hadde knyttet til å delta i idretten, der kommer det fram flere faktorer som kan virke ekskluderende og hindre barn og unge med innvandrerbakgrunn i organisert idrett. Blant disse går jeg inn på økonomi som på mange måter kan virke ekskluderende som for eksempel kan barn eller unge ønske å delta i en idrett, men på grunn av økonomiske forhold ikke få denne muligheten.

5.2.2 Økt kulturforståelse

I dette avsnittet skal jeg diskutere informantenes opplevelser rundt økt kulturforståelse. Kulturbegrepet blir slik i idrettspolitikken (Meld. St.26 (2011-2012)) betegnet som et uttrykk for verdier, forbindelser og symboler som binder mennesker sammen. Idretten blir derfor en del av kulturbegrepet ved at den bidrar til gode fellesopplevelser for alle involverte. Idrettspolitikken er opptatt av at det norske samfunnet er i endring, og en betydning av dette betyr at Norge har blitt et mer flerkulturelt samfunn. I denne sammenhengen blir derfor idretten og idrettslagene sett på som sosiale møteplasser hvor deltagelsen kan føre til innpass i det lokale fellesskap, som igjen vil være av betydning for den enkelte som deltar men også for samfunnet.

I resultatkapittelet fortalt informantene at å spille fotball, spesielt på lag med andre som er ulike enn dem selv har ført til at er mye mer åpen for andre mennesker og kulturer. Informantene spilte på lag hvor majoriteten av spillerne var etnisk norske, men samtidig hadde de andre spillere fra andre land. Dette så alle informantene likevel på som positivt da de var mer opptatt av å ha det gøy sammen som et lag. I denne delen av oppgaven vil det være viktig å se på den strukturelle integrasjon og se om informantene møter andre med ulik bakgrunn og hva det vil si for dem. Å få økt sin kulturforståelse kan være av stor betydning for ungdom med innvandrerbakgrunn da det kan gi mulighet til å bedre beherske det norske språket, men samtidig få større forståelse av ulike normer og uskrevede regler som befinner seg i det norske samfunnet.

I følge Walseth (2009) kan man si at både bonding og bridging har relevans og er viktige i forhold til integrering. Informantene var spesielt opptatt av at fotball skal være en inkluderende og åpen idrett, og at å spille på lag med andre med både etnisk norsk bakgrunn og med innvandrerbakgrunn har ført til at de er mer åpen for andre kulturer. Dette kan relateres til begrepet bridging som i følge Walseth (2009) bidrar til å bygge sosiale nettverk til

mennesker med ulik etnisk opprinnelse. Sosial kapital kan derfor fungere som brobyggende mellom innvandrerbefolkningen og majoriteten. For at en skal kunne klare nettopp dette er det viktig at man som innvandrer oppretter et nettverk med majoriteten som innebærer nettopp det Walseth (2009) beskriver som tillit, gjensidig støtte og samhandling ansikt til ansikt. Informantens opplevelser av å spille på lag med folk med annen bakgrunn enn dem selv har bidratt til at man har lært mye mer om andres kulturer og at betydningen av etnisitet har hatt lite å si når man spiller fotball sammen. Dette kan kobles til det teorien sier om idrett, at det altså er en arena hvor vi møter mennesker som er annerledes enn oss selv, men at til tross for ulikhetene, forsøker vi å få til noe i fellesskap, noe som kan bidra til å bygge bro over motsetninger i samfunnet. Som tidligere nevnt i teorien til Putnam i (Walseth, 2009) er han mer opptatt av bridging fordi han mener at bonding er en bra måte å komme "forbi", men bridging er det du trenger for å komme deg videre eller å "get ahead" for å bruke Putnams begrep. Dette vil spesielt være viktig for innvandrerungdom eller kanskje enda viktigere for nyankomne innvandrere i Norge fordi de må komme seg videre, lære mer om samfunnet og utvikle seg slik at de skaffer seg et nettverk som kan skaffe de bedre muligheter for eksempel innenfor arbeidsmarkedet. Med dette vil derfor bridging være avgjørende for at de skal klare nettopp dette.

I denne delen av oppgaven vil strukturell og kulturell integrasjon være i fokus for å forstå informantenes opplevelser knyttet til underkategorien "økt kulturkompetanse". Jeg forstår disse begrepene på samme måte som Strandbu (2006) som jeg redegjør for i teorien.

At ungdom med innvandrerbakgrunn deltar i de samme idrettsaktivitetene som majoritetsungdom vil være med på å legge til rette for videre integrasjon slik som kulturell og sosial integrasjon. Informantene mine har deltatt i idrettsaktiviteter fra ung alder, og har på bakgrunn av det deltatt i de samme idrettsaktivitetene som majoritetsungdom. Videre hevder Seippel (2002) at når innvandrere deltar i idretten er dette med på å knytte folk sammen i sosiale nettverk hvor de deltar i et felles sammen med majoritetsbefolkningen som gir de en mulighet til å få innsikt i majoritetens verdier og normer. Dette ser vi i sitatet under økt kulturforståelse i analysen hvor informanten forklarer at ved å omgås andre medspillere på laget lærer man mer om de som personer og blant annet får innsikt i hva som er typisk i deres liv. Denne måten kan være med på å gi mer kulturforståelse om hva som er typisk "norsk", men samtidig også gi innblikk i hva som er typisk for andre kulturer. Strandbu (2006) er likevel opptatt av at de vennskapene som etableres skal kunne overføres til andre arenaer for at man skal kunne kalle det for sosial integrasjon. I min studie er ikke dette inngående studert,

da jeg ikke har studert om de faktisk har den samme samhandlingen på skolen eller andre arenaer. Informantene forteller likevel at de vennskapene de etablerte på fotballbanen er de vennene de fortsatt har i dag. Det kan derfor tenkes at dette er vennskap de har klart å overføre til andre arenaer, som for eksempel i skolen og fritiden sin utenom den organiserte aktiviteten. Liden (2016) mener også at man kan styrke vennskap gjennom idretten, men det er ingen garanti for at disse relasjonene utvikler nære bånd som kan gi mulighet for deltakelse på flere sosiale arenaer. For å kunne se om deltagelse i idrettslagene virker sammenbindende eller brobyggende må det undersøkes i konkrete tilfeller. Men på samme måte som informantene beskriver kan man gjennom kontakten de utvikler få sosiale eller faglige kunnskaper til bruk i andre sammenhenger. Gjennom å lytte til lagkameratenes historier fra alt om sommerferier, eller det å bli invitert hjem til hverandre kan virke på en måte brobyggende, eller for å bruke Putnams begrep bridging.

Med tanke på det informanten uttrykker kan det tenkes at kulturforståelse bidrar til at informanter lærer og tar til seg norske verdier slik at de kan føle tilhørighet og delta i den norske majoritetskulturen. Selv om barnehage og skole blir regnet som de viktigste arenaene der unge med innvandrerbakgrunn deltar i det norske samfunnet, vet vi at fritidsaktiviteter også spiller inn da det er den største arenaen i sivilsamfunnet som det norske folk deltar i. Manglede kulturforståelse vil for det første være vanskelig i forhold til å danne sosiale nettverk på tvers av etnisitet. Vennskap med etnisk norske vil derfor være av stor betydning for unge med innvandrerbakgrunn slik at de gjennom dette vennskapet faktisk lære seg de kulturelle kodene som er rådene i norsk samfunn. I diskusjonen om integrering av innvandrere vil derfor vennsapsrelasjoner gjennom sosiale nettverk som Seippel (2002) beskriver de være viktig for å få forståelsen av verdiene som er vanlig i Norge. Ut i fra dette kan det derfor tenkes at vennskap mellom innvandrere og nordmenn vil spesielt være viktig for innvandrere da det først og fremst vil gi ressurser, men også at det skaper tilhørighet i det norske samfunnet.

5.2.3 Oppsummering

Informantenes opplevelser knyttet til å få venner gjennom idrett viser at det er noen trekk ved fotball som lagidrett som er viktig for sosial integrasjon og betydning av sosial kapital. Det sentrale og felles for informantene er at det sosiale rundt idretten er mye viktigere enn ferdigheter og egne prestasjoner. Informantene beskriver at om det ikke hadde vært for fotballen hadde de ikke hatt like mange venner som de har i dag. Vennskap har i seg selv vært

viktig for å kunne ta det første steget i idretten. Det er gjennom allerede etablerte vennskap de har blitt introdusert for fotball. Videre viser funnene og diskusjonen at venner har også vært en viktig faktor for å faktisk drive med dette over tid.

Å drive med fotball har også ført til å bygge nye relasjoner på tvers av etnisitet som har gjort at de er mye mer åpen for andre kulturer da de gjennom opplevelser og kontakt har lært mer av hverandres kulturer innad i laget. Disse trekkene kan derfor være med på å styrke tanken om at idrett kan være en arena for innvandrerungdom hvor de kan få styrket sin sosiale kapital og oppleve sosial integrasjon. Fotballagene informantene spilte på bestod av både innvandrere og etnisk norske og det kan derfor tenkes at disse informantene fikk både oppleve bonding ved at de møtte andre som var like enn de selv, med tanke på etnisitet og kultur. I tillegg oppstod det bridging ved at de knyttet bånd til majoritetsungdom som kan være ulike fra dem selv. De viktigste funnene vil jeg si er at studien min viser at informantene møter andre mennesker med ulik etnisk bakgrunn ved at de driver den samme idretten, vi kan derfor si at det er en strukturell integrasjon siden de faktisk møtes, og ikke nok med det omgås hverandre. For å ta utgangspunkt i informantenes perspektiver vil jeg også argumentere for at kulturell integrasjon finner sted i idretten da de gjennom vennskap deler verdier og normer og får større forståelse for hverandres verdier og normer.

Jeg synes likevel betydningen av sosial kapital og sosiale nettverk er et vanskelig tema å håndtere vitenskapelig og teoretisk. I tillegg er det delte meninger om relasjonene mellom brobyggende og sammenbindende bånd. For meg har det derfor vært til tider vanskelig å se hvilke av de som er av størst betydning, men basert på resultatene og analysen jeg forsøkt å legge like stor vekt på disse, da jeg er i den oppfatning at de begge er av stor betydning for informantene mine.

5.3 Informantenes muligheter og utfordringer i idretten

Informantens erfaringer med å spille fotball har i stor grad vært positive. Selv om fotball i seg selv også bød på nedturen i form av tap og dårlige kamper, havnet de i skyggen av de gode opplevelsene. Informantene beskriver at fotball gir rom for å uttrykke sin kunst på en annen måte hvor de kan vise sine ferdigheter og talent. Samtlige av de opplever dette som å "leve i en egen boble" hvor de kunne glemme alt annet og fokusere kun på å spille fotball og ha det gøy. Det informantene beskriver som å leve i egen boble oppfatter jeg som at fotballbanen var

deres eget fristed hvor de kunne være seg selv, koble av og holde på med noe som motiverte dem og fikk de på andre positive tanker.

I tillegg har informantene gode opplevelser knyttet til fotball gjennom hele oppveksten. Spesielt har det vært viktig i barndommen hvor de der allerede der la grunnlaget for sitt sosiale nettverk. Flere forteller også at fotballen på mange måter bidro til at de var opptatt med å trene istedenfor å havne i feil vennegjeng. Dette kan knyttes til det Strandbu (2002) diskuterer i lys av Anderson (2000) sin studie hvor deltagelse i idrettslag bidro til mindre involvering i kriminalitet. Disse trekkene finner vi også i undersøkelse gjort av Ungdata som viser at idrettsungdom har det bedre med seg selv, de trives bedre på skolen og har sunnere helse (Bakken, 2017).

Analysen virker viser likevel til en viktig problemstilling, når informantene forteller om de utfordringene de har som innvandrerungdom i norsk idrett. Problemstillingene informantene viser til går på etnisitet, økonomi og foreldredeltakelse. Forskning vedrørende rasisme forklarer at dette kan være et hinder som gjør at ungdom med innvandrerbakgrunn trekker seg fra idretten. Selv om ikke dette var et stort problem for alle mine informanter, var det likevel en av informantene som hadde opplevd kommentarer som går ut på hudfarge og etnisitet. Informanten forteller at han stor sett opplevde rasisme fra andre lag og ikke de lagkameratene han spilte på lag med. Om han ble utsatt for noe diskriminerende fikk han likevel støtte av laget sitt noe som var viktig for han. En av informantene fortalte også om at presset om å aldri passe inn på bakgrunn av at han hadde et utenlandsk navn og hadde derfor mer å bevise for å passe inn. Denne informanten følte at for at han skulle passe inn å bli godtatt, måtte han bli bedre enn de andre. Dette viser det Strandbu (2002) er inne på når hu diskuterer at idretten kan være en mer egnet arena for integrasjon for de flinkeste spillerne. For selv om idrett er opptatt av at man skal ha det gøy, kan vi ikke legge skjul på at talent og enkeltpresentasjoner også blir lagt vekt på. Ofte er det sånn at de flinkeste får mest oppmerksomhet. En av antagelsene i eksisterende forskning om ungdom og idrett er at å drive med idrett kan gi status blant jevnaldrende. Dette viser seg blant annet i undersøkelser i Ungdata av Bakken (2017) hvor idrett gir en forholdsvis høy status blant ungdom. Mer enn halvparten av ungdommene i undersøkelsen mener for eksempel at det å være god i idrett gir økt status i vennemiljøet. Selv om dette på mange måter er positivt da det kan være en måte å få flere inn i idretten på er det likevel synd at informanten min med sin innvandrerbakgrunn føler at han måtte bevise mer for å bli godtatt i miljøet.

Ungdommer med innvandrerbakgrunn er personer som står mellom to hjemsteder, altså Norge og deres foreldres hjemsted eller i noen tilfeller deres eget fødselssted. Dette fører til at de lever mentalt, men også noen ganger fysisk i to verdener. Noen kan ha ønske om å ta vare på den kulturen foreldrene har, men samtidig som de gjør det forventer samfunnet at de skal de bli integrert i det norske samfunnet. Brockmann og Kjeldstadli (2014) mener at selv om noen innvandrere i den grad ønsker å bli ordentlig "norsk" altså assimilert, om man vil det ikke alltid er gitt at nordmenn lar vedkommende bli det. De mener altså at det ligger en dobbeltkommunikasjon i det norske samfunnet som sier at du må bli som "oss", men tro likevel ikke at du kan bli en av oss. Dette kan tenkes at det er noe innvandrerungdom sliter spesielt med. For den som mangler røtter i Norge vil alltid mangle noe, enten de ikke fikk lest om kardemomme by som barn eller at de har en annen hudfarge. For selv om man klarer å bli norske så vil hudfargen avsløre deg. Med tanke på informantens opplever knyttet til dette er det viktig at det norske samfunnet ikke presser innvandrere til å tvile på seg selv eller tenke at de må endre navnet eller bli best mulig til noe for å bli akseptert i samfunnet. I denne sammenheng er det derfor viktig å tenke på om idrettslag faktisk er åpen og inkluderende mot alle, eller kun de som har gode ferdigheter.

Strandbu og Bakken (2007) hevder også at selv om idretten har en konfliktskapende potensial, betyr det ikke at rasisme og diskriminering holder unge med innvandrerbakgrunn borte fra idretten. Idretten holder også på sin side med mye holdningsarbeid. For eksempel i fotball drives det mye holdningsskapende arbeid. Dette kan vi se tydelig i St.meld. nr. 17 (1996-97) hvor en viktig oppgave for idretten er å bekjempe rasisme og forskjellsbehandling. Det Europeiske fotballforbundet, UEFA, har også de siste årene hatt flere kampanjer for å eliminere rasisme og diskriminering, «no to racism» er en beskjed man kan se overalt. Samtidig som fotball er en arena hvor rasisme utøves er dette likevel en arena som løfter frem viktigheten med dette. Dette i seg selv kan være en god arena for ungdom med innvandrerbakgrunn. Det er ikke kun i idretten at innvandrere opplever diskriminering og rasisme, men det skjer i flere deler av samfunnet ellers. Det kan enten skje på skolen eller i nabolaget. Men at idretten faktisk prøver å skjerme barn og unge fra nettopp dette, gjør at idretten kan være mer egnet for integrering for barn og unge med innvandrerbakgrunn.

5.3.1 Økonomiske årsaker

I dette avsnittet kommer jeg til å diskutere informantenes opplevelser knyttet til økonomi. I mange idretter stilles det store krav til utstyr og deltakelse, og det kan koste en god del å være med. Dette kan være en utfordring for å nå det overordnede målet for norsk idrett: "idrett for alle". Økonomi som en barriere for innvandrerbefolkningen blir diskutert i flere studier, og det som oftest blir trukket frem er at minoritetsbefolkningen har statistisk sett lavere inntekt og utdanning enn resten av befolkningen i Norge. Dette blir blant annet omtalt i tidligere teori hvor økonomi som en faktor påvirker barns og unges deltagelse (Strandbu og Bakken, 2007).

Årsaker som kan forhindre integrering gjennom idrett for ungdom med innvandrerbakgrunn blir av Strandbu og Bakken (2007) forklart ved ressursforklaringer. Ved en ressursforklaring på problemstillingen kan krav om økonomiske, sosiale eller kulturelle ressurser virke hemmende for deltagelse. Derimot vil en slik forklaring også være gjeldende for etnisk norske ungdom hos familier med liten tilgang på slike ressurser. I idrettsfeltet vil det være flere kapitalformer som er viktig. For det første kan det tenkes at man trenger en viss mengde økonomisk kapital for å komme seg inn i feltet. Mengden varierer fra idrett til idrett, men spesielt når det er snakk om organisert idrett, så må man betale en avgift for å kunne delta. Når det gjelder økonomi i lys av resultatene virker det som å være ulikt for informantene. Noen hadde foreldrene som var i arbeid og hadde god økonomi, mens andre hadde svakere økonomi. For andre var det derimot ikke et problem å få betalt for utstyr eller medlemskontingent, mens for noen av informantene var dette noe klubben selv stilte med. På en side var jeg som forsker glad for å høre at flere ikke opplevde økonomi som et hinder da jeg vet fra egen erfaring hvor vanskelig dette kan være. Men på bakgrunn av det likevel var noen informanter som opplevde dette som en utfordring er dette et viktig tema å diskutere. Det koster penger å være medlem i et idrettslag og å drive aktivt med idrett. Idrettslag krever ofte treningsavgift og medlemskontingent, og man trenger ofte dyrt utstyr, selv i barneidretten.

De informantene som opplevde økonomi som utfordrende forteller at de kom fra familier med mange barn og det var vanskelig for foreldrene å betale for alle. For noen var det også kun mor som var alene og hadde ansvaret for flere barn. Dette tyder på i tråd med tidligere forskning av Strandbu (2006) som viser at innvandrerfamilier i gjennomsnitt har flere barn enn majoritetsfamilier, og at de ofte lever på kun en inntekt. Dette gir indikasjon på at de av informantene som opplevde dette som utfordring kommer fra familier som har lavere inntekt

enn befolkningen ellers, noe som også er vanlig i samfunnet for øvrig da innvandrere har lavere inntekter (NOU 2017:2). Noen av informantene opplevde likevel ikke økonomien som et hinder for å starte med fotball, da fotballklubbene kunne stille med dette, men heller det at å ha like bra utstyr som de andre på laget var det som var vanskelig. Selv om mange i tillegg til noen av informantene mine oppfatter at det å spille fotball ikke krever så mye annet enn et par fotballscho er det likevel ikke slik. Ofte trenger man fotballscho for både gress, kunstgress, innescho, leggeskyttere og selvsagt treningstøy. Dette vil derfor i lengden bli dyrere enn man tror og ofte ønsker barn og unge å ha det samme som de andre har eller ha det som er siste mote. Dette var noe en av informantene spesielt uttrykket som utfordrende da det å ha ikke det samme som de andre kunne være vanskelig. Flere av informantene nevnte også at de startet å spille fotball fordi det var det enkleste og billigste de kunne starte på, dette gjaldt også de som hadde god økonomi hjemme. Med tanke på at det finnes andre idretter som krever mye mer kostbart utstyr så kan jeg forstå hvorfor de tenkte det. Men samtidig har fotball forandret seg fra da de først spilte fotball. En av informantene mente at medlemsavgiften på den tiden var på 700 til 800 kroner på den tiden, men etter å ha undersøkt hva aktivitetsavgiften ligger på nå har jeg vært innom nettsidene til de ulike lokale fotballklubbene i nærområdet og funnet ut at treningsavgiften nå ligger på rundt 5000 kr i året. Det var selvfølgelig litt billigere for barn, men når man kom opp til 15 årsalderen ble det dyrere. Dette viser hvor stor forskjell det er blitt, og det er ikke sikkert dagens innvandrerbarn som går i 4 klasse den dag i dag velger fotball fordi det er det billigste de kan starte på. Den økonomiske kapitalen som har betydning på idrettsfeltet kan derfor også gjenkjennes gjennom økonomiske midler som penger til uttrykk ved informantenes utstyr til idretten.

Analysen viser i tråd med tidligere forskning, at det kan være økonomiske utfordringer for familiene i å få betalt for barnas idrettsaktiviteter (Strandbu 2006). Bourdieu i Brotdkorb og Rugkåsa (2009) fremhever også at økonomiske kapitalen er den mest grunnleggende, fordi det er lettere å konvertere den til andre kapitalformer i et felt. Dette betyr blant annet at hvis foreldrene har penger til å la barna delta i dyre og prestisjefylte aktiviteter, kan det gi stor sjans for at barna får kontakt og tilgang til et mektigere nettverk som kan gi dem fordeler i andre sammenhenger i livet. Med andre ord vil økonomisk kapital være avgjørende for at man i det hele tatt kan drive med idrett. Som beskrevet ovenfor har idretten nå i nyere tid blitt dyrere. Dette har ført til at utstyr har blitt dyrere og mer avansert. Økende kostnader for utstyr og treningsavgift vil derfor være med på å gjøre det vanskeligere for familier med lavere økonomisk kapital. Noen av informantene forteller også at foreldre har hatt dårligere råd, og

jobber i restaurant som krever at de er mye borte. For å gi en forklaring på dette vil familieressurser være viktig for å forstå hvorfor innvandrerungdom har større utfordringer når det gjelder økonomi. Slike ressurser handler både om foreldrenes utdanning og familieøkonomi. Økonomiske og kulturelle ressurser i hjemmet vil derfor være i betydning for deres idrettsdeltakelse. Siden innvandrerungdom vokser opp i familier til slike ressurser som i gjennomsnitt er mindre enn majoritetsfamilier, stiller innvandrerungdom svakere med tanke på å drive med idrettsaktiviteter. Dette samstemmer også med teori av Ødegård, Bakken, og Strandbu (2016) hvor de forklarer at ungdom som vokser opp i familier med lavere utdanning og svakere økonomi har dårligere utgangspunkt for å drive med idrett.

Å forebygge økonomisk eksklusjon i fotballen er likevel fremmet som et sentralt mål I NFFs handlingsplan for 2016-2019. Dette inngår i et av deres hovedmål hvor de ønsker at klubbens tilbud balanserer kvalitet og kostnad for spillerne, slik at begrenset økonomi ikke utelukker noen (Norges fotballforbund, 2016-2019) Som nevnt innledningsvis er "tilskuddsordningen inkludering i idrettslag" et tiltak som skal bidra til nettopp dette. Med denne ordningen ønsker de at alle barn og unge skal delta i idrett uavhengig av foreldrenes økonomi. Dette viser at økonomi allerede er en bekymring og at er noe idretten allerede jobber med for å hindre det til å bli en barriere for innvandrere og alle barn og unge som lever i hjem med lav husstandsinntekt.

5.3.2 Manglede foreldreengasjement

I denne delen av studien kommer jeg til å diskutere informantenes opplevelser knyttet til foreldreengasjement. Foreldreengasjement blir nevnt i ulike former, som for eksempel dugnader, frivillighet eller direkte engasjement i aktiviteten ungdommene deltar i. Transportering til aktivitet og generell støtte i hjemmet for å drive med idrett blir også nevnt som en del av dette engasjementet.

Problematikken rundt transport til trening og kamper i form av at foreldre til minoritetsungdom ikke stiller opp, nevnes i flere studier. Det samme gjelder oppslutning om dugnader i klubben (Strandbu, 2006) og (Lorentzen, 2008). Enkelte av informantene mine påpeker at foreldrene rett og slett ikke skjønner at det forventes en innsats, noe som samsvarer med andre undersøkelser som viser forskjeller mellom etnisk norske og innvandrere i frivillig arbeid. Samtlige av informantene kunne fortelle at foreldre deres var lite involvert i idretten

de deltok i. For noen var det på grunn av det ikke var interessert, mens for andre var det mangel på tid.

Felles for informantene er at de startet å spille fotball i en ganske sen alder enn det som er vanlig i Norge. Deres vei inn i idretten var også gjennom venner, og ingen av informantene ble meldt inn i idrettslaget av foreldrene selv. At innvandrerforeldre ikke melder barna sine tidlig i idretten samstemmer med teori av Standbu (2006) hvor hun forklarer at barn og unge med innvandrerbakgrunn har en mye senere rekruttering enn majoritetsungdom for øvrig. For å kunne forstå hvorfor det er slik kan det tenkes at foreldrene rett og slett ikke vet hvordan dette fungerer i praksis. Foreldrene til informantene kommer fra et annet land enn Norge, og har vokst opp med andre tradisjoner enn det vi er vant til med i det norske samfunnet. Tidligere teori viser at norske idrettslag ofte krever innsats fra deltakernes foreldre, men at dette er mer utfordrende for barn og unge med innvandrerforeldre fordi foreldrene deres har som oftest liten forståelse om hvordan dette fungerer når de selv ikke har drevet med barne- og ungdomsidrett tidligere (Strandbu, 2006). Dette tyder på at foreldrene til ungdom med innvandrerbakgrunn ikke forstår de kulturelle kodene som er viktig for barn og unge i idretten. Fordi foreldrene selv ikke har drevet med idrett, kan man anta at de ikke forstår hvor viktig idrettsdeltakelse er for barna eller hva som må til for å stille opp.

Videre har informantene ulik opplevelse av engasjement fra foreldrene. Noen har foreldre som har vært svært lite interessert i idretten de har vært en del av, mens andre har hatt foreldrene som hadde et ønske om å stille opp mer enn de gjorde, men at familieliv og arbeid har stått i veien. Mange av informantene oppgir likevel ikke foreldrene som en begrenset faktor, men heller at de har forståelse for at foreldrene ikke kunne stille opp på samme måte foreldrene til minoritetsungdommene. Flere av informantene forklarte også at foreldrene ikke kunne stille med transport eller komme å se på kamper på grunn av at de jobbet hele dagen. Det var derfor nyttig for meg å spørre hva de jobbet med, og for de fleste var det vanlig at foreldrene var i restaurantbransjen noe som krever helt andre arbeidstider enn vanlig 8 til 4 arbeidsdag. Informantene følte likevel ikke at dette var et stort problem, da de ofte fikk transport av enten treneren eller andre foreldre innad i laget. Informantene forteller at de likevel fikk støtte hjemme selv om foreldrene ikke var fysisk til stede under kamper og cuper. Det at de likevel ble spurt om hvordan kampene har gått, og var interessert da de kom hjem gjorde at informantene følte støtte likevel. Dette viser at foreldreengasjement for informantene

handler mer om enn å bare stå på sidelinjen, kjøre til og fra kamp eller stå i kiosken under kamper. Støtte hjemmefra i form av interesse er likevel av stor betydning for informantene.

Også når det gjelder dugnadsarbeid var innvandrerforeldrene mye mindre til stede enn de andre foreldrene til ungdommene på fotballaget. Selv om informantene var positiv til dugnadsarbeid generelt, ville de ikke plage foreldrene sine med det da de følte det var opp til dem selv. En av informantene forklarte dette med at foreldrene har andre prioriteringer slik som å sørge for mat på bordet. Ut i fra informantenes opplevelser er det nødvendigvis ikke foreldrenes interesse som er problemet, men heller at idrettsarenaen krever for mye deltakelse som innvandrerforeldre har for lite forståelse for. Den idrettskulturen som majoriteten har vokst opp med kan virke for uforståelig for innvandrere. For å få innvandrerforeldre mer engasjerte kreves det også noe fra samfunnet. Blant annet trekker informantene frem at innvandrerforeldrene trenger mer informasjon, det kan være så enkelt som hvor og hvordan kan man melde barna sine i idrett. I tillegg nevner flere at man kan bruke skolen og lærere mye mer til dette arbeidet. Lærere kan derfor engasjere foreldrene ved å gi informasjon om de aktivitetene som faktisk finnes i lokalsamfunnet. Informantene kunne fortelle om egne erfaringer knyttet til dette hvor de fortalte om hvor lite kunnskap foreldrene hadde om hvordan slike ting fungerte, de forteller også at hadde det vært opp til foreldrene deres så hadde de sikkert aldri spilt fotball heller. Dugnadsarbeid kan på sin side være både fremmede og hemmede. Den kan være hemmede dersom den krever for mye av foreldrene, mens også fremmede da det er sosialt og bidrar til brobyggende sosial kapital. I andre land er det vanlig at idretten er organisert i regi av utdanningsinstitusjonene og at idrettsaktiviteter er gratis. Foreldrenes bidrag er som oftest kun å møte opp til kamper for å heie. Den norske idrettskulturen er på sin side helt motsatt.

I underkategorien begrenset økonomi har jeg prøvd å diskutere hvordan økonomisk kapital har betydning for informantenes muligheter for inkludering i idrett. I denne delen av oppgaven har jeg dermed også vært innen på hvordan foreldrenes kulturelle og sosiale kapital virker inn på informantenes muligheter for deltakelse og integrering. Kulturell kapital kan knyttes til foreldrenes utdanning og deres kunnskaper om betydningen av idrettsdeltakelse, samt deres kjennskap til de norske kulturelle normene i idrett. Slik informantene forklarer har de fleste av foreldrene deres hatt like forståelse for den norske idrettskulturen da det ikke har forstått hva som kreves av dem. Foreldrene har også vært lite involvert med tanke på transport, deltagelse i cuper eller kamper som kan være et tegn på at foreldrenes sosiale

kapital gjennom kontakt med andre foreldrene og trenere tilknyttet fotballaget har vært begrenset. Min antagelse i tråd med Bourdieus kapitalformer er at kulturell og sosial kapital har i like stor grad som økonomisk kapital stor betydning for innvandrerungdoms muligheter for deltakelse i idrett.

For de foreldrene som er født og oppvokst i Norge er det lettere å vite hvor man finner informasjon om hvordan man skal melde opp barna sine til idretten, de vet bedre hva som forventes av dem som foreldre og vet hva barna faktisk får igjen av å delta i idrett. Det virker likevel som at man det det for gitt at det er slik, at dette er noe allmenn kjent og at man ikke trenger å gi en grunnleggende forklaring på dette. Men det viser seg likevel at flere har begynt å forstå at det nødvendigvis ikke er kjent for alle. Norges idrettsforbund forsøker i form av brosjyrer å si litt mer om hva som forventes av medlemmene. I samarbeid med Kulturdepartementet har de lansert brosjyrer som beskriver norsk idrett på en ganske enkel måte hvor de blant annet forklarer hvordan et idrettslag fungerer, de forteller om dugnadsarbeid, hvordan man kan bli medlem og blant annet om hvor viktig det er å drive med fysisk aktivitet. Det som er så fint med disse er at de er oversatt til 9 ulike språk, og blir brukt som et viktig inkluderingsverktøy i idrettens inkluderingsarbeid (Norgesidrettsforbund, 2015).

5.3.3 Trenerens rolle

Den siste underkategorien som jeg har kalt trenerens rolle omhandler diskusjon rundt informantenes tanker knyttet til den rollen treneren har for å både bidra til integrering av innvandrerungdom, men også inkludere alle spillere uansett bakgrunn. Treneren blir i denne sammenhengen trukket frem som viktig med tanke på individuell utvikling på fotballbanen, men også utenfor fotballbanen.

I resultatkapittelet kan dere se at informantene ber om at det rettes oppmerksomhet mot trenerens vesentlige rolle i arbeidet med barn og unge med flerkulturell bakgrunn. De er usikre på om trenere egentlig er klar over hvor betydningsfulle og innflytelsesrike de. Informantene viser til flere erfaringer og historier som beskriver treneres viktige rolle og forklarer hvor avgjørende nettopp deres trener har vært for å drive med fotball. For noen var treneren viktig i form av at når økonomien ble et problem for deltakelsen var treneren avgjørende for at de likevel fikk delta. I tillegg føler flere av informantene at de har blitt sett i det norske fotballmiljøet. De har blitt fulgt opp og kjørt til treninger da foreldrene ikke kunne

stille med dette. Dette er med på å forsterke den tanken jeg har om trenerens rolle, både for å bli med i idretten men også bli værende i form av støtte og motivasjon.

En viktig faktor for bevisstgjøring av trenerens posisjon i arbeidet med barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn, er timeantallet som tilbringes sammen på fritiden. Alle informantene forteller at de har vært fornøyde med trenerne sine. I tillegg til vennene sine, har trenerne hatt stor betydning for at de ville fortsette å drive med fotball. Informantene mener likevel at det er viktig at trenerne har erfaring og kunnskap om innvandrere. En av informantene forteller om treneren som ikke klarte å takle de innvandrerne på laget like godt fordi de var mer hissig enn de andre på laget. Dette var da en trener som hadde hatt lite erfaring om hvordan det faktisk er å trene innvandrere, og det endte opp med at de ble mislikt istedenfor at treneren faktisk prøvde å forstå hvorfor de var sånn. Videre forteller informanten at han glad for at de hadde andre trenere som klarte å vise forståelse. Fordi noen trenere var flinkere til å se at de var annerledes enn de andre på laget. Fordi selv om man er oppvokst i Norge lever man fortsatt i to kulturer og utfordringer oppstår.

I analysen fortalte en av informantene at tiden som fotballspiller også bød på utfordringer knyttet til treneren. Dette har da vært trenere som han ikke har klart å komme så godt overens med noe som igjen har påvirket selvtilliten og ambisjonene om å nå langt. Dette viser igjen hvor viktig trener rollen er for å kunne ha motivasjon for å drive med fotball. For å knytte dette til Seippel (2004) viser dette igjen hvor viktig trenerens funksjon er med tanke på trivsel det sosiale felleskap. Informantenes opplevelser knyttet til trenerens rolle viser hvor stor påvirkning treneren egentlig har. Deres historier viser at det kan være både negative og positive påvirkning på deres motivasjon til å spille fotball. Selv om det er et mål at idrett skal være for alle, hjelper dette lite om ikke trenere følger det opp i praksis.

En av informantene mine kunne fortelle at hun var heldig som hadde en trener som kunne se at hun synes det med økonomi var vanskelig og at han på denne måten var en støtte for hun. Dette viser at trenerrollen handler mye mer enn å bare være en trener, men at det også krever at alle som deltar i idretten blir sett. Ofte er det slik at å snakke om økonomi kan være tabu, eller at flere opplever det som vanskelig. Spesielt for barn og unge kan det være vanskelig å fortelle noen at de har dårligere økonomi hjemme i form av å bli sett ned på. Dette viser derfor at trenere og andre lagledere har en jobb knyttet til økonomi også. Det kan derfor tenkes at trenere bør være bevisst på at økonomi som begrensning kan ødelegge for barn og

unges idrettsdeltagelse. Blant annet bør trenere være bevisst på å at de på mange måter kan begrense kostnadene for å delta. Med dette mener jeg at de kan velge rimeligere alternativer når de skal på reiseoperer slik at de blir lettere for familier som har dårligere råd å betale for at deres barn kan delta. En av informantene kunne også fortelle at når hun ble bedre og spilte på lag i høyere divisjon gjorde at de kun krevde at hun kom i Adidas tøy. Hvor nødvendig er dette tenker jeg? Er det måten man er kledd på eller hvordan du er som person og spiller som er det viktigste? Trenere bør derfor tenke over hvilke krav de stiller både til utsyr og bekledning og om dette kan være en begrensning. I tillegg nevner en annen av informantene at han opplevde at flere sluttet på laget så fort regningen er sendt ut. Som trener bør man følge opp dette, og tenke over om det faktisk er kostnadene av å drive med idrett som gjør at de slutter. Med dette mener jeg at trenere har en mye viktigere jobb enn de tror, og både jeg og informantene mine ønsker at trenerrollen får mye mer oppmerksomhet. Selv om det ikke er så lett for å trener å identifisere hvem som trenger økonomisk støtte, er det fortsatt viktig at man klarer å avdekke de som har behov for støtte slik at ingen barn eller unge blir nødt til slutte på grunn av økonomi.

5.3.4 Oppsummering

Viktige motiver som informantene oppgir for å drive med fotball er at det er morsomt og at det er et sosialt sted å komme til. Informantene opplever også fotballarenaen som viktig i form av at det var et fristed hvor de kunne koble av, være med venner og har derfor gode opplevelser knyttet til idretten. Likevel dukker det opp flere faktorer som kan virke utfordrende for ungdom med innvandrerbakgrunn. Diskusjonen viser at ressursforklaringen legger vekt at den økonomiske og kulturelle kapitalen til informantene påvirker deres idrettsdeltakelse på flere måter. For det første nevner flere av informantene at familien ofte har hatt dårlig økonomi som stiller disse ungdommene med vanskeligere utgangspunkt for å drive med idrettsaktiviteter. Flere av informantene fortalte at de valgte en idrett som fotball på grunn av økonomi da det var det billigste de kunne starte på. Kun dette alene viser hvor stor betydning økonomi har for å i ta det første steget inn i idretten. De økonomiske forholdene går videre inn på kostanden av utstyr hvor flere av informantene mine opplevde det som vanskelig da det å ha mindre eller dårligere utstyr enn de andre på laget kunne virke negativt med tanke på å passe inn.

I tillegg til økonomi er foreldreengasjement et punkt informantene opplever som vanskelig da flertallet av informantene forteller om hvor lite foreldreinvolvering de har hatt i den idretten

de har vært en del av. Årsaker som nevnes er liten interesse for idretten de driver på med eller mangel av tid fra foreldrenes side. Selv om informantene gjerne skulle ønske at foreldrene var mer tilstede hadde de forståelse for at foreldrene ikke kunne stille opp. Informantene har en universell oppfatning om at innvandrerforeldre kjenner lite til den norske idrettskulturen, og mener det også i seg selv kan være utfordrende med tanke på oppfølging i idretten eller når klubben ønsker at foreldrene også skal bidra til dugnadsarbeid for eksempel. Studien antyder derfor på at det er kulturelle utfordringer knyttet til idretten, da ut i fra informantenes beskrivelser tyder på at foreldrene ikke forstår de kulturelle kodene som er viktig for integrasjon. Fordi foreldre selv ikke har drevet med idrett og ikke er kjent med norske idrettskulturen forstår de heller ikke hvor viktig idrettsdeltakelse er for barn og unge.

Når det gjelder trenerens rolle er informantene i den oppfatning at trenere har mye å si for trivselen og motivasjonen for å drive med fotball. De ønsker at dette får mer oppmerksomhet da treneren har vært avgjørende for informantene på mange måter. Blant annet nevnes økonomisk støtte og personlig i støtte i form av å bli sett og motivert. Jeg har også skissert noen tanker rundt trenerens involvering i spørsmål knyttet til økonomi og ønsker med dette at trenere kan være med på å legge til rette for at alle barn og unge blir inkludert i idretten uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn.

6.0 Avsluttende oppsummering og refleksjon

I denne masteroppgaven har jeg søkt kunnskap om hvordan idrett kan bidra til integrering av innvandrerungdom. I tillegg har jeg forsøkt å få svar på forskningsspørsmålene som inngår i denne oppgaven: Hva er det med idretten som gjør at den egner seg til integrering? Hvilken type integrasjon kan idretten legge til rette for? Og hvilke positive og negative erfaringer har ungdom med innvandrerbakgrunn? Gjennom intervju av 8 innvandrerungdom har jeg fått kunnskap om deres erfaringer og opplevelser knyttet til idretten og de har delt med meg hvordan idretten har hatt betydning for deres vellykkede integrering. Til denne studien kan man forstå de første to analytiske temaene som en hoveddel som viser hvordan idrett som aktivitet har potensialet til å bidra til at innvandrer ungdom kan mestre en ny tilværelse ved å gi dem mestring, sosiale kontakter og nye nettverk på tvers av skillelinjer. Den andre delen handler om barrierene og mulighetene informantene mine som innvandrerungdom har opplevd i idretten. Jeg vil nå avslutningsvis oppsummere studiens hovedfunn.

Det viktigste i denne oppgaven har vært å fastslå om det finnes en kobling mellom idrett og integrering. Det jeg har funnet ut først og fremst er at idretten står sterkt i ungdomskulturen til informantene mine. Analysen min bekrefter at deltakelse har vært viktig for informantene mine både med tanke på for å få seg venner, men også en arena hvor de er med venner. Informantene i denne studien oppfattes av meg som å ha en universell opplevelse av idretten, og samtlige mener den har vært viktig for at de føler seg godt integrerte i det norske samfunnet i dag. Jeg har hatt fokus på mine informanters opplevelser og det føler jeg har kommet til synet gjennom oppgaven. Med tanke på mitt første forskningsspørsmål viser informantene til flere sider ved idretten som gjør at den egner seg til integrering. Først og fremst beskriver de at idretten er et lett sted å komme til. For de fleste som driver med idrett har ikke etnisk bakgrunn så mye å si. De fleste er opptatt av fellesskapet og ha det gøy sammen. For det andre trekker de frem at idretten kan for mange som ikke har bodd i landet i lang tid være en døråpner som gjør at en lærer språket, blir bedre kjent med nordmenn og får et godt grunnlag for å lykkes i andre arenaer i samfunnet.

Til det andre forskningsspørsmålet mitt vil jeg i utgangspunkt i informantenes svar si at idretten på mange måter kan legge til rette for sosial integrasjon, men også gi rom for kulturell og strukturell integrasjon. Jeg føler jeg har vist i denne studien at fotballarenaen er et egnet sted for at dette skal kunne skje i og gjennom idretten. Det er ingen hinder å være innvandrere og spille fotball. Resultatene og diskusjonen viser at det dermed er en arena hvor ungdom med innvandrerbakgrunn kan møte andre jenter og gutter og at integrering har mulighet til å finne sted. Videre i analysen min ser man at idretten sosiale sider er av stor betydning for informantene mine. Idretten er sosial, man er sammen med venner og det er en arena hvor nære vennskap skapes. Informantene opplevelser av idretten som en sosial arena kommer til syne flere steder i studien. Idretten fokuserer også på det sosiale, og mye av idrettens egenverdi er knyttet til dette. Vi kan derfor si at idretten på mange måter fokuserer på vennskap og bidrar til å skape nye vennskap. Mange av informantene forklarte det på denne måten: Hadde det ikke vært for fotballen, hadde de ikke hatt like mange venner den dag i dag. Den samme interessen de delte for fotball skapte en nært bånd mellom de og de utviklet vennskap også utenfor treningsarenaen og dette mener jeg er med på å forsterke idrettens potensial som sammenbindende. Dette understrekes også gang på gang i materialet mitt.

Det siste forskningsspørsmålet tar for seg informantenes positive og negative erfaringer. Her kunne man se at selv om informantene på mange måter var opptatt av de positive sidene ved

idretten, dukket det også opp utfordringer knyttet til økonomi, foreldredeltakelse og en av informantene opplevde rasisme i den forstand av å få kommentarer som gikk ut på etnisitet. Informantene erfaringer knyttet til økonomi var veldig varierende. Noen hadde foreldrene som kunne dekke kostnadene knyttet til å drive med idrett, mens andre hadde foreldre som ikke kunne stille opp med dette. Dette har da vært noe klubbene har bidratt med og jeg ser på dette som et viktig inkluderingsstiltak. I denne sammenheng har trenerne tilknyttet fotballagene vært gode på å følge opp de informantene mine som har hatt økonomiske begrensinger. Dette viser hvor viktig Inkludering i idrettslag er for å gi alle mulighet til å delta i idretten. Likevel belyser analysen noen sider ved økonomi knyttet til utstyr som en utfordring. For selv om man får dekket treningsavgift av klubben, betyr det nødvendigvis ikke at utstyr vil bli dekt. Dette er noe man som oftest må ordne med selv, og slik jeg diskuterer har økonomi knyttet til utstyr på mange måter økt, og dette kan være en faktor som kan bidra til at barn og unge med innvandrerbakgrunn i familier som stiller dårligere med tanke på økonomi kan føle en mangel på dette. Disse funnene føler jeg er med på å vise hvor stor betydning økonomi har for deltakelsen i idrett, både som veien inn, men også for å faktisk bli værende og føle innpass i idretten de deltar i. I lys av diskusjon om økonomi mener jeg det også er viktig at tilskuddordningen utvides slik at flere frivilligere organisasjoner i alle kommuner kan benytte seg av ordningen slik at flere barn og unge får økonomisk hjelp knyttet til idretten.

I diskusjon om foreldreengasjement har også informantene varierende opplevelser knyttet til dette. Det som likevel er felles er at samtlige av informantene fortalte at foreldrene var svært lite til stede i idretten. For noen var det deres egen interesse som de hadde ansvar for, men andre forteller at foreldrene faktisk ønsket å stille opp, men det er vanskelig når de er flere barn i hjemmet og arbeidstider som fører til at de jobber andre tider på døgnet. Den norske formen for deltakelse i idrett er på mange måter unik, og mange innvandrere som ikke er født og oppvokst i Norge kjenner ikke til denne formen for deltakelse. Informantene mener innvandrerforeldre har for lite kjennskap til dette, men hvis innvandrere får muligheten til å lære mer om hva deltakelse og engasjement i frivillige organisasjoner kan gi kan det føre til flere medlemmer i idretten.

Trenerens rolle blir av mine informanter fremhevet som svært viktig for deres trivsel, motivasjon og opplevelsen av å bli tatt godt imot i den norske idretten. Informantene påpeker på andre faktorer enn trenerens rolle som idrettsperson som lærer bort fotballkunnskaper og

taktiske ferdigheter. De fokuserer mer på de faktorene hvor treneren har vært en viktig støtte og omsorgsperson. Ut i fra analysen og diskusjonen ønsker jeg større fokus på hvordan trenere jobber konkret med barn og ungdom med innvandrerbakgrunn.

For å til slutt oppsummere ser jeg at på den ene siden markerer informantene noen sider ved idretten som utfordrende. Disse går ut på som nevnt både på økonomi og mindre involvering fra foreldrenes side. Jeg hadde likevel et håp om at informantene hadde noen positive tanker rundt tematikken til studien. Dette viser blant annet resultatene og diskusjonen hvor informantene trekker flere positive forhold til integreringstematikken, og at de til tross har opplevd utfordringer bringer de med seg flere positive enn negative erfaringer. Mye av teori i Norge fremstiller integreringspolitikk og integrering generelt som et vanskelig og utfordrende tema. Informantene belyser også denne siden av saken, men det var samtidig flere positive funn og resultatene beskriver at integrering i idretten har vært positivt for samtlige av mine informanter. Som jeg har forsøkt å vise, har dette prosjektet både kommet opp med ny kunnskap, men også bekreftet eksisterende kunnskap.

6.1 Refleksjoner rundt forskningsprosessen

Hvis jeg skulle starte på nytt er det ting jeg kunne gjort annerledes. Prosessen med å velge ut informanter kunne jeg tenke meg å utføre på en bedre måte. Dette er første gang jeg selv har intervjuet andre og var redd for å ikke tak i informanter og var svært glad for alle informantene jeg fikk tak i. Hadde jeg skulle startet på nytt ville jeg valgt å være mer tålmodig i mine valg. Men gitt at å skrive en masteroppgave er et felt jeg hadde lite kjennskap til og at jeg er uerfaren fungerte dette greit for denne studien, da jeg følte det ble tilstrekkelig mange informanter og jeg fikk et datamateriale som har vært innen på noen viktige temaer. I resultatene er det mange faktorer som det kunne vært interessant å gå dypere i. Hvis jeg skulle ha fulgt opp noen av funnene videre fra denne oppgaven, vil det først og fremst vært interessant å undersøke hvorfor og hva som gjør at informantene mine og generelt mange ungdommer med innvandrerbakgrunn klarer seg såpass bra i idretten, til tross for flere utfordringer knyttet til økonomi, rasisme, og involvering hjemmefra. Jeg har flere ganger i oppgaven relatert flere begreper knyttet til forskjellige kapitalformer og har i denne sammenheng tanker om at kapitalformene er med på å begrense oss. Jeg er forstått med at den økonomiske kapital på mange måter kan hindre oss i å nå materielle goder, men tror ikke

dette kan være en begrensning til at vi kan nå kulturell og sosial kapital gjennom å få venner og havne i et miljø som ønsker oss inn. I denne sammenheng ville kanskje teori om resiliens vært et aktuelt tema å gå nærmere inn på. I tillegg kan jeg i ettertid se at jeg burde hatt et større fokus på hvor viktige signifikante andre kan være. Spesielt blant mine informanter har trenerens rolle vært svært viktig for å drive med idrett. De føler de har blitt sett, motivert og ønsket inn i idretten. I denne sammenheng hadde det vært spennende å få frem treneres synspunkter på dette. Det hadde blant annet vært spennende å se hvordan de ser på innvandrerungdom, og hvor stort fokus de har på integrering og inkludering i møtet med innvandrerbarn.

6.2 Implikasjoner for videre forskning

I videreføring av min studie ser jeg på to punkt som viktige. Det første er informantenes ønske om bedre informasjon til foreldre. Flere påpeker at om det hadde vært opp til foreldrenes deres hadde de aldri tatt det første steget inn idretten. De ønsker derfor større fokus på innvandrerforeldre. Å inkludere foreldrene tidlig for de minste barna, kan være en god måte for å få dem i idretten tidlig. Innvandrerforeldre må derfor i større grad delta på lik linje med andre foreldre. De må få informasjon om hvor viktig barnas deltakelse i idrett er. Å ikke gi barn og ungdom med innvandrerbakgrunn mulighet til deltakelse bidrar til at de mister mange muligheter i det norske samfunnet. Jeg ønsker at innvandrer barn og ungdom skal inviteres inn i idretten sammen med deres foreldre, altså at de sammen tar det første steget. Foreldrene vil også ha stort utbytte av dette, de vil først og fremst ha en viktig rolle i barnas liv både som en del av heilagjengen på kamper, men også være en viktig støttespiller i barnas liv. I tillegg vet vi at de også vil være i en arena hvor de får utviklet seg selv, lære det norske språket ved å kommunisere med andre foreldre slik at de blir sosialisert inn i lokalsamfunnet. Et annet punkt er mer fokus på trenerens rolle. Jeg fant tidlig ut at trenere har vært viktig for informantene mine på forskjellige måter. I det jeg gjorde det forsøkte jeg å søke ny kunnskap som kunne bekrefte noe av det informantene mine hadde erfart, men det var svært lite forskning som kunne underbygge det informantene fortalte. Det er forskning om hvordan trenere trener ungdom, men svært lite om hvordan de arbeider med innvandrerungdom. Jeg ønsker derfor mer forskning om trenere er bevisst på deres rolle, og om de egentlig er klar over hvor stor rolle de spiller i barn og unges liv. Spesielt i diskusjonen om inkludering vil

trenerens rolle og andre tilknyttet idrettslag ha betydning for toveisprosessen vi ønsker å legge til rette for.

7.0 Referanser

- Astrup, P. (2009) Det globale møte finder ikke sted på gaden. I L.T, Ronglan, A. Halling & G. Teng (Red) *Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling* 1.utg (S. 193-203). Oslo: Akilles
- Bakken, A. (2017). Ungdata. *Nasjonale resultater 2017*. (NOVA Rapport 10/17). Oslo: NOVA
- Bakken, A. & Strandbu, Å. (2007). *En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn*. Rapport 2007: 2. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Bergsgard, N.A. (2016) Ungdomsidretten som løsning på samfunnsmessige utfordringer?. I Ø. Seippel, M. K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.) *Ungdom og idrett* (S. 70 -84). Oslo: Cappelen Damm AS
- Brinchmann, B. S. (2014) Fra ide til grounded theory. I E. Hjälmhult, T. Giske & M. Satonovic (Red) *Innføring i grounded theory*. Oslo/Trondheim: Akademika forlag
- Brodtkorb, E. og Rugkåsa, M. (2009) *Mellom mennesker og samfunn*. Oslo. Gyldendal
- Charmaz K. (2014) *Constructing Grounded Theory* (2.utg.). Los Angeles: SAGE Publications Ltd
- Grimen H. (2004) *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hess, P. (2014) Small - country soccer and the integration debate: the case of Switzerland. *Soccer & society journal*. !5(3), 334-352.
<https://doi.org/10.1080/14660970.2014.896502>
- Hjälmhult, E. (2014) Å identifisere hovedutfordring til deltakerne – nøkkelen til hele teorien? I E. Hjälmhult, T. Giske & M. Satonovic (Red) *Innføring i grounded theory*. Oslo/Trondheim: Akademika forlag

Kommunal – og regionaldepartement (2003) *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse*

(Meld. St. 49 2003-2004) Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4cd5860b96454b55b3d79eb8a472e768/no/pdfs/stm200320040049000dddpdfs.pdf>

Kulturdepartementet (2011) *Den norske idrettsmodellen* (Meld. St. 26 2011-2012) Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/aaf9142d54e344608cc20d4e5fa752e0/no/pdfs/stm201120120026000dddpdfs.pdf>

Kvale S. og Brinkmann S. (2015) *Det kvalitative forskningsintervju* (3.utg.). Oslo: Gyldendal

Liden, H. (2016) "Det er moro å spille her, rett og slett." Fotball som integreringsarena. I Ø.

Seippel, M. K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.) *Ungdom og idrett* (S. 213-226). Oslo:

Cappelen Damm AS

Lorentzen, H. (2007) *Idrett som integrasjonsarena: Fellesskap eller selvrealisering? I*

Hompland, A. (Red) (Rapport fra forskningsprogrammet "idrett, samfunn og frivillig organisering") Oslo: Akilles

Malterud K. (2012) *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag*. Oslo:

Universitetsforlaget

Mehmed S. Kaya, Asle Høgmo og Halvor Fauske(red.) (2010) *Integrasjon og mangfold:*

Utfordringer for sosialarbeideren. Oslo: Cappelen

Merkel, U. (2013) German football culture in the new millennium: ethnic diversity, flait and youth on and off the pitch. *Soccer & society journal*. 15(2), 241-255.

<https://doi.org/10.1080/14660970.2013.849189>

NESH (De nasjonale forskningsetiske komiteer) (2016) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet 15. august 2018 fra:

<https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som->

pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf

- NOU 2017: 2. (2017) *Integrasjon og tillit: Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*
Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon informasjonsforvaltning.
- Norges Idrettsforbund. (2016-2019). En åpen og inkluderende idrett. Idrettspolitisk dokument.
Oslo: Norges Idrettsforbund.
- Norges Idrettsforbund. (2015) Idrettslagsbrosjyre på ni språk. Hentet 31 januar 2019 fra:
<https://www.idrettsforbundet.no/nyheter/arkiv/idrettslagsbrosjyre-pa-ni-sprak/>
- Norges idrettsforbund. (2016-2019) Handlingsplan. Oslo: Norges idrettsforbund
- Norges idrettsforbund. (u.å) Om tilskuddsordningen. Hentet 20 november 2018 fra:
<https://www.idrettsforbundet.no/tema/inkludering-i-idrettslag/Tildskuddsordningen/>
- Satonovic. M. (2014) Identifisering av kjernekategori - et svar på hvordan hovedutfordringen håndteres. I E. Hjälmhult, T. Giske & M. Satonovic (Red) *Innføring i grounded theory*. Oslo/Trondheim: Akademika forlag
- Seippel. Ø (2004). *Treneren: Konkurransen, glede, samhold og medbestemmelse? Hentet fra:*
https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/177551/R_2004_11.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Statistisk Sentralbyrå (2018) Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 1.januar 2016. Hentet 10. januar 2018 fra: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef>
- Strandbu, Å. (2002). Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena. I Seippel, Ø. (red) (2002). *Idrettens bevegelser. Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn*. Oslo: Novus forlag.
- Sisjord, M. K., Fasting, K., Sand, T. S. (2011). Inkludering av ungdom med

minoritetsbakgrunn i NIF-organisert idrett. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11, 71-92.

Tjora, A (2012) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 2 utg. Oslo: Gyldendal norsk forlag.

Walseth, K. (2009) Ballspill og integrasjon: Kan idretten bygge sosiale nettverk? I L.T, Ronglan, A. Halling & G. Teng (Red) *Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling* (S. 183-192). Oslo: Akilles

Walseth, K. 2004. En problematisering av idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter. Artikkel, Oslo: Norges Idrettshøgskole

Ø. Seippel, M.K. Sisjord & Å. Strandbu (2016) *Ungdom og idrett* Oslo: Cappelen Damm AS

8.0 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1. Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Bakgrunn og formål

Jeg er en masterstudent i Sosialt arbeid ved NTNU, og holder nå på med den avsluttende masteroppgaven. Temaet for oppgaven er integrering av ungdom med innvandrerbakgrunn og jeg ønsker å undersøke om fotballarenaen kan fungere som verktøy i integreringsprosessen. Problemstillingen jeg ønsker å forske rundt er; Hvordan kan idrett bidra til integrering av innvandrerungdom?

For å finne ut av dette ønsker jeg å prate med ungdom som driver med fotball eller tidligere har vært involvert i idretten. Under samtalen vil jeg ta notater mens vi snakker sammen, samtidig som jeg også ønsker å bruke båndopptaker/telefon.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Hovedtrekkene i studien består av intervju med varighet på ca en time. Spørsmålene vil blant annet omhandle deres møte med idretten i Norge, spørsmål rundt integrering og deres egne erfaringer rundt problemstillingen.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle opplysninger vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige oppgaven. Det vil være kun jeg og veileder som vil ha tilgang til intervjuene. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når oppgaven er ferdig, innen 2018.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med Shkelqesa Miroci på tlf; 40244952. Det er også mulig å ta kontakt på mail; Skel_94@hotmail.com

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

8.2 Vedlegg 2. Intervjuguide

Bakgrunn

- Kan du starte med å fortelle litt om deg selv?
- Alder?
- Hvor kommer du opprinnelig fra?
- Litt om når og hvorfor du kom til Norge?

Møte med idrett i Norge

- Når startet du å spille fotball?
- Hvorfor valgte du å starte med fotball?
- Kan du fortelle om hvordan du ble introdusert for i fotball her i Norge?
- Hvilke faktorer ble avgjørende for at du valgte å spille fotball?
- Hvordan har du opplevd møtet med idrett (fotball) her i Norge? Erfaringer, rasisme, aksept?

Integrering

- Hva legger du selv i begrepet integrering?
- Kan du fortelle litt om opplevelsen av å spille fotball?
- Hva har du lært av å være en del av fotballen? Hvilke erfaringer har du den dag i dag?
- Er det mange forskjellige minoriteter på det laget du spiller for?
- Føler du at det er tilrettelagt for at unge med innvandrers bakgrunn skal kunne delta i fotball i forhold til for eksempel språk, økonomi, transport, veiledning og støtte?
- Hva tror du er avgjørende for at man skal føle seg inkludert i et fotballag?

Sosiale sider

- Hvordan opplever du det sosiale samholdet ved å delta i idrett?

- Ser du noen utfordringer rundt det sosiale samholdet ved aktiviteten du driver med?
Hva har vært vanskelig ?
- Hva tenker du rundt idrett som arena for å danne sosiale nettverk for unge med innvandrerbakgrunn som kommer til Norge?
- På hvilken måte tror du at fotball kan bidra til at unge med innvandrer bakgrunn føler engasjement og inkludering i lokal samfunnet utenom den aktiviteten de er del av?

Engasjement i idretten

- Hva tenker du om frivillig arbeid og dugnadsarbeid?
- Hvordan har foreldrene dine vært i forhold til frivillighetsarbeid i klubben?
- Var det noe som var vanskelig for deg når du hadde lyst til å spille fotball?
- Var det dyrt for foreldrene dine å betale?
- var foreldrene dine noen gang skeptisk til at du ville starte å spille fotball og evt hvorfor?
- Har det vært vanskelig å komme seg på trening eller kamp noen ganger?

Inkludering

- Hvordan tror du at idrett kan bidra til at unge med innvandrerbakgrunn mestrer sin nye tilværelse i Norge bedre?
- Hvordan føler du at å delta i idrett har påvirket din nåværende livssituasjon?
- "Forskning viser at unge med innvandrerbakgrunn er minst med i idrett. Hva tenker du om det, og ser du noen utfordringer for unge med innvandrerbakgrunn ved å drive med idrett her i Norge?"
- Har du noen råd til de som arrangerer organisert aktivitet rundt om i Norge?
- Har du noe du vil tilføye?

